

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

**Τα αγροτικά προϊόντα στο Γύρο της Ντόχα του ΠΟΕ:
Στόχοι, διαπραγματεύσεις, αποτελέσματα**

Διπλωματική Εργασία στη κατεύθυνση "ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ"

Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΔΕΣ)

Αθήνα , Ιούνιος 2015

Επιβλέπων : Άγγελος Κότιος
Φοιτήτρια : Σοφού Ελένη

Ευχαριστίες

Τις θερμές μου ευχαριστίες στον Καθηγητή Άγγελο Κότιο για την πολύτιμη επιστημονική του συμβουλή ,επίβλεψη και τη συμπαράσταση που μου παρείχε για την εκπόνηση αυτής της μελέτης.

Αφιερώνεται στο παιδί μου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1ο.

1.1 Εισαγωγή	σελ.7
1.2 Διάρθρωση της Ερευνητικής Εργασίας	σελ.9

Κεφάλαιο 2ο.

2.1 Σύστημα Bretton Woods	σελ 11
2.2.Η δημιουργία της GATT	σελ 12
2.2.1. Βασικές αρχές	σελ 12
2.2.2 Η Γεωργία στα πλαίσια της GATT	σελ 13
2.2.3 Οι Γύροι διαπραγματεύσεων	σελ 15
2.2.4 Ο Γύρος του Kennedy	σελ 16
2.2.5 Ο Γύρος του Tokyo (1973 – 1979) .	σελ 17
2.3. ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ" Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ GATT[1947-1994]	σελ 19

Κεφάλαιο 3ο.

Ο Γύρος της Ουρουγουάης :(1986-1994)

3.1 Εισαγωγή	σελ 20
3.2 Η συμφωνία για τη Γεωργία	σελ 21
3.3 Τα αποτελέσματα του Γύρου για τα Αγροτικά	σελ 25
3.3.1 Οι αναπτυσσόμενες χώρες	σελ 27
3.3.2 Σύγκριση της Γεωργίας πριν και μετά του Γύρου της Ουρουγουάης στους 3 μειζονες τομείς της	σελ 30
3.3.3 Επιτρεπόμενα Μέτρα Προστασίας ,Μη Δασμολογικά	σελ 33
3.3.3.1 Ρήτρες διασφάλισης.	σελ 33
3.3.3.2 Αντιντάμπινγκ	σελ 35
3.3.3.3 Επιδοτήσεις και αντισταθμιστικά μέτρα	σελ 36

Κεφάλαιο 4ο.

Από την G.A.T.T. στον ΠΟΕ - Πρωτόκολλο του Μαρακές

4.1 WTO :1994	σελ 39
4.2 Η συμφωνία του ΠΟΕ για τη γεωργία	σελ 42

Κεφάλαιο 5ο

Ο Γύρος της Ντόχα του ΠΟΕ για τα Αγροτικά

5.1 Από τον Γύρο Ουρουγουάης στον Γύρο Doha	σελ 44
5.2 Οι Στόχοι του Γύρου της Ντόχα για τα Αγροτικά	σελ 45
5.3 Βασικές επιδιώξεις - Σημεία τριβής μεταξύ των βασικών εμπορικών εταίρων	σελ 47
5.4 Εξέλιξη των διαπραγματεύσεων	σελ 50
5.5 Κοινή θέση Ε.Ε. – ΗΠΑ	σελ 51
5.6 Η Σύνοδος του Κανκούν	σελ 52
5.7 Το θέμα του βαμβακιού	σελ 53
5.8 Γεωγραφικές Ενδείξεις	σελ 55
5.9 Προοπτικές	σελ 56
5.10 Από το Κανκούν στην συμφωνία -πλαίσιο της Γενεύης :2004	σελ 57
5.11 Διάσκεψη Χονγκ Κόνγκ (2005)	σελ 64
5.12 Η “ΔΕΣΜΗ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ” 2008 (ΓΕΝΕΥΗ)	σελ 75

Κεφάλαιο 6ο

Η Πορεία των Διαπραγματεύσεων

‘ΚΥΡΙΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ ,ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ -ΘΕΣΕΙΣ ΔΡΩΝΤΩΝ -ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ-ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

6.1 Το αδιέξοδο της Ντόχα	σελ 79
6.2 Θέσεις δρώντων	σελ 80
6.3 «Ενδιάμεσα Αποτελέσματα»	σελ 84
6.3.1 Το ζήτημα των επιδοτήσεων	σελ 84
6.3.2 Το ζήτημα των δασμών	σελ 86

Κεφάλαιο 7ο

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ“ΤΟ ΠΑΚΕΤΟ ΤΟΥ ΜΠΑΛΙ - ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

7.1 Τα κείμενα για τη Γεωργία	σελ 87
7.2 Σημεία για τα οποία διηξήχθη συζήτηση	σελ 88

Κεφάλαιο 8ο

8.1 Συμπεράσματα	σελ 93
8.2 Προοπτικές	σελ. 97
Γλωσσάριο	σελ 101
Πίνακες	σελ 103
Πηγές	σελ 104
Βιβλιογραφία	σελ 106

Κεφάλαιο 1ο

1.1 Εισαγωγή

Από το 2001 ,τα μέλη του ΠΟΕ έχουν δρομολογήσει ευρύ γύρο πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων ,γνωστό ως **''Γύρος της Ντόχα''**.

Μετά τις αποτυχημένες προσπάθειες του Σηάλτ (1999) να εγκαινιασθεί ένας γύρος εμπορικών συνομιλιών με απώτερο σκοπό τη διεύρυνση των αγορών ώστε να ωφεληθεί η ανάπτυξη και να μειωθεί η φτώχεια στον καταχρεωμένο αναπτυσσόμενο κόσμο ,άρχισε ο **''Γύρος της Ντόχα''(2001) ή ''Γύρος της Χιλιετίας''**.

Ο σημερινός ,και μη ολοκληρωθείς,ένατος γύρος εμπορικών διαπραγματεύσεων βασίζεται στην αρχή της **''ένιαίας δέσμευσης''** η οποία σημαίνει ότι ουσιαστικά **''τίποτε δεν συμφωνείται μέχρις ότου συμφωνηθούν τα πάντα''**.

Οι στόχοι ήταν: να μειωθούν περαιτέρω οι δασμοί ,να εξαλειφθούν τα μη- δασμολογικά εμπόδια (NTB).Επίσης ,να αντιστραφούν τα προστατευτικά μέτρα τουλάχιστον στα επίπεδα του 1994 (ίδρυση του ΠΟΕ) και να δοθεί μεγαλύτερη ευκαιρία στις αναπτυσσόμενες χώρες , όπως με πρωτοβουλία της ΕΕ,τονίστηκε στη Διυπουργική Δήλωση (WTO,Doha Ministerial Declaration ,2001).

Το πολυμερές διεθνές εμπορικό σύστημα έπρεπε να δώσει έμφαση στα αιτήματα των αναπτυσσόμενων χωρών και ακριβώς για το λόγο αυτό ο νέος Γύρος των διαπραγματεύσεων της Ντόχα ονομάστηκε **''Αναπτυξιακή Ατζέντα της Ντόχα'' (AAN)**

Η AAN συνίσταται σε 3 πυλώνες:

- 1 Πρόσβαση στην αγορά για τα γεωργικά προϊόντα συμπεριλαμβανομένων δασμών και επιδοτήσεων , τα βιομηχανικά αγαθά γνωστά επίσης ως 'NAMA' ή πρόσβαση των μη γεωργικών προϊόντων στις αγορές και τις υπηρεσίες.
- 2 Κανόνες ,όπως διευκόλυνση του εμπορίου και μέτρα αντιντάμπινγκ
- 3 Ανάπτυξη

Πηγή :Μουτσάτσος

Η κοινή γεωργική πολιτική για τα μέλη του ΠΟΕ πλαισιώνεται σήμερα ,σε εξωτερικό επίπεδο από τη συμφωνία της 15ης Απριλίου 1994 για τη γεωργία.Από το 1995, η κοινή γεωργική πολιτική υπόκειται στις ρυθμίσεις του ΠΟΕ.

Η υπουργική διάσκεψη της Ντόχα της 14ης Νοεμβρίου 2001 θέσπισε ένα νέο παγκόσμιο πρόγραμμα γεωργικών διαπραγματεύσεων .Σε αυτό το πλαίσιο ,η υπουργική διάσκεψη του Μπαλί του 2013 ενέγραψε μερικά γεωργικά ζητήματα ,για να ετοιμάσει κάποιες επί μέρους συμφωνίες πριν από την ολοκλήρωση του Κύκλου

.Η Υπουργική Σύνοδος ,που έγινε στη Doha του Κατάρ το Νοέμβριο του 2001 , ενέταξε τη γεωργική διαπραγμάτευση στο πλαίσιο του νέου γύρου πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων.Συνεπώς ,η γεωργία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ενιαίου συνόλου των διαπραγματεύσεων .Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να υπάρξει συμφωνία στη γεωργία εάν δεν υπάρξει παράλληλα συνολική συμφωνία για όλα τα προς διαπραγμάτευση θέματα.

Το πλαίσιο των υπό εξελίξη γεωργικών διαπραγματεύσεων ορίστηκε από το άρθρο 20 της συμφωνίας του Μαρακές για τη γεωργία (AAM),Δυνάμει του εν λόγω άρθρου ,τα μέλη του ΠΟΕ επιβεβαιώνουν ότι η μείωση των γεωργικών ενισχύσεων και της γεωργικής προστασίας είναι μία διαρκής διεργασία με σταδιακή εφαρμογή.Αφετέρου ,το εδάφιο δ) του άρθρου 20 διευκρινίζει ότι οι διαπραγματεύσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κι άλλα ζητήματα πέρα από εμπορικής φύσεως ,(όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος ,η επισιτιστική ασφάλεια ,η ανάπτυξη της υπαίθρου ,η καλή μεταχείριση των ζώων κλπ) καθώς και την ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσόμενων χωρών (AX).

Ιστορικά ,η διαδικασία απελευθέρωσης του εμπορίου μέσα στα ευρύτερα πλαίσια διαπραγματεύσεων της GATT-ΠΟΕ έχει συμβάλλει σαφώς ώστε πολυάριθμες χώρες να αποκομίσουν σημαντικά οφέλη.Παρόλα αυτά , η χρηματοοικονομική κρίση (2007-2008) ανέσυρε από την αφάνεια τον ημιτελή αναπτυξιακό Γύρο συνομιλιών του ΠΟΕ της Ντόχα .Η ανησυχία στον ΠΟΕ από την έξαρση των προστατευτικών μέτρων με αφορμή την κρίση του 2008,οδήγησε σε έκτατες συσκέψεις των αξιωματούχων.Σύμφωνα με την έκθεση του Γενικού Διευθυντή του ΠΟΕ οι χώρες αγνόησαν τη δέσμευση του G20-Νοέμβριος 2008 ,να μην υψωθούν εμπόδια στο διεθνές εμπόριο ,αντίθετα με την Ιαπωνία που παρα τη κρίση συνεχίζει την φιλελευθεροποίηση.

Το ζητούμενο στον Γύρο της Ντόχα ,ήταν ,κυρίως ,να θεσπιστούν μέτρα εμπορικής πολιτικής που θα ευνοούσαν την ανάπτυξη (μέσω εμπορίου) των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών.Τούτο προήλθε τόσο από τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών ,όσο και από την ανάγκη επέκτασης των αγορών των ανεπτυγμένων.

1.2 Διάρθρωση της Ερευνητικής Εργασίας

Η παρούσα εργασία διαρθρώνεται ως εξής:

Προτάσσεται μια ιστορική αναδρομή όλων των Γύρων της GATT και του ΠΟΕ,με ιδιαίτερη αναφορά τη Συμφωνία για τη Γεωργία του Γύρου της Ουρουγουάης ,η οποία άφησε παρακαταθήκη σε κάθε χώρα όλα τα μέτρα προστασίας σε δασμούς επί της αξίας,προτού προχωρήσει σε μειώσεις των δασμών.Ακολουθώντας την πορεία από το γενικό στο μερικό έχει σκοπό να βοηθήσει τον αναγνώστη στη συζήτηση και **της μέχρι τώρα εξέλιξης του Γύρου της Ντόχα στον τομέα των αγροτικών προϊόντων και στον αντίκτυπο του στη χάραξη Γεωργικής Πολιτικής που θα συμβαδίζει με την Πολιτική Εξωτερικού Εμπορίου.**

Η παρούσα μελέτη αποτελείται απο επτά κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο 1 (Εισαγωγή) αποτελεί το εισαγωγικό κεφάλαιο της έρευνας μας.

Σε αυτό περιγράφονται τα πεδία που καλύπτει η μελέτη καθώς και η διάρθρωση των περιεχομένων της.

Στο Κεφάλαιο 2 (Ιστορική Ανασκόπηση) παρουσιάζεται η παράθεση ιστορικών στοιχείων για το Διεθνές Εμπορικό Σύστημα από την GATT στον ΠΟΕ.

Αναφέρεται αρχικά στην περίοδο εξαίρεσης των αγροτικών από τους κανόνες της GATT αλλά και στην περίοδο συμπερίληψης τους στα πλαίσια της έναρξης του Γύρου της Ουρουγουάης.

Στο Κεφάλαιο 3 καταγράφονται τα αποτελέσματα των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης για τα αγροτικά.

Στο Κεφάλαιο 4 καταγράφεται η αντικατάσταση της GATT 1947 από τον ΠΟΕ του 1994(Πρωτόκολλο Μαρακές)

Στο Κεφάλαιο 5 καταγράφονται οι στόχοι του Γύρου της Ντόχα για τα αγροτικά και αναλύονται τα αποτελέσματα των βασικών σταθμών του Γύρου.

Στο Κεφάλαιο 6 παρουσιάζονται τα ενδιάμεσα αποτελέσματα βάσει των θέσεων και των αντιθέσεων των κύριων δρώντων του Γύρου της Ντόχα.

Στο Κεφάλαιο 7 καταγράφεται μία πρώτη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαπραγματεύσεων από το “Πακέτο του Μπαλί”.

Στο Κεφάλαιο 8 καταγράφονται τα βήματα της ερευνητικής μας προσπάθειας για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων και προοπτικών από τις διαπραγματεύσεις της Ντόχα για το μέλλον της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.

Κεφάλαιο 2ο

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ” από ΤΗΝ GATT στον WTO

Η Διεθνής οικονομική αρχιτεκτονική στην οποία αναφερόμαστε είναι η μεταπολεμική του Breeton -Woods με ιδεολογική μεταστροφή από τον προστατευτισμό στον οικονομικό φιλελευθερισμό.(Smith:History of the WTO\GATT system)

2.1 Σύστημα Bretton Woods

Μετά το β' παγκόσμιο πόλεμο ,τα έθνη-νικητές προσπάθησαν να δημιουργήσουν θεσμούς που θα εξάλειπταν τις αιτίες του πολέμου. Αρχές τους ήταν να επιλύσουν ή να εμποδίσουν τον πόλεμο μέσω των Η.Εθνών και να εξαλειφθούν οι οικονομικές αίτιες του πολέμου με τη δημιουργία τριών οικονομικών θεσμών ,δηλαδή με τη δημιουργία του ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ BRETTON WOODS:

Τα τρία θεσμικά του όργανα ήταν:

- > Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
- > Η Παγκόσμια Τράπεζα
- > Η Διεθνής Οργάνωση Εμπορίου[ΙΤΟ]

Η οικονομική φιλοσοφία αυτών των οργανισμών ήταν η θεωρία του κλασικού οικονομικού φιλελευθερισμού.

Το Κογκρέσο των ΗΠΑ δεν προέβαλε αντιρρήσεις ως προς την καθιέρωση της Παγκόσμιας Τράπεζας και του ΔΝΤ , αλλά αρνήθηκε να συμφωνήσει με το ΙΤΟ ,με το σκεπτικό ότι θα παραχωρείτο πάρα πολύ κυριαρχία σ'ενα διεθνή οργανισμό .

2.2. Η δημιουργία της GATT

Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου [GATT] ήταν το αποτέλεσμα της αποτυχίας των διαπραγματεύσεων για τις κυβερνήσεις να δημιουργήσουν τον Διεθνή Οργανισμό Εμπορίου [ITO] και τελικά ο διαπραγματευτής κατά τη διάρκεια διάσκεψης των Η.Εθνών για το Εμπόριο και την Απασχόληση.Μαζί με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τη Παγκόσμια Τράπεζα ήταν ένας από τους θεσμούς που δημιουργήθηκαν μετά τον πόλεμο για να ρυθμίσουν τη διεθνή οικονομία και να εμποδίσουν την επανεμφάνιση των καταστροφικών προστατευτικών πολιτικών που είχαν ακολουθηθεί μεταξύ των δύο πολέμων (Moussis).**Η GATT υπεγράφη από 23 έθνη στη Γενεύη στις 30 Οκτωβρίου 1947 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1948.** Σύμφωνα με το προοίμιο της ,σκοπός της ήταν η ουσιαστική μείωση των Δασμών και άλλων εμπορικών φραγμών και η εξάλειψη των Προτιμήσεων , με βάση την αμοιβαιότητα και αμοιβαία επωφελή βάση.

Η GATT 1947 ήταν πολύ επιτυχής πολυμερής συμφωνία με κύρια εύθνη της την επιτήρηση του διεθνούς εμπορίου προϊόντων και ιδίως την ελεύθερωση του με τη μείωση,μέσω διαπραγματεύσεων , των δασμολογικών εμποδίων.(Moussis)

2.2.1. Βασικές αρχές

Οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες ρυθμίζονται οι εμπορικές σχέσεις είναι:

α) Η αρχή της μη διάκρισης ,η οποία κατοχυρώνεται με τη ρήτρα του Πλέον Ευνοούμενου Κράτους (Π.Ε.Κ.).Η σπουδαιότητά της έγκειται στην προώθηση της παγκόσμιας απελευθέρωσης του εμπορίου και όχι στα αποτελέσματα των διμερών εμπορικών παραχωρήσεων.Βασική εξαίρεση της αρχής αυτής είναι η δυνατότητα δημιουργίας διακρατικών προτιμησιακών συμφώνων.

β) Η αρχή της ανταποδοτικότητας ,σύμφωνα με την οποία ,οι χώρες που έχουν οφέλη από τις εμπορικές παραχωρήσεις πρέπει να ανταποδίδουν με δικές τους παραχωρήσεις.Από την αρχή αυτή ,εξαιρούνται σε ορισμένες περιπτώσεις οι λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.

γ) Η απαγόρευση της χρήσης ποσοτώσεων και εξαγωγικών επιδοτήσεων (dumping).Σύμφωνα με την αρχή αυτή ,επιδιώκεται οποιαδήποτε προστασία της εγχώριας παραγωγής να παρέχεται μόνο με δασμούς.Εξαιρούνται από την αρχή τα αγροτικά προϊόντα.

2.2.2 Η Γεωργία στα πλαίσια της GATT

Από την εφαρμογή της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου το 1947 (GATT 1947) και μέχρι τον Γύρο Ουρουγουάης, ο γεωργικός τομέας, συγκριτικά με τον βιομηχανικό, τύγχανε ιδιαίτερης αντιμετώπισης με την έννοια ότι για αυτόν προβλέπονταν τόσο μόνιμες όσο και προσωρινές εξαιρέσεις και παρεκκλίσεις από τουςγενικούς κανόνες και τις ρυθμίσεις για το διεθνές εμπόριο. **Οι λόγοι για αυτήν την διαφοροποιημένη μεταχείριση θα πρέπει να αναζητηθούν αφενός μεν στις άμεσες μεταπολεμικές ανάγκες και στην προτεραιότητα που δόθηκε στην επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και αφετέρου στην προσπάθεια οικονομικοπολιτικής ισχυροποίησης της Δυτικής Ευρώπης.**

Με την πάροδο των ετών, την τεχνολογική πρόοδο και την αλλαγή των συνθηκών σε παγκόσμιο επίπεδο, τα δεδομένα άρχισαν να διαφοροποιούνται, Η σημασία της γεωργίας στις αναπτυγμένες χώρες υποχώρησε σταδιακά. Οι αποδόσεις και τα επίπεδα διατροφικής ασφάλειας αυξήθηκαν θεαματικά. Πολλές αναπτυγμένες χώρες, ιδίως οι Ευρωπαϊκές, από καθαροί εισαγωγείς τροφίμων μετατράπηκαν σε καθαρούς εξαγωγείς. Στο επίπεδο της GATT οι πιέσεις για περιορισμό της διαφοροποιημένης μεταχείρισης του γεωργικού

τομέα εμφανίζονται ήδη από τον Γύρο Kennedy (1964-67) και επανέρχονται με μεγαλύτερη ένταση στον Γύρο Tokyo (1973-79), σε αμφότερες τις περιπτώσεις με πενιχρά αποτελέσματα από πλευράς βαθμού φιλελευθεροποίησης του γεωργικού εμπορίου. Το παράδοξο αυτό της διατήρησης, από τις αναπτυγμένες χώρες, ισχυρού γεωργικού προστατευτισμού αποκοινού με την μεγαλύτερη φιλελευθεροποίηση του εμπορίου των βιομηχανικών προϊόντων που επιτεύχθηκε ιδίως κατά τον Γύρο Tokyo, μπορεί να εξηγηθεί με την συνδρομή αφενός μεν συγκυριακών παραγόντων, όπως η επισιτιστική κρίση των αρχών της δεκαετίας του 1970 και, αφετέρου ευρύτερων πολιτικοστρατηγικών προσανατολισμών που συνεπάγονταν η διατήρηση της ενότητας του Δυτικού κόσμου.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 και καθώς η επισιτιστική κρίση της προηγούμενης δεκαετίας αποτελεί πλέον παρελθόν, τα προβλήματα στο διεθνές εμπόριο των γεωργικών προϊόντων πολλαπλασιάζονται, τα διαρθρωτικά πλεονάσματα συσσωρεύονται και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού και το δημοσιονομικό βάρος των γεωργικών πολιτικών αυξάνεται δραματικά. Παράλληλα, στις αναπτυγμένες χώρες, δίνεται μεγαλύτερη προσοχή και έμφαση στις επιπτώσεις της γεωργικής δραστηριότητας στο περιβάλλον και στην αναποτελεσματικότητα των «κλασσικού τύπου» γεωργικών πολιτικών (στήριξη τιμών, παρέμβαση στην αγορά) να επιτύχουν τους διακηρυγμένους στόχους τους δηλαδή την στήριξη του γεωργικού εισοδήματος και την μείωση των ενδοκλαδικών ανισοτήτων. Επιπλέον, στις νέες συνθήκες, οι αναπτυγμένες χώρες, αποδίδουν αυξημένη σημασία στο μεγαλύτερο άνοιγμα των αγορών των αναπτυσσόμενων και των αναπτυσσομένων χωρών τόσο για τα βιομηχανικά προϊόντα αλλά και για «νέους» τομείς κυρίως για το εμπόριο των Υπηρεσιών (ασφάλειες, τράπεζες, τηλεπικοινωνίες κλπ). Τέλος, αλλά όχι τελευταίο το γεωπολιτικό σκηνικό, στο τέλος της δεκαετίας του 1980, αλλάζει δραματικά με την κατάρρευση του ενός από τους δύο πόλους του μεταπολεμικού συστήματος ισορροπίας.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το πρώτο βήμα – μεγάλο ή δειλό ανάλογα με την οπτική του καθένα – για την φιλελευθεροποίηση του γεωργικού εμπορίου και την προσαρμογή

της γεωργίας στους κανόνες της αγοράς έγινε με τη γεωργική συμφωνία του Γύρου της Ουρουγουάης η οποία και αποτέλεσε την πρώτη αμιγώς γεωργική συμφωνία σε πολυμερές επίπεδο. Η αναζήτηση ενός νέου παραδείγματος για την διαμόρφωση και άσκηση της γεωργικής πολιτικής ήταν ο βασικός στόχος της γεωργικής διαπραγμάτευσης. Για τούτο, οι εθνικές γεωργικές πολιτικές - οι οποίες ως τότε ενέπιπταν στα θέματα εθνικής κυριαρχίας - τέθηκαν στο κέντρο των διαπραγματεύσεων.

2.2.3 Οι Γύροι διαπραγματεύσεων

Οι αποφάσεις της G.A.T.T. ,που έχουν συναινετικό χαρακτήρα ,λαμβάνονται στα πλαίσια των λεγόμενων “γύρων διαπραγματεύσεων”, οι οποίοι συνέρχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, και καθένας απο αυτούς διαρκεί αρκετά χρόνια.Ωστόσο ανάμεσα στους Γύρους ,πραγματοποιούνται συνεδριάσεις των εκπροσώπων των συμβαλλόμενων μερών , δηλαδή των κρατών - μελών της G.A.T.T. Η Σύνοδος των συμβαλλόμενων μερών γίνεται μία φορά το χρόνο και κάθε κράτος-μέλος έχει δικαίωμα μιας ψήφου.

Από το 1960 υφίσταται και το Συμβούλιο της G.A.T.T. , το οποίο συνέρχεται κάθε μήνα και αποτελείται από αντιπροσώπους των συμβαλλόμενων μερών ,τα οποία επιθυμούν να συμμετέχουν στην επίβλεψη του έργου των επιμέρους ομάδων εργασίας.

Συνοπτικά οι τέσσερις πρώτοι Γύροι

Ο πρώτος γύρος της G.A.T.T έγινε το 1947 στη Γενεύη ,όπου και εδρεύει το Διοικητικό της όργανο ,με κινητήρια δύναμη τις Η.Π.Α. , και σχετιζόταν κυρίως με τις διαπραγματεύσεις κατά προϊόν και τις μειώσεις των δασμών.

Ο δεύτερος γύρος του Annecy το 1949 ,ενώ ο τρίτος έγινε το 1951 (ο γύρος του Torquay).Ακολούθησε ο Γύρος της Γενεύης το 1956 και του Dillon το 1960 -1961.

Η δυναμική των γύρων αυτών και ειδικότερα των δύο τελευταίων ,ήταν φθίνουσα,γεγονός που οφείλεται αφενός στη πρασέγγιση της διαπραγμάτευσης κατά αγαθό και αφετέρου στο ότι η εκκίνηση της διαπραγμάτευσης από ξεχωριστό επίπεδο δασμών για κάθε χώρα ,έθετε σε μειονεκτική θέση τις χώρες εκείνες που διέθεταν εξαρχής τους σχετικά χαμηλότερους δασμούς.

Στο Γύρο του Dillon ,αναφορικά στα αγροτικά προϊόντα,εγκρίθηκε η επιβολή αντισταθμιστικών εισφορών στις εισαγωγές ,καθώς και η καταβολή επιδοτήσεων στις εξαγωγές που προέβλεπε η υπό δημιουργία τότε Κ.Α.Π. Της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,χωρίς αντίστοιχο προηγούμενο και σε αντίθεση με τις ισχύουσες διατάξεις της G.A.T.T.Το καθεστώς ελεύθερου εμπορίου διατηρήθηκε κατ'εξάιρεση στο εμπόριο των ελαιούχων σπόρων και των μη δημητριακών – ζωοτροφών.

2.2.4 Ο Γύρος του Kennedy

Αποφασιστική ώθηση στην προώθηση της φιλελευθεροποίησης του διεθνούς εμπορίου έδωσε ο Γύρος του Kennedy (1964 - 1967), κύριο αντικείμενο του οποίου αποτέλεσε η μείωση της δασμολογικής προστασίας των βιομηχανικών προϊόντων που συναλλάσσονταν κυρίως μεταξύ των οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών. Τα αγροτικά προϊόντα παρέμειναν εκτός των ρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν.

Κατά τη διάρκεια του γύρου αυτού, οι Η.Π.Α. επιδίωξαν την ένταξη του ζητήματος των αγροτικών προϊόντων στη συζήτηση. Συγκεκριμένα, πρότειναν τη μετατροπή όλων των αντισταθμιστικών εισφορών σε δασμούς (δασμοποίηση) και τη διατήρηση ενός ελάχιστου ορίου πρόσβασης στις κοινοτικές αγορές, αντίστοιχου του ύψους των εισαγωγών της περιόδου εκείνης.

Η απάντηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ήταν η διατήρηση του επιπέδου στήριξης των

τιμών, με παράλληλη επέκτασή του σε όλες τις χώρες ή εναλλακτικά, διατήρηση του βαθμού αυτοεφοδιασμού στα επίπεδα της εποχής, για μια περίοδο τριών ετών. Οι προτάσεις αυτές απορρίφθηκαν από τις Η.Π.Α. και το όλο θέμα δεν προχώρησε περαιτέρω.

Παρόλα τα σημαντικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στο Γύρο του Kennedy, έμειναν άλυτα σπουδαία ζητήματα, όπως η αποτυχία ένταξης στις διαπραγματεύσεις του καθεστώτος προστασίας των αγροτικών προϊόντων, η ύπαρξη εξαιρέσεων μεταξύ των βιομηχανικών αγαθών (π.χ. κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα) και η μείωση κυρίως των δασμών επί των πρώτων υλών και ενδιάμεσων αγαθών, το οποίο έχει σαν αποτέλεσμα την ύψωση της αποτελεσματικής προστασίας των τελικών προϊόντων.

2.2.5 Ο Γύρος του Tokyo (1973 - 1979)

Τα κύρια θέματά του ήταν αφενός η επιδεινούμενη θέση των λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών, λόγω του ότι στους προηγούμενους γύρους είχε προωθηθεί η μείωση προστασίας των προϊόντων που, κατά κύριο λόγο, συναλλάσσονταν μεταξύ των ανεπτυγμένων οικονομικά χωρών, αφετέρου η αντιμετώπιση μέτρων μη δασμολογικού χαρακτήρα.

Οι βασικές αποφάσεις του γύρου αυτού ήταν η ενίσχυση ενός γενικευμένου συστήματος προτιμήσεων για τα βιομηχανικά, ημιβιομηχανικά και άλλα επιλεγμένα είδη εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών, η περαιτέρω μείωση των δασμών στο εμπόριο των βιομηχανικών προϊόντων και η δημιουργία ενός δεσμευτικού κώδικα συμπεριφοράς για τα κράτη - μέλη.

Κατά την διάρκεια του Γύρου του Tokyo, οι Η.Π.Α. επιδίωξαν εκ νέου να θέσουν προς συζήτηση το ζήτημα των αγροτικών προϊόντων. Η θέση τους αναφορικά σε αυτό το θέμα ήταν ότι τα αγροτικά προϊόντα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως τα υπόλοιπα

προϊόντα στις διεθνείς αγορές, χωρίς να έχουν κάποια ειδική μεταχείριση.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήταν αντίθετη με αυτή την αντίληψη, επιδιώκοντας και πετυχαίνοντας τη διατήρηση ενός ιδιαίτερου καθεστώτος για τα αγροτικά προϊόντα, κάτι που είχε ήδη επιβάλλει στις συναλλαγές της με τον υπόλοιπο κόσμο.

Ο Γύρος του Tokyo άφησε και αυτός άλυτα σημαντικά προβλήματα, όπως αυτό των αγροτικών προϊόντων, για τα οποία δεν αποφασίστηκε κανένα μέτρο μείωσης της προστασίας ούτε και δικαιότερη μεταχείριση των λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών.

2.3.ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ" Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΞΑΙΡΕΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ GATT[1947-1994]

Γύροι της GATT

Annecey Round :1949 Torquay Round :1951 Geneva Round :1955-59

Dillon Round :1960-62 Kennedy Round :1962-67 Tokyo Round :1973-79

Uruguay Round :1986-94

Πίνακας 2.1

Name	Start	Duration	Countries	Subjects covered	Achievements
 Geneva	April 1947	7 months	23	Tariffs	Signing of GATT, 45,000 tariff concessions affecting \$10 billion of trade
 Annecey	April 1949	5 months	13	Tariffs	Countries exchanged some 5,000 tariff concessions
 Torquay	September 1950	8 months	38	Tariffs	Countries exchanged some 8,700 tariff concessions, cutting the 1948 tariff levels by 25%
 Geneva II	January 1956	5 months	26	Tariffs, admission of Japan	\$2.5 billion in tariff reductions
 Dillon	September 1960	11 months	26	Tariffs	Tariff concessions worth \$4.9 billion of world trade
 Kennedy	May 1964	37 months	62	Tariffs, Anti-dumping	Tariff concessions worth \$40 billion of world trade
 Tokyo	September 1973	74 months	102	Tariffs, non-tariff measures, "framework" agreements	Tariff reductions worth more than \$300 billion achieved
 Uruguay	September 1986	87 months	123	Tariffs, non-tariff measures, rules, services, intellectual property, dispute settlement, textiles, agriculture, creation of WTO, etc.	The round led to the creation of WTO, and extended the range of trade negotiations, to major reductions in tariffs (about 40%) and agricultural subsidies, an agreement to allow full access for textiles and clothing from developing countries, and an extension of intellectual property rights.

Κεφάλαιο 3ο

Ο Γύρος της Ουρουγουάης :(1986-1994)

3.1 Εισαγωγή

Ο όγδοος γύρος ,γνωστός ως γύρος της Ουρουγουάης ,ξεκίνησε το 1986 στην Punta del Este θεσπίζοντας τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου(ΠΟΕ) για να μετονομαστεί σε GATT του 1994 ,προσθέτοντας 12 δευτερεύουσες συμφωνίες.

Οι συμφωνίες του Γύρου της Ουρουγουάης επέκτειναν σε μεγάλο βαθμό την συμφωνία της GATT για το εμπόριο προϊόντων με την προσθήκη :

-Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο Υπηρεσιών [GATS]

-Συμφωνία για τις εμπορικές πτυχές της πνευματικής ιδιοκτησίας [TRIPS]

Στον Γύρο της Ουρουγουάης του 1994 προστέθηκαν τρεις συμφωνίες που αφορούν τη γεωργία:

->Συμφωνία για τη γεωργία[SPS]

->Συμφωνία για την εφαρμογή υγειονομικών και φυτουγειονομικών μέτρων

->Συμφωνία για τα τεχνικά εμποδια στο εμπόριο [TNT]

Ο γύρος της Ουρουγουάης ,στον οποίο έλαβαν 123 χώρες μέρος ,ήταν ο πρώτος σε σειρά των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων στις οποίες οι αναπτυσσόμενες χώρες είχαν διαδραματίσει ενεργό ρόλο.

Η γεωργία ενώ ουσιαστικά εξαιρείτο από τις προηγούμενες συμφωνίες , τώρα δόθηκε

ειδικό καθεστώς στους τομείς των ποσοτώσεων εισαγωγής και των εξαγωγικών επιδοτήσεων ,με μόνο ήπια περιοριστικούς ορους. Ωστόσο ,αξίζει να σημειωθεί ότι όταν η εξαίρεση της γεωργίας ήταν κραυγαλέα στα πλαίσια του Γύρου ,πολλές χώρες αρνήθηκαν να υπογράψουν μια νέα συμφωνία χωρίς κάποια κίνηση για τα γεωργικά προϊόντα.

Οι 14 χώρες ,γνωστές ως"Ομάδας Cairns" ,περιλαμβάνουν ως επι το πλείστον μικρές και μεσαίες εξαγωγείς γεωργικών προϊόντων, όπως η Αυστραλία,η Βραζιλία , ο Καναδάς,η Ινδονησία και η Νέα Ζηλανδία.

Η συμφωνία για τη γεωργία του Γύρου της Ουρουγουάης ,εξακολουθεί να είναι η πιο σημαντική συμφωνία απελευθέρωσης του εμπορίου γεωργικών προϊόντων στην ιστορία των εμπορικών διαπραγματεύσεων.

Η γεωργία ενσωματώθηκε στο πλαίσιο του ΠΟΕ με τη Συμφωνία του Γύρου της Ουρουγουάης για τη γεωργία , με τον μακροπρόθεσμο στόχο της καθιέρωσης δίκαιου και βασισμένου στην αγορά καθεστώτος συναλλαγών μέσω ουσιαστικών προοδευτικών μειώσεων όσον αφορά τις ενισχύσεις και την προστασία στον τομέα της γεωργίας ,καταλήγοντας στη διόρθωση και πρόληψη περιορισμών και στρεβλώσεων στις παγκόσμιες αγορές γεωργικών προϊόντων.

3.2. Η συμφωνία για τη Γεωργία

Όλες οι συμφωνίες και τα μνημόνια του ΠΟΕ σχετικά με το εμπόριο αγαθών που συνήφθησαν το 1994 και τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1995 εφαρμόζονται στον τομέα της γεωργίας. Ωστόσο ,ο τομέας της γεωργίας έχει την ιδιαιτερότητα να διαθέτει ειδική συμφωνία ,τη συμφωνία για τη γεωργία ,της οποίας οι διατάξεις υπερισχύουν.Επί πλέον,ορισμένες διατάξεις της Συμφωνίας για την εφαρμογή μέτρων υγειονομικής και

φυτοϋγειονομικής προστασίας (SPS) αφορούν επίσης την παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων. Το ίδιο ισχύει και για τη συμφωνία σχετικά με τις εμπορικές πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (TRIP) όσον αφορά την προστασία των γεωγραφικών ονομασιών.

Οι εν λόγω συμφωνίες χαρακτηρίζονται από κάποια ευελιξία στην υλοποίηση τους υπέρ ,αφενός ,των αναπτυσσόμενων χωρών μελών του ΠΟΕ (ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση) και ,αφετέρου,των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών (ΛΑΧ) και των αναπτυσσόμενων χωρών που είναι καθαροί εισαγωγείς ειδών διατροφής(ειδικές διατάξεις).

Βάσει της Συμφωνίας για τη γεωργία ,τα κράτη μέλη του ΠΟΕ δεσμεύθηκαν να εφαρμόσουν πρόγραμμα μεταρρύθμισης των ισχυουσών γεωργικών πολιτικών (την περίοδο 1995- 2000 για τις αναπτυγμένες χώρες και 1995 -2004 για τις αναπτυσσόμενες χώρες) .Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει ρυθμίσεις σε 3 μείζονες τομείς :Πρόσβαση στην αγορά,Εσωτερική ενίσχυση ,Εξαγωγικές επιδοτήσεις.

A. Η πρόσβαση στην αγορά

Η συμφωνία για τη γεωργία αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές επιβάλλοντας:

_ τη μετατροπή όλων των προστατευτικών μέτρων στα σύνορα σε δασμούς(ισοδύναμοι δασμοί) και στη συνεχεία τη σταδιακή μείωση τους (κατά 36% εντός 6 ετών ,1995- 2000 σε σχέση με την περίοδο αναφοράς 1986- 1988)

_ για τα συγκεκριμένα προϊόντα που δεν υπόκεινται σε δασμούς θεσπίστηκαν υποχρεώσεις ελάχιστης πρόσβασης σε τρίτες χώρες με άνοιγμα των δασμολογικών ποσοτώσεων(που ,στο τέλος του 2000 ,αντιστοιχούσαν για κάθε ομάδα προϊόντων στο 5% της κατανάλωσης της περιόδου αναφοράς 1986-1988).

_ την διατήρηση των εισαγωγικών δασμολογικών παραχωρήσεων τουλάχιστον στο επίπεδο της περιόδου 1986- 1988.(η λεγόμενη ``συνήθης πρόσβαση``)

_ τη θέσπιση μιας ειδικής ρήτρας διασφάλισης ,που ενεργοποιείται σε περίπτωση είτε υπέρβασης του όγκου των εισαγωγών πέραν ορισμένου ανωτάτου ορίου είτε μείωσης των τιμών των εισαγωγών κάτω από ένα κατώτατο όριο.

B. Η εσωτερική ενίσχυση

Η συμφωνία για τη γεωργία προβλέπει μείωση του ύψους της διαφοροποιημένης στήριξης ανάλογα με τη φύση των ενισχύσεων ,που κατατάσσονται σε διαφορετικά ``κουτιά`` ανάλογα με το κατά πόσο στρεβλώνουν τις αγορές γεωργικών προϊόντων.

_ Το , ``πορτοκαλί κουτί`` ,καλούμενο επίσης ``αθροιστική μέτρηση ενισχύσεων`` (AME/MGS),συγκεντρώνει τη στήριξη μέσω τιμών και ενισχύσεων που συνδέονται με την παραγωγή και δεν απαλλάσσονται της υποχρεούμενης μείωσης.Θεωρώντας ότι το πορτοκαλί (κεχριμπαρένιο κουτί) περιλαμβάνει όλες εκείνες τις ενισχύσεις που προκαλούν στρέβλωση του εμπορίου ,οι ρυθμίσεις προβλέπουν σημαντικές μειώσεις σε αυτού του είδους τις ενισχύσεις σε σημαντικό βαθμό.Το μέτρο έπρεπε να μειωθεί κατά 20% εντός 6 ετών σε σχέση με την περίοδο αναφοράς 1986- 1988.Επίσης ,όλα τα μέλη του ΠΟΕ μπορούν να εφαρμόσουν τη "ρήτρα ήσσονος σημασίας " (de minimis) ,που επιτρέπει να αποκλεισθεί από την ισχύουσα AME (MGS) μια στήριξη ποσού 5% χαμηλότερου της αξίας του εκάστοτε προϊόντος (ειδικές ενισχύσεις) ή η συνολική γεωργική παραγωγή (μη ειδικές ενισχύσεις).Το ανώτατο αυτό όριο για τις αναπτυσσόμενες χώρες ορίστηκε στο 10%.

_ Το , ``μπλε κουτί`` ,περιλαμβάνει ενισχύσεις που συνδέονται με τα προγράμματα ελέγχου της προσφοράς ,τα οποία απαλλάσσονται των υποχρεώσεων μειώσεις : π.χ. τις άμεσες ενισχύσεις που υπολογίζονται βάσει σταθερής έκτασης και απόδοσης ή βάσει αριθμού ζωικού κεφαλαίου (περίπτωση των ``άντισταθμιστικών ενισχύσεων`` που

ενέκρινε η ΚΓΠ το 1992).Εντούτοις ,για κάθε προϊόν το ποσό της ενισχύσης δυνάμει της ΑΜΕ και των ενισχύσεων που κατατάσσονται στο μπλε κουτί (΄΄συνολική ΑΜΕ) δεν πρέπει να υπερβαίνει τη συνολική στήριξη που χορηγήθηκε κατά την περίοδο εμπορίας 1992.

_Το **΄΄πρασινό κουτί΄΄** περιλαμβάνει δυο ομάδες ενισχύσεων.Η πρώτη αφορά προγράμματα **δημοσίων υπηρεσιών** (π.χ.έρευνα ,κατάρτιση,εκλαίκευση,προώθηση ,υποδομές ,εγχώρια επισιτιστική βοήθεια ή δημόσια αποθέματα για λόγους επισιτιστικής ασφάλειας).Η δεύτερη αφορά τις άμεσες επιδοτήσεις προς παραγωγούς που είναι εντελώς **αποσυνδεδεμένες από την παραγωγή** .Πρόκειται κυρίως για προγράμματα εγγυήσεως του εισοδήματος και ασφάλειας (φυσικές καταστροφές ,χρηματοδοτική συνεισφορά του κράτους στην ασφάλιση της συγκομιδής,κ.λ.π.),για προγράμματα που απόσκοπουν στην προσαρμογή των διαρθρώσεων καθώς και για προγράμματα που στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος.Όλες οι ενισχύσεις του πράσινου κουτιού ,που θεωρούνται συμβατές με το πλαίσιο του ΠΟΕ ,απολαύουν συνολικής απαλλαγής από την υποχρέωση μείωσης. Συνεπώς όλες οι ενισχύσεις του πράσινου κουτιού έχουν μηδενικά ή σχεδόν μηδενικά αποτελέσματα στρέβλωσης του εμπορίου ή της παραγωγής και δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή στήριξης στις τιμές του παραγωγού .

Γ. Οι εξαγωγικές επιδοτήσεις

Οι εξαγωγικές ενισχύσεις έπρεπε να μειωθούν εντός 6 ετών κατά 21% σε όγκο και κατά 36% σε προϋπολογισμό σε σύγκριση με τη περίοδο αναφοράς 1986- 1990 (εξαιρείται το βοειο κρέας 1986- 1992).Αυτή η γραμμική μείωση εφαρμόζεται ,για την Ευρωπαϊκή Ένωση ,σε 20 ομάδες προϊόντων.Για τα μεταποιημένα προϊόντα εφαρμόζεται μόνο η μείωση προϋπολογισμού.

3.3 Τα αποτελέσματα του Γύρου για τα Αγροτικά

Πρόσβαση στην αγορά: Πρίν από τον Γύρο Ουρουγουάης η προστασία από τον εξωτερικό ανταγωνισμό, στις αναπτυγμένες χώρες, είχε κατά βάση ως στόχο την σταθεροποίηση των τιμών στην εσωτερική αγορά και διασφαλιζόνταν με ποικιλία μέτρων που περιελάμβαναν εναλλακτικά ή σωρευτικά: μεταβλητούς δασμούς, ειδικούς δασμούς, άλλα μη δασμολογικά εμπόδια όπως π.χ. ποσοτικούς περιορισμούς, μονοπώλια εισαγωγών, συμφωνίες αυτοπεριορισμού των εξαγωγών. Το σύστημα αυτό άλλαξε δραστικά μετά την συμφωνία του Γύρου Ουρουγουάης. Πλέον η προστασία από τις εισαγωγές διασφαλίζεται μόνο με δασμούς αφού τα μη δασμολογικά μέτρα μετατράπηκαν σε ισοδύναμους δασμούς (δασμοποίηση) και απαγορεύεται η επαναφορά τους και η επιβολή νέων. Ο κανόνας των μη δεσμευμένων δασμών τερματίστηκε αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν δύο είδη δασμών: κατ' αξίαν και ειδικοί των οποίων το ύψος καθορίζεται σε συνάρτηση με την ποσότητα του εισαγόμενου προϊόντος. Προκειμένου να διασφαλισθεί ένας βαθμός ανοίγματος των αγορών καθορίστηκαν: α) μειώσεις των δασμών με βάση μιά μέση μείωση για το σύνολο των δασμολογικών γραμμών για τα γεωργικά προϊόντα σε συνδυασμό με ελάχιστη μείωση ανά δασμολογική γραμμή, β) δεσμεύσεις διατήρησης της τρέχουσας πρόσβασης και, γ) για τα προϊόντα που υπήχθησαν σε δασμοποίηση δεσμεύσεις ελάχιστης πρόσβασης, με άνοιγμα δασμολογικών ποσοστώσεων, εφόσον οι εισαγωγές ήταν μικρότερες του 5% της εγχώριας κατανάλωσης. Για την αποφυγή πρόκλησης σοβαρών διαταραχών στην εσωτερική αγορά προβλέφθηκε η δυνατότητα επιβολής υπό ορισμένους όρους πρόσθετων δασμών (ειδική ρήτρα διασφάλισης).

1. Ανταγωνισμός στις εξαγωγές: **Σύμφωνα με την κρατούσα οικονομική θεωρία, οι εξαγωγικές επιδοτήσεις αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα στρέβλωσης της παγκόσμιας αγοράς και της συρρίκνωσης των διεθνών τιμών των αγροτικών προϊόντων.** Πρίν από τον Γύρο Ουρουγουάης η χορήγηση εξαγωγικών επιδοτήσεων στα γεωργικά προϊόντα επιτρέπονταν υπό τον όρο ότι η εξάγουσα χώρα δεν υπερέβαινε το «δίκαιο μερίδιο στην αγορά», η έννοια του οποίου όμως δεν

προσδιορίζονταν ούτε καν στοιχειωδώς (άρθρο XVI GATT). Η επιβολή πειθαρχίας για αυτές και η ανάληψη συγκεκριμένων δεσμεύσεων αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο των διαπραγματεύσεων του Γύρου Ουρουγουάης. Η βασική αρχή που ακολουθήθηκε είναι η απαγόρευση χορήγησης άμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων σε συνδυασμό με τον καθορισμό συγκεκριμένων δεσμεύσεων μείωσης τόσο του όγκου των επιδοτούμενων εξαγωγών όσο και των δαπανών εξαγωγικών επιδοτήσεων για όσα προϊόντα εφαρμόζονταν το μέτρο. Παράλληλα προβλέφθηκαν κανόνες για την αποφυγή καταστρατήγησης των δεσμεύσεων μέσω έμμεσων εξαγωγικών ενισχύσεων (εξαγωγικές πιστώσεις, επισιτιστική βοήθεια, κρατικές/ημικρατικές εταιρείες εξαγωγών).

2. Εσωτερική στήριξη: Πριν από τον Γύρο Ουρουγουάης τα μέτρα και οι πολιτικές εσωτερικής στήριξης της γεωργίας δεν υπόκεινταν σε καμιά ουσιαστική πειθαρχία ή περιορισμό, παρά μόνο στον αρνητικό περιορισμό της μη πρόκλησης ζημιάς στους εμπορικούς εταίρους που προέβλεπε η συμφωνία για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα της GATT. Οι αυτόματες μειώσεις της στήριξης που θα επέρχονταν λόγω των μειώσεων των δασμών και των εξαγωγικών επιδοτήσεων και συνεπεία των δημοσιονομικών σταθεροποιητών δεν κρίθηκαν επαρκείς και αναζητήθηκε η επιβολή συγκεκριμένης πειθαρχίας και περιορισμών που αποτελεί ίσως και το πιο καινοτόμο στοιχείο της συμφωνίας του Γύρου Ουρουγουάης για την Γεωργία. Το βασικό στοιχείο είναι ο διαχωρισμός των επιδοτήσεων σε επιμέρους κατηγορίες αναλόγως του βαθμού στρέβλωσης που προκαλούν στην παραγωγή και το εμπόριο. Πρόκειται ειδικότερα για τρεις κατηγορίες: α) Αυτές που προκαλούν μέγιστη στρέβλωση του εμπορίου (αύξηση εξαγωγών και/ή μείωση εισαγωγών) και επομένως πρέπει να μειωθούν. Οι εν λόγω επιδοδοτήσεις περιλαμβάνονται στο κεχριμπαρένιο κουτί και υπολογίζονται με χρήση του δείκτη συνολικής μέτρησης της στήριξης (AMS) που στηρίζεται κατά βάση στο γινόμενο της διαφοράς μεταξύ εγχώριων και διεθνών τιμών επί την παραγομένη ποσότητα. β) Αυτές που προκαλούν σε μικρότερο βαθμό στρέβλωση του εμπορίου για τις οποίες δεν επιβάλλονται μειώσεις. Πρόκειται

για άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις οι οποίες συνδέονται με περιορισμούς στην παραγωγή και οι οποίες περιλαμβάνονται στο μπλε κουτί. Αυτές διατηρούνται ως στάδιο μετάβασης από το κεχριμπαρένιο στο πράσινο κουτί. γ) Αυτές που δεν προκαλούν ή προκαλούν ελάχιστη στρέβλωση του εμπορίου. Οι επιδοτήσεις αυτές θεωρούνται ουδέτερες, δεν υπόκεινται σε καμιά μείωση και περιλαμβάνονται στο πράσινο κουτί.

Η συμφωνία του Γύρου Ουρουγουάης ήταν το αποτέλεσμα επίπονων και σκληρών διαπραγματεύσεων και προέκυψε μετά από μια «προσυμφωνία» μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ. Η «προσυμφωνία» αυτή, γνωστή ως Blair House, έγινε δυνατή μετά την αναθεώρηση της ΚΑΠ του 1992.

Όπως προβλέπει το άρθρο 20 της Συμφωνίας για την Γεωργία, η μεταρρύθμιση των γεωργικών πολιτικών, προς την κατεύθυνση της προσαρμογής τους στην αγορά, αποτελεί τον βασικό μακροπρόθεσμο σκοπό. Έκφραση αυτού συνιστά η υποχρέωση για έναρξη νέων διαπραγματεύσεων ένα χρόνο πριν από τον τερματισμό της περιόδου εφαρμογής της συμφωνίας.

3.3.1 Οι αναπτυσσόμενες χώρες (The World Bank 2011)

Σημαντική προσπάθεια καταβλήθηκε από πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Ο Γύρος της Ουρουγουάης αντιπροσωπεύει τις πρώτες πραγματικές τους υποχρεώσεις στο πλαίσιο της G.A.T.T.. Η θετική συνέπεια του γεγονότος αυτού ενισχύεται από σημαντικές παγιοποιήσεις δασμών, που αποτελούν ουσιαστικό βήμα λόγω του γενικά υψηλού επιπέδου δασμολογικής προστασίας που ισχύει σ' αυτές, αποδεχόμενες ταυτόχρονα και τη μείωση της εφαρμογής μη δασμολογικών φραγμών, γεγονός που θα συμβάλει στη δημιουργία μεγαλύτερης ασφάλειας στο διεθνές εμπόριο, στον περιορισμό της χρήσης ποσοτικών περιορισμών, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, και στην σταδιακή κατάργηση των ισχυόντων ποσοτικών περιορισμών.

Οι πάγιοι δασμοί που διαμορφώθηκαν την περίοδο 1996 - 2008 στο σύνολο των χωρών παγκοσμίως κυμαίνονται από 43,5% έως 45,2% για τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα, από 28,0% έως 29,2% για τα προϊόντα μεταποίησης και από 31,84% έως 33,17% για όλα τα εμπορεύματα συνολικά. Αναλυτικότερα:

Οι πάγιοι δασμοί των προϊόντων του πρωτογενή τομέα σε παγκόσμια κλίμακα παρέμειναν σταθεροί στο 45,2% για τα έτη 1996 - 1998, ενώ τα επόμενα έτη ακολούθησαν πτωτική πορεία, η οποία διακόπηκε το 2007 από μία μικρή αύξηση ύψους 0,52 ποσοστιαίων μονάδων, έναντι του 43,47% που ήταν το 2006. Το 2008 μειώθηκαν ξανά, φτάνοντας κοντά στα επίπεδα του 2005 με ποσοστό 43,67%. Οι δασμοί που εφαρμόστηκαν, κατά μέσο όρο για κάθε έτος, ήταν κατά πολύ χαμηλότεροι από τους αντίστοιχους πάγιους. Καθ' όλη την περίοδο, πέραν του έτους 2003 που παρουσίασαν μία μικρή αύξηση ύψους 0,2 ποσοστιαίες μονάδες, ακολουθούν μία πτωτική πορεία, με αποτέλεσμα από 12,9% που ήταν το 1996 να μειωθούν σε 8,7% το 2008. Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι πάγιοι δασμοί των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα διατηρήθηκαν σταθεροί για την περίοδο 1996 - 2001 στο 4,67%, το 2002 αυξήθηκαν στο 4,89%, παραμένοντας σταθεροί έως και το 2006, και το 2008 αυξήθηκαν ξανά φτάνοντας στο 5,05%. Οι δασμοί που εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο 1996 - 2007 κυμαίνονται από 5,7% έως 9,7%, ξεπερνώντας τους πάγιους δασμούς της, ενώ το 2008 ήταν 2,3%.

Στα προϊόντα μεταποίησης οι πάγιοι δασμοί παγκοσμίως φαίνεται να έχουν πτωτική πορεία, από 29,22% το 1996 στο 28,17% το 2008. Αντίστοιχα, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν 4,01% για την περίοδο 1996 - 2001, αυξήθηκαν σε 4,04% για την περίοδο 2002 - 2006, ενώ το έτος 2008 μειώθηκαν στο 4%. Οι δασμοί που εφαρμόστηκαν παγκοσμίως στην ίδια κατηγορία εμπορευμάτων το 1996 ήταν 11,61% και σταδιακά μειώθηκαν φτάνοντας στο 6,9% το 2008, ενώ οι δασμοί που εφαρμόστηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζουν διακυμάνσεις από 1,48% έως 3,52% καθ' όλη την περίοδο 1996 - 2008.

Όσον αφορά τους πάγιους δασμούς για όλα τα εμπορεύματα, παγκοσμίως αυξάνονται ελάχιστα το έτος 1997 (33,17%) έναντι του 1996 που ήταν 33,16% και την περίοδο 1998 - 2006 μειώνονται σταδιακά, φτάνοντας το 31,84% το 2006. Το 2007 υπάρχει

αύξηση στο 32,17%, ενώ το 2008 μειώνονται ξανά σε 31,89%. Οι δασμοί που εφαρμόστηκαν στο παγκόσμιο σύνολο ακολουθούν μια πτωτική πορεία την περίοδο 1996 - 2008, φτάνοντας στο 7,08% το 2008 από 11,77% που ήταν το 1996. Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι πάγιοι δασμοί σε όλα τα εμπορεύματα ήταν σταθεροί στο 4,14% την περίοδο 1996 - 2001, αυξήθηκαν στο 4,2% για την περίοδο 2002 - 2006 και το 2008 έφτασαν στο 4,22%. Αντίθετα, οι δασμοί που εφαρμόστηκαν την περίοδο 1996 - 2006 παρουσιάζουν διακυμάνσεις από 2,25% έως 3,97%, ενώ μειώνονται σταδιακά τα επόμενα δύο έτη φτάνοντας στο 1,59% το 2008.

Παρατηρούμε ότι οι διακυμάνσεις που εμφανίζονται διαχρονικά στους πάγιους δασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και του παγκοσμίου συνόλου είναι αμελητέες. Ωστόσο, είναι εμφανές ότι οι πάγιοι δασμοί για τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα είναι μεγαλύτεροι από τους αντίστοιχους για τα προϊόντα του τομέα της μεταποίησης. Επίσης, βλέπουμε ότι οι δασμοί που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα προϊόντα του πρωτογενή τομέα ξεπερνούν κάποια έτη ακόμα και το διπλάσιο των αντίστοιχων πάγιων δασμών της, ενώ στα προϊόντα του τομέα της μεταποίησης τα περισσότερα έτη μετά βίας φτάνουν στο ήμισυ των αντίστοιχων πάγιων.

Η απόκλιση που παρουσιάζουν τα ποσοστά της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αυτά του παγκοσμίου συνόλου, εμφανίζεται στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Συγκρίνοντας ορισμένες χώρες - μέλη της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, βλέπουμε ότι οι πάγιοι δασμοί σε χώρες όπως ο Καναδάς, οι Η.Π.Α. και η Νορβηγία πλησιάζουν αυτούς που έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ σε χώρες όπως η Αργεντινή και η Παραγουάη πλησιάζουν του παγκόσμιου μέσου όρου. Ορισμένες χώρες, όπως οι Ελβετία, έχουν πάγιους δασμούς 0%, ενώ άλλες, όπως η Νιγηρία και το Μπαγκλαντές, ξεπερνούν το 110%. Στο Μπαγκλαντές μάλιστα τα έτη 2004 - 2005 οι πάγιοι δασμοί φτάνουν στο 169,3% .

Οι φόροι στο διεθνές εμπόριο συμπεριλαμβάνουν τους εξαγωγικούς και εισαγωγικούς δασμούς, τα κέρδη από εξαγωγικά ή εισαγωγικά μονοπώλια, τα συναλλαγματικά κέρδη και τους συναλλαγματικούς φόρους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση την περίοδο 1995 - 2008

ωφελείται από τους φόρους στο διεθνές εμπόριο, οι οποίοι συμμετέχουν στα συνολικά της έσοδα με ποσοστά που κυμαίνονται μεταξύ του 0,002% και 0,91%. Στην Ελλάδα τα αποτελέσματα των φόρων αυτών φαίνεται να έχουν αρνητικές συνέπειες την περίοδο 1995 – 2001, αφού συμμετέχουν στα συνολικά της έσοδα κατά -0,044% το 1995 και σταδιακά φτάνουν στο -0,007% το 2001, ενώ κατά τα έτη 2002 - 2008 συνεισφέρουν στα έσοδά της, με μέγιστο ποσοστό 0,023% το έτος 2003.

3.3.2 Σύγκριση της Γεωργίας πριν και μετά του Γύρου της Ουρουγουάης στους 3 μειζονες τομείς της

α) Πρόσβαση στην αγορά: Πριν από τον Γύρο Ουρουγουάης, η προστασία από τον εξωτερικό ανταγωνισμό στις αναπτυγμένες χώρες είχε κατά βάση ως στόχο τη σταθεροποίηση των τιμών στην εσωτερική αγορά και διασφαλιζόνταν με ποικιλία μέτρων που περιελάμβαναν εναλλακτικά ή σωρευτικά τους μεταβλητούς δασμούς, τους ειδικούς δασμούς, άλλα μη δασμολογικά εμπόδια όπως π.χ. ποσοτικούς περιορισμούς, μονοπώλια εισαγωγών, συμφωνίες αυτοπεριορισμού των εξαγωγών. Το σύστημα αυτό άλλαξε δραστικά μετά την συμφωνία του Γύρου Ουρουγουάης. **Πλέον η προστασία από τις εισαγωγές διασφαλίζεται μόνο με δασμούς, αφού τα μη δασμολογικά μέτρα μετατράπηκαν σε ισοδύναμους δασμούς (δασμοποίηση) και απαγορεύεται η επαναφορά τους και η επιβολή νέων. Ο κανόνας των μη δεσμευμένων δασμών τερματίστηκε αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν δύο είδη δασμών, οι κατ' αξία και οι ειδικοί, των οποίων το ύψος καθορίζεται σε συνάρτηση με την ποσότητα του εισαγόμενου προϊόντος.** Προκειμένου να διασφαλισθεί ένας βαθμός ανοίγματος των αγορών καθορίστηκαν μειώσεις των δασμών με βάση μια μέση μείωση για το σύνολο των δασμολογικών γραμμών για τα γεωργικά προϊόντα σε συνδυασμό με ελάχιστη μείωση ανά δασμολογική γραμμή, δεσμεύσεις διατήρησης της τρέχουσας πρόσβασης και για τα προϊόντα που υπήχθησαν σε δασμοποίηση, καθορίστηκαν δεσμεύσεις ελάχιστης πρόσβασης, με άνοιγμα δασμολογικών ποσοστώσεων, εφόσον οι εισαγωγές ήταν μικρότερες του 5% της εγχώριας κατανάλωσης. Για την αποφυγή πρόκλησης σοβαρών

διαταραχών στην εσωτερική αγορά προβλέφθηκε η δυνατότητα επιβολής υπό ορισμένους όρους πρόσθετων δασμών (ειδική ρήτρα διασφάλισης).

β) Ανταγωνισμός στις εξαγωγές: **Οι εξαγωγικές επιδοτήσεις αποτελούν τον κυριότερο παράγοντα στρέβλωσης της παγκόσμιας αγοράς και της συρρίκνωσης των διεθνών τιμών των αγροτικών προϊόντων.** Πριν από τον Γύρο της Ουρουγουάης, η χορήγηση εξαγωγικών επιδοτήσεων στα γεωργικά προϊόντα επιτρέπονταν υπό τον όρο ότι η εξάγουσα χώρα δεν υπερέβαινε το «δίκαιο μερίδιο στην αγορά», η έννοια του οποίου όμως δεν προσδιορίζονταν ούτε καν στοιχειωδώς. Η επιβολή πειθαρχίας για αυτές και η ανάληψη συγκεκριμένων δεσμεύσεων αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης. Η βασική αρχή που ακολουθήθηκε είναι η απαγόρευση χορήγησης άμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων σε συνδυασμό με τον καθορισμό συγκεκριμένων δεσμεύσεων μείωσης, τόσο του όγκου των επιδοτούμενων εξαγωγών όσο και των δαπανών εξαγωγικών επιδοτήσεων για όσα προϊόντα εφαρμόζονταν το μέτρο. Παράλληλα, προβλέφθηκαν κανόνες για την αποφυγή καταστρατήγησης των δεσμεύσεων μέσω έμμεσων εξαγωγικών ενισχύσεων (εξαγωγικές πιστώσεις, επισιτιστική βοήθεια, κρατικές - ημικρατικές εταιρείες εξαγωγών).

Το τελικό αποτέλεσμα συνίσταται σε ανάληψη υποχρέωσης εκ μέρους των ανεπτυγμένων χωρών για μείωση των εξαγωγικών επιδοτήσεων κατά 36%, και τον ισχύοντα όγκο επιδοτούμενων εξαγωγών κατά 21%, εντός εξαετούς περιόδου. Όσον αφορά την Κοινότητα, οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις ευθυγραμμίζονται με αυτές που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Κ.Γ.Π., ενώ όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι μειώσεις είναι μικρότερες και η μεταβατική περίοδος ανέρχεται σε 10 χρόνια.

Εκφράστηκαν σοβαρές ανησυχίες για τις επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει αυτή η πλευρά της συμφωνίας στις αναπτυσσόμενες χώρες που εισάγουν περισσότερα είδη διατροφής από όσα εξάγουν και οι οποίες θα αναγκαστούν, λόγω της συμφωνίας, να καταβάλλουν μεγαλύτερα ποσά για τις εισαγωγές τους. Για το λόγο αυτό, η συμφωνία θέτει επίσης ορισμένους στόχους που αφορούν μέτρα στήριξης της διαδικασίας γεωργικής ανάπτυξης στις χώρες αυτές, καθώς και τη χορήγηση επισιτιστικής βοήθειας. Γίνεται επίσης μνεία της δυνατότητας βραχυπρόθεσμης χρηματοδοτικής ενίσχυσης εκ

μέρους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Διεθνούς Τράπεζας. Η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων θα παρακολουθείται από την αρμόδια επιτροπή γεωργίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.).

γ) Εσωτερική στήριξη: Πριν από τον Γύρο της Ουρουγουάης τα μέτρα και οι πολιτικές εσωτερικής στήριξης της γεωργίας δεν υπόκεινται σε καμιά ουσιαστική πειθαρχία ή περιορισμό, παρά μόνο στον αρνητικό περιορισμό της μη πρόκλησης ζημιάς στους εμπορικούς εταίρους που προέβλεπε η συμφωνία για τις επιδοτήσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα της G.A.T.T.. Οι αυτόματες μειώσεις της στήριξης που θα επέρχονταν λόγω των μειώσεων των δασμών και των εξαγωγικών επιδοτήσεων και συνεπεία των δημοσιονομικών σταθεροποιητών δεν κρίθηκαν επαρκείς και αναζητήθηκε η επιβολή συγκεκριμένης πειθαρχίας και περιορισμών που αποτελεί ίσως και το πιο καινοτόμο στοιχείο της συμφωνίας του Γύρου της Ουρουγουάης για τη γεωργία. Το βασικό στοιχείο είναι ο διαχωρισμός των επιδοτήσεων σε επιμέρους κατηγορίες αναλόγως του βαθμού στρέβλωσης που προκαλούν στην παραγωγή και το εμπόριο. Πρόκειται ειδικότερα για τις τρεις κατηγορίες κουτιών :μπλε , πράσινο, πορτοκαλί.

Το γενικότερο αποτέλεσμα του Γύρου αναμένεται ότι θα είναι η δημιουργία σταθερότερου παγκόσμιου εμπορικού περιβάλλοντος. Συμφωνήθηκε μια ρήτρα ειρήνης, η οποία απαγορεύει στις χώρες, για εννεαετή περίοδο, να κινούν τη διαδικασία επίλυσης διαφορών σε σχέση με την εσωτερική πολιτική άλλων μελών, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα μέλη συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει η συμφωνία. **Το τελικό αποτέλεσμα είναι ότι ο τομέας θα δέχεται μεγαλύτερη επίδραση από τις δυνάμεις της αγοράς και θα γίνει περισσότερο ανταγωνιστικός, ενώ ταυτόχρονα θα εξασφαλιστεί η συμβατότητα της G.A.T.T. με την Κ.Γ.Π..**

Η αύξηση των ποσοστώσεων που ισχύουν για τις εισαγωγές στην Κοινότητα θα έχουν κάποιες επιπτώσεις στις τιμές που καλούνται να πληρώσουν οι καταναλωτές,

Οι δασμοί που θα ισχύσουν, συγκριτικά με τους ήδη υφιστάμενους, παραμένουν εξαιρετικά υψηλοί, και γι' αυτό θα έχουν ελάχιστες επιπτώσεις στις τιμές. Η ενσωμάτωση, της γεωργίας στην G.A.T.T. δημιουργεί τις προοπτικές για μεγαλύτερη ελευθέρωση εν καιρώ. Σε παγκόσμιο επίπεδο φαίνεται ότι, λόγω της μείωσης των

εξαγωγικών επιδοτήσεων, είναι πιθανόν να υπάρξει κάποια αύξηση στις τιμές αγοράς των προϊόντων υψηλής ποιότητας. Το γεγονός αυτό αναμένεται ότι θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τον μεγάλο αριθμό κοινοτικών εξαγωγέων προϊόντων υψηλής ποιότητας και υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα που συζητήθηκε σε συνδυασμό με τις διαπραγματεύσεις για τη γεωργία ήταν τα μέτρα υγειονομικής και φυτοϋγειονομικής προστασίας. Η νέα συμφωνία, ενώ αναγνωρίζει τη νόμιμη χρήση αυτών των μέτρων, απαγορεύει την αυθαίρετη θέσπιση τους για προστατευτικούς σκοπούς και ενθαρρύνει τη χρησιμοποίηση διεθνών προτύπων. Καθορίζονται διαδικασίες για την εκτίμηση του κινδύνου και την καταλληλότητα του λαμβανόμενου μέτρου, καθώς και για τον έλεγχο και την εξέταση των προϊόντων.

3.3.3 Επιτρεπόμενα Μέτρα Προστασίας ,Μη Δασμολογικά

Η G.A.T.T. επιτρέπει στις χώρες να επιβάλλουν σε εξαιρετικές περιπτώσεις υψηλότερα προστασίας σε σχέση με ότι θα ίσχυε κανονικά. **Τα δύο κύρια μέτρα που επιτρέπονται είναι οι ρήτρες διασφάλισης για την προστασία των εγχώριων κλάδων παραγωγής από απότομες και αιφνίδιες ανόδους του επιπέδου εισαγωγών, καθώς και η λήψη μέτρων αντιντάμπινγκ για την καταπολέμηση αθέμιτων συναλλακτικών πρακτικών.** Οι κανόνες που διέπουν και τις δύο ανωτέρω μορφές προστασίας έχουν καταστεί αυστηρότεροι.

3.3.3.1 Ρήτρες διασφάλισης. Οι διαπραγματεύσεις ενίσχυσαν την αποτελεσματικότητα του εν λόγω μέσου, αλλά παράλληλα περιόρισαν τις δυνατότητές του, τόσο από την άποψη των μέτρων που επιτρέπεται να ληφθούν όσο και από την άποψη της διάρκειας ισχύος τους. Η νέα συμφωνία πρόκειται να οδηγήσει στη σταδιακή εξάλειψη όλων των μέτρων αμφισβητούμενης νομιμότητας, όπως είναι η εκούσια υπαγωγή σε περιορισμούς των εξαγωγών και οι συμφωνίες με τις οποίες οι συμβαλλόμενοι αναλαμβάνουν να τηρούν ορισμένη συμπεριφορά στην αγορά. Η επιτροπή μέτρων διασφάλισης θα

παρακολουθεί όλα τα θεσπιζόμενα μέτρα και θα μεριμνά για τη μη αντίθεση τους προς τη συμφωνία.

Για την εφαρμογή των μέτρων διασφάλισης πρόκειται να καθιερωθούν αυστηρές προθεσμίες. Σε πρώτη φάση ένα μέτρο θα μπορεί να ισχύσει για τέσσερα το πολύ χρόνια, ενώ η ισχύς του θα είναι δυνατό να παραταθεί μία μόνο φορά για άλλα τέσσερα χρόνια. Όλα τα ισχύοντα μέτρα θα καταργηθούν σταδιακά, και κανένα από τα υφιστάμενα μέτρα δεν θα επιτρέπεται να εξακολουθεί να ισχύει από το 1999 και μετά.

Για πρώτη φορά καθιερώνεται η έννοια της επιλεκτικότητας. Στο εξής είναι δυνατή η λήψη μέτρων έναντι μεμονωμένων χωρών, όταν κρίνεται ότι οι σχετικές εισαγωγές είναι ιδιαίτερα επιζήμιες. Τέτοια μέτρα δεν επιτρέπεται να έχουν άλλη μορφή εκτός από την τροποποίηση της ποσόστωσης που αναλογεί στη συγκεκριμένη χώρα. Οι ενδιαφερόμενες πλευρές θα έχουν το δικαίωμα επίλυσης της διαφοράς τους, καθώς και οι διαβουλεύσεις που πρέπει να πραγματοποιούνται πριν από την επιβολή μέτρων θα συμβάλουν στον περιορισμό των περιπτώσεων έμμεσου προστατευτισμού και, κατ' επέκταση, του αριθμού των διαφορών.

Όσον αφορά τα πρότυπα, υπάρχει πλέον ένας κώδικας δεοντολογίας, ο οποίος καλύπτει όλους τους φορείς που τα θεσπίζουν, ανεξαρτήτως αν αυτοί είναι ιδιωτικοί, κρατικοί ή αν ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Ο κώδικας περιλαμβάνει ορισμένες υποχρεώσεις σχετικές με την ενημέρωση των υπολοίπων φορέων, την κοινοποίηση των προτύπων, κλπ. Ο κώδικας έχει προαιρετική ισχύ, αλλά είναι πιθανότερο ότι θα τον εφαρμόσει το σύνολο των σημαντικότερων φορέων που θεσπίζουν πρότυπα.

Σχετικά με τους τεχνικούς κανονισμούς, όλα τα κρατικά όργανα σε επίπεδο κατώτερο του εθνικού (π.χ. οι πολιτείες που απαρτίζουν τις Η.Π.Α., οι καναδικές επαρχίες) είναι υποχρεωμένα εάν θεσπίζουν, να τους γνωστοποιούν στην G.A.T.T..

Το γεγονός αυτό αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της υπαγωγής στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων της G.A.T.T. των οργάνων σε επίπεδο κατώτερο του εθνικού, πράγμα που πρόκειται να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των εν λόγω κανόνων. Τέλος, η μέθοδος παραγωγής ενός προϊόντος, καλύπτεται από τη συμφωνία,

υπό την προϋπόθεση ότι έχει επίπτωση στα χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος.

3.3.3.2 Αντιντάμπινγκ

Τα μέτρα αντιντάμπινγκ συγκαταλέγονται στα πλέον διαδεδομένα και αμφισβητούμενα μέτρα εμπορικής πολιτικής. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται περαιτέρω λόγω των διαφορετικών νομοθεσιών και ερμηνειών που διέπουν την εφαρμογή των μέτρων αυτών εκ μέρους των σημαντικότερων εμπορικών δυνάμεων. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο Γύρος της Ουρουγουάης προσπάθησε να αποσαφηνίσει τα ανακύπτοντα θέματα, να αυξήσει την ασφάλεια δικαίου στον τομέα των μέτρων αντιντάμπινγκ και παράλληλα να διατηρήσει κάποια ισορροπία μεταξύ των νόμιμων συμφερόντων εισαγωγέων και εξαγωγέων.

Μία από τις σπουδαιότερες καινοτομίες της νέας συμφωνίας είναι η αποδοχή της αρχής ότι οι εταιρείες δικαιούνται στα πρώτα στάδια της λειτουργίας τους να πωλούν επί ζημία μέχρι και το 20% της παραγωγής τους. Η ρύθμιση αυτή εκτιμάται ότι θα αυξήσει τα περιθώρια ευελιξίας των επιχειρήσεων στο στάδιο της κατάστρωσης των επιχειρηματικών του στρατηγικών. Οι κανόνες που αναφέρονται στις διαδικασίες αντιντάμπινγκ και τη διεξαγωγή των σχετικών ερευνών έχουν αποσαφηνιστεί και είναι πλέον παρόμοιοι με τους ισχύοντες στην Κοινότητα. Ειδικότερα, τόσο ο ορισμός των γενικών εξόδων και των κερδών όσο και η έννοια της δίκαιης σύγκρισης των τιμών ευθυγραμμίζονται με τα ισχύοντα στην Κοινότητα. Αυτό σημαίνει ότι το ρυθμιστικό πλαίσιο εντός του οποίου οφείλουν να κινούνται οι κοινοτικοί εισαγωγείς παραμένει το ίδιο, ενώ οι εξαγωγείς θα μπορούν πλέον να αξιοποιήσουν την πείρα και τη γνώση που έχει αποκτηθεί στην Κοινότητα από την εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής αντιντάμπινγκ.

Πέραν της αύξησης της αξιοπιστίας του, εκτιμάται ότι επιπλέον το σύστημα καθίσταται πιο διαφανές. Εκτός από το γεγονός ότι η συμφωνία καθορίζει τις μεθόδους που πρέπει να ακολουθούνται κάθε φορά, καθιερώνεται επιπλέον καθήκον ενημέρωσης.

Για πρώτη φορά καθιερώνεται στη συμφωνία η αρχή της υποχρεωτικής λήξης της ισχύος των μέτρων μετά την πάροδο ορισμένου χρονικού διαστήματος, το

επονομαζόμενο «sunset clause». Αυτό σημαίνει ότι κάθε μέτρο αντιντάμπινγκ θα πρέπει να εξετάζεται ανά πενταετία, για να διαπιστωθεί κατά πόσον εξακολουθεί να ισχύει. Με την εν λόγω αρχή, το καθεστώς που εφαρμόζουν οι Η.Π.Α. ευθυγραμμίζεται με την πολιτική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Στις υπόλοιπες σημαντικές τροποποιήσεις των εφαρμοστέων κανόνων περιλαμβάνονται: α) η καθιέρωση ρήτρας αποκλεισμού από το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας των πράξεων με αντικείμενο που δεν υπερβαίνει κάποιο κατώτατο όριο, β) η ειδική μεταχείριση των αναπτυσσομένων χωρών και γ) η καθιέρωση νέας προϋπόθεσης όσον αφορά την υποβολή καταγγελιών. Η συμφωνία δεν περιέχει κάποια κοινή ρύθμιση για την αντιμετώπιση του προβλήματος των καταστρατηγήσεων, δηλαδή της αλλαγής του «δρομολογίου» των εξαγωγών, προκειμένου να μην υποβάλλονται αυτές σε μέτρα αντιντάμπινγκ. Κάθε χώρα πάντως θα μπορεί αυτοτελώς να καταρτίζει τη δική της νομοθεσία για την αντιμετώπιση του εν λόγω προβλήματος, υπό τον όρο ότι δεν θα παραβιάζονται οι κανόνες της G.A.T.T..

3.3.3.3 Επιδοτήσεις και αντισταθμιστικά μέτρα

Ο αρχικός κώδικας για τις επιδοτήσεις, ο οποίος είχε προκύψει από παλαιότερες διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο της G.A.T.T., αποδείχτηκε ότι δεν οδηγούσε σε απολύτως ικανοποιητικά αποτελέσματα. Πρωταρχικός στόχος του συγκεκριμένου σκέλους των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης ήταν και σε αυτή την περίπτωση η επίτευξη ασφάλειας και σαφήνειας.

Έτσι λοιπόν, καταρτίστηκε ένας «πράσινος κατάλογος» με τις επιδοτήσεις που δεν είναι δυνατό να δώσουν λαβή για τη θέσπιση αντιμέτρων εκ μέρους των υπολοίπων μερών, υπό τον όρο ότι οι επιδοτήσεις αυτές παρέχονται σύμφωνα με τους νέους κανόνες περί επιδοτήσεων. Ο κατάλογος καλύπτει τις περιφερειακές ενισχύσεις, τις ενισχύσεις για έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και τις επιδοτήσεις που παρέχονται για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος. Όλοι ανεξαιρέτως οι κανόνες συμβαδίζουν με την

κοινοτική νομοθεσία για τις επιδοτήσεις. Χάρη στις νέες ρυθμίσεις οι επιχειρήσεις θα είναι πλέον υποχρεούμενες να συμμορφώνονται προς ένα μόνο σύνολο κριτηρίων, αν η δεδομένη επιδότηση δεν έρχεται σε αντίθεση με την κοινοτική νομοθεσία, γεγονός που σημαίνει ότι δεν έρχεται σε αντίθεση ούτε με τους κανόνες της G.A.T.T..

Οι εφαρμοστέες ρυθμίσεις διαφέρουν πλέον, αναλόγως αν πρόκειται για ανεπτυγμένη, αναπτυσσόμενη ή ελάχιστα ανεπτυγμένη χώρα. Τόσο η αυστηρότητα των κανόνων όσο και η διάρκεια ισχύος των μέτρων ποικίλλουν ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης και το βαθμό ανταγωνιστικότητας που ισχύει για τον συγκεκριμένο τομέα. Ο κώδικας για τις επιδοτήσεις προβλέπει μια «διαβάθμιση» για τις αναπτυσσόμενες χώρες, αρχίζοντας από τις ελάχιστα ανεπτυγμένες και καταλήγοντας στις αναπτυσσόμενες, με κριτήριο το κατά κεφαλήν εισόδημα. Ακόμη, για τις οικονομίες που διανύουν περίοδο μετάβασης ισχύει ειδικό καθεστώς, το οποίο τοποθετείται ανάμεσα στο καθεστώς που ισχύει για τις ανεπτυγμένες χώρες και σε εκείνο των αναπτυσσομένων χωρών. Η διαφορά είναι ότι για τις ελάχιστα ανεπτυγμένες χώρες εν γένει η διαβάθμιση αυτή έχει μόνιμο χαρακτήρα και κάθε χώρα περνά από τη μία βαθμίδα στην άλλη, ανάλογα με τη βελτίωση των οικονομικών της δεδομένων, ενώ η διαφοροποίηση για τις υπό μετάβαση χώρες είναι προσωρινή και προβλέπεται να καταργηθεί σταδιακά με την πάροδο του χρόνου.

Με τον τρόπο αυτό, οι επιδοτήσεις γίνονται δεκτές ως ένα νόμιμο εργαλείο κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής, αλλά παράλληλα καθιερώνεται αυστηρότερος έλεγχος της χρήσης τους σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ασκούν επίδραση στις συναλλαγές. Και στην περίπτωση αυτή, εάν μια πλευρά θεωρεί ότι υπάρχει παραβίαση των κανόνων, μπορεί να αξιοποιήσει τη νέα διαδικασία επίλυσης των διαφορών. Αν διαπιστωθεί ότι συγκεκριμένη χώρα παραβιάζει τους κανόνες ή ότι οι επιδοτήσεις που παρέχει έχουν αρνητικές συνέπειες για τους εμπορικούς της εταίρους, το γεγονός αυτό επισύρει κάποιες κυρώσεις.

Οι χώρες εισαγωγής, οι οποίες θίγονται από επιδοτήσεις που παρέχουν άλλες χώρες, εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να επιβάλουν αντισταθμιστικούς δασμούς, αλλά

παράλληλα έχουν ενισχυθεί περαιτέρω οι προϋποθέσεις με τις οποίες εξασφαλίζονται η ορθή εφαρμογή και η διαφάνεια των σχετικών διαδικασιών. Πέραν αυτού, καταρτίστηκαν νέοι, σαφέστεροι και αυστηρότεροι κανόνες σχετικά με την πραγματική χρησιμοποίηση του μέτρου των επιδοτήσεων και τις διάφορες αρνητικές συνέπειες που είναι δυνατό να προκαλούνται από τις επιδοτήσεις. Αν η επιτροπή που έχει συγκροτηθεί για την επίλυση μιας διαφοράς διαπιστώσει ότι έχει σημειωθεί παραβίαση των κανόνων που διέπουν τη χρήση των επιδοτήσεων ή ότι συγκεκριμένες επιδοτήσεις έχουν προξενήσει σοβαρή ζημία σε κάποια άλλη χώρα, τότε δύναται να εισηγείται την ανάκληση της επιδότησης ή κάποιο εναλλακτικό κατασταλτικό μέτρο και, ως ύστατη λύση, να εγκρίνει την επιβολή αντιμέτρων.

Οι παραπάνω κανόνες αναμένεται να συμβάλουν σημαντικά στην αντιμετώπιση της τάσης αντικατάστασης εισαγωγών που ενδέχεται να δημιουργούν οι επιδοτήσεις, καθώς και στην άρση των επιπτώσεων τους επί των αγορών τρίτων χωρών. Με άλλα λόγια, οι κανόνες αυτοί μπορεί να αποτελέσουν ένα πολύτιμο εργαλείο για το άνοιγμα των αγορών τρίτων χωρών στις εξαγωγές της Κοινότητας.

Κεφάλαιο 4ο

Από την G.A.T.T. στον ΠΟΕ - Πρωτόκολλο του Μαρακές

Στην τελική πράξη που υπεγράφη στο Μαρακές στις 15 Απριλίου 1994 , περιλαμβάνεται απόφαση για την ίδρυση του ΠΟΕ , ο οποίος αντικατέστησε τη GATT και ενδυνάμωσε το θεσμικό πλαίσιο στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις.

Το πρωτόκολλο του Μαρακές ,το οποίο επισυνάπτεται στη συμφωνία GATT του 1994 ,αποτελεί το νομικό μέσο που ενσωματώνει στην εν λόγω συμφωνία τους καταλόγους των παραχωρήσεων και δεσμεύσεων για τα εμπορεύματα που υπήρξαν αντικείμενο διαπραγματεύσεων στο Γύρο της Ουρουγουάης.

Το πρωτόκολλο αναγνωρίζει τη νομιμότητα των καταλόγων αυτών και καθορίζει τις σχετικές λεπτομέρειες εφαρμογής.Συγκεκριμένα ,κάθε μέλος του ΠΟΕ καταρτίζει έναν κατάλογο παραχωρήσεων σχετικά με τα εμπορεύματα ,ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της GATT του 1994.Κάθε κατάλογος περιλαμβάνει όλες τις παραχωρήσεις που προσέφερε το συγκεκριμένο μέλος κατά τη διάρκεια του Γύρου της Ουρουγουάης ή στο πλαίσιο προγενέστερων διαπραγματεύσεων.

Δυνάμει του άρθρου II της GATT του 1994 ,κάθε μέλος υποχρεούται να εξασφαλίζει στα άλλα μέλη ,στον εμπορικό τομέα ,μεταχείριση η οποία να μην είναι λιγότερο ευνοική από τη μεταχείριση που προβλέπεται στο αντίστοιχο τμήμα του οικείου καταλόγου.

4.1. WTO :1994

Η GATT 1947 διήρκησε μέχρι την υπογραφή στο Μαρακές στις 14 Απριλίου του 1994 των συμφωνιών του Γύρου της Ουρουγουάης , από όπου ιδρύθηκε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (WTO/ΠΟΕ) την 1η Ιανουαρίου 1995,κάνοντας τελικά πράξη αυτό που δεν είχε γίνει δυνατό το 1947 ,δηλαδή τη δημιουργία ενός διεθνούς οργανισμού

για το εμπόριο.

Το 1993 , η GATT ενημερώθηκε [GATT 1994] να συμπεριλάβει νέες υποχρεώσεις στα συμβαλλόμενα μέρη της .Το πρωτότυπο κείμενο της G.A.T.T. 1947 εξακολουθεί να είναι σε ισχύ στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (WTO) ,με την επιφύλαξη τροποποιήσεων της G.A.T.T. 1947.

Τα 75 υφιστάμενα μέλη της GATT και των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έγιναν τα ιδρυτικά μέλη του ΠΟΕ την 1η Ιανουαρίου 1995.Τα υπόλοιπα 52 μέλη της GATT επανήλθαν στον ΠΟΕ κατά τα επόμενα δύο χρόνια από την ίδρυση του ΠΟΕ ,21 νέα μέλη μη -GATT έχουν ενταχθεί και 29 διαπραγματεύονται επί του παρόντος την ένταξη.**Υπάρχουν συνολικά 159 χώρες μέλη του ΠΟΕ , με το Λάος και το Τατζικιστάν να είναι τα νέα μέλη από το 2013.**

Από τα αρχικά μέλη της GATT , η Συρία και Γιουγκοσλαβία δεν επανήλθαν στον ΠΟΕ.Η Γιουγκοσλαβία [με τις ενταξιακές της διαπραγματεύσεις μετανομάστηκε σε Σερβια και Μαυροβούνιο] , δεν αναγνωρίζεται ως άμεση ΣΟΔΓ.Ως εκ τούτου ,κρίνεται ως ένα μη-GATT μέλος.Το Γενικό Συμβούλιο του ΠΟΕ ,στις 4 Μαΐου 2010,συμφώνησαν να συστήσουν μια ομάδα εργασίας για να εξετάσει το αίτημα της Συρίας για την ένταξη στον ΠΟΕ.

Το Μαυροβούνιο έγινε μέλος το 2012 , ενώ η Σερβία βρίσκεται στο στάδιο της απόφασης των διαπραγματεύσεων και αναμένεται να γίνει ένα από τα νεότερα μέλη στο εγγύς μέλλον.

Στην πραγματικότητα ,ο ΠΟΕ συγκεντρώνει στο πλαίσιο ενιαίας δομής διαδικασίας λήψης αποφάσεων και διοίκησης ,τις τρεις συμφωνίες στις οποίες κατέληξε ο Γύρος της Ουρουγουάης: τη γενική συμφωνία για τις εμπορευματικές συναλλαγές (GATT),

τη γενική συμφωνία για το εμπόριο των υπηρεσιών (GATS),και τη συμφωνία για τα εμπορικής φύσεως δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (TRIPs).

Οι πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των λεγόμενων ``γύρων διαπραγμάτευσεων``,κάθε ένας από τους οποίους διαρκεί αρκετά χρόνια.

Ο ΠΟΕ βασίζεται στις εργασίες υπουργικής συνόδου που συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά ανά διετία ,και ενός γενικού συμβουλίου αποτελούμενου από τους εκπροσώπους όλων των χωρών μελών.Η Ευρωπαϊκή Ένωση και όλα τα κράτη μέλη της αποτελούν μέλη του ΠΟΕ.Ένας κώδικας συμπεριφοράς ρυθμίζει τις λεπτομέρειες της συμμετοχής της ΕΕ και των κρατών μελών της όσον αφορά θέματα υπαγόμενα σε μεικτή αρμοδιότητα.

Ο ΠΟΕ είναι ανοικτός σε όλες τις χώρες που αποδέχονται όλους τους κανόνες του Γύρου της Ουρουγουάης ,πράγμα που αυξάνει την ασφάλεια του διεθνούς συστήματος των συναλλαγών ,δεδομένου ότι όλες οι χώρες μέλη αυτού του Οργανισμού γνωρίζουν

απόλυτα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους καθώς και εκείνα των εταίρων τους.

Το εθνικό δίκαιο κάθε συμβαλλόμενης χώρας πρέπει να είναι συναφές με εκείνο του ΠΟΕ ,έτσι ώστε να αποκλείονται οι μονομερείς ενέργειες.

Η εννιαία δομή του ΠΟΕ επιτρέπει τη λειτουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος **επίλυσης των διαφορών (SIRD)**.Τα μέρη δεν αποφασίζουν τα ίδια για τις παραβιάσεις και εξαρτώνται από τις διατάξεις του κανονισμού επίλυσης των διαφορών για κάθε ζήτημα ,περιλαμβανομένου του καθορισμού των εμπορικών αντιποίνων.Η συμφωνία προβλέπει εξάλλου ,τη θέσπιση διαδικασίας προσφυγής που επιτρέπει την ενδεχόμενη αναθεώρηση των συμπερασμάτων των επιτροπών εμπειρογνομόνων (panels) πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας .Ένα Συμβούλιο διακανονισμού των διαφορών επιβλέπει τις διαδικασίες.Τα μέτρα διασφάλισης επιτρέπονται ,αλλά η χρήση τους είναι περιορισμένη τόσο ως προς τη συχνότητα όσο και ως προς τη διάρκεια του μέτρου.

Μία **Επιτροπή Διασφαλίσεων** εποπτεύει όλα τα λαμβανόμενα μέτρα για να

εξασφαλίζει τη συνάφεια τους με τη συμφωνία.Ένας κανονισμός ΕΚ ορίζει τα μέτρα που μπορεί να λάβει η ΕΚ/ΕΕ μετά από έκθεση που εγκρίνει το όργανο επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ σχετικά με τα μέτρα αντιντάμπινγκ και αντεπιδοτήσεων[Κανονισμός 1515/2001,

Ενώ η GATT ,ήταν ένα σύνολο κανόνων που συμφωνήθηκαν από τα έθνη ,ο ΠΟΕ είναι ένα θεσμικό όργανο.Οι ρυθμίσεις του ΠΟΕ είναι γενικά ένας πολυμερής μηχανισμός διακανονισμού Συμφωνίας της GATT.Αν και έχει σχεδιαστεί για να εξυπηρετεί πολυμερείς συμφωνίες ,κατά τη διάρκεια αρκετών γύρων διαπραγματεύσεων της GATT (ιδιαίτερα του Γύρου του Τόκιο) πολυμερείς συμφωνίες δημιούργησαν επιλεκτική διαπραγμάτευση και προκάλεσαν τον κατακερματισμό μεταξύ των μελών.

4.2 Η συμφωνία του ΠΟΕ για τη γεωργία

Το γενικό πλαίσιο της εξωτερικής διαστασης της ΚΓΠ (Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

Από το 1995 ,η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) ολοκληρω υποκειται στις ρυθμίσεις του ΠΟΕ.Για τη διασφάλιση της τήρησης των πολυμερών κανονων από τα συμβαλλομενα κρατη συσταθηκε ένα **οργανο επίλυσης διαφορών (ΟΕΔ)**,με δεσμευτικη διαδικασια για την επίλυση των διαφορών.

Επιπλέον ,η ΚΓΠ επηρεάζεται από τις γεωργικές παραχωρήσεις προς ένα εκτενές φάσμα χωρών, στο πλαίσιο ορισμένων **πολυμερών και διμερών συμφωνιών**(με τις χώρες της Αφρικής ,της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ),την Κοινή Αγορά του Νότιου Τμήματος της Λατινικής Αμερικής (MERCOSUR) ,τον ευρωμεσογειακό χώρο,το Μεξικό,τη Χιλή,κλπ.)καθώς και από **μονομερείς παρεκκλίσεις** στο πλαίσιο του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ).Αυτές οι προτιμησιακές συμφωνίες

πρέπει επίσης να είναι συμβατές με τους κανόνες του ΠΟΕ και εξηγούν το αυξημένο επίπεδο εισαγόμενων στην ΕΕ γεωργικών προϊόντων από αναπτυσσόμενες χώρες(ΑΧ).

Κεφάλαιο 5ο

Ο Γύρος της Ντόχα του ΠΟΕ για τα Αγροτικά

5.1 Από τον Γύρο Ουρουγουάης στον Γύρο Doha

Οι προσπάθειες για έναρξη ενός νέου γύρου πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων ξεκίνησαν, με πρωτοβουλία της ΕΕ, αμέσως μετά την 2^η Υπουργική Σύνοδο του ΠΟΕ στην Γενεύη και οδήγησαν στην 3^η Υπουργική Σύνοδο του ΠΟΕ στο Seattle. Η ΕΕ πρότεινε ένα πολύ φιλόδοξο και εκτεταμένο πρόγραμμα διαπραγματεύσεων το οποίο πέραν των «κλασικών θεμάτων» όπως γεωργία, βιομηχανικά προϊόντα, κανόνες ΠΟΕ, περιελάμβανε επίσης και σειρά νέων και έντονα αμφισβητούμενων θεμάτων όπως περιβάλλον, επενδύσεις, ανταγωνισμός, διευκόλυνση εμπορίου, κρατικές προμήθειες, εργασιακά πρότυπα. Αποδείχθηκε όμως ότι οι συνθήκες δεν ήταν ώριμες για την έναρξη ενός νέου γύρου πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων με αυτήν την ευρύτατη και έντονα στασιαζόμενη θεματική. Οι διαφορές δεν περιορίζονταν μόνο στο κλασικό δίπολο αναπτυγμένοι-αναπτυσσόμενοι αλλά ήταν εμφανείς και μεταξύ των ίδιων των αναπτυγμένων. Συνεπεία αυτών των βασικών διαφορών αλλά και «ατυχών» χειρισμών η Υπουργική σύνοδος του Seattle, όπως είναι γνωστόν, κατέληξε σε πλήρη αποτυχία.

Ωστόσο, η αποτυχία δεν επηρέασε τις διαπραγματεύσεις για την γεωργία οι οποίες προβλέπονται ήδη από την υφισταμένη συμφωνία και αποτελούν, όπως λέγεται, μέρος της «ενσωματωμένης ημερήσιας διάταξης». **Οι γεωργικές διαπραγματεύσεις ξεκίνησαν τον Μάρτιο 2000 και ως ένα βαθμό χρησίμευσαν ως όχημα για να επιτευχθεί, δύο χρόνια μετά, συμφωνία για την έναρξη ενός νέου γύρου πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων.** Η πρώτη φάση των γεωργικών διαπραγματεύσεων διήρκεσε ένα χρόνο (Μάρτιος 2000 - Μάρτιος 2001) και αφιερώθηκε στην υποβολή διαπραγματευτικών προτάσεων. Η δεύτερη φάση κράτησε περίπου επίσης ένα χρόνο (Μάρτιος 2001 - Φεβρουάριος 2002) και επικεντρώθηκε στην λεπτομερή εξέταση των επιμέρους πτυχών των διαπραγματευτικών προτάσεων.

Βασικοί Σταθμοί του Γύρου της Ντόχα

.τέταρτη υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ στη Ντόχα (Κατάρ) το Νοέμβριο του 2001

.πέμπτη υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ στο Κανκούν το Σεπτέμβριο του 2003

.συμφωνία πλαίσιο του Γενικού Συμβουλίου της 1ης Αυγούστου του 2004

.έκτη υπουργική διάσκεψη του Χονγκ Κονγκ το Δεκέμβριο του 2005

.έβδομη υπουργική διάσκεψη "δέσημη του Ιουλίου 2008 "στη Γενεύη

.όγδοη υπουργική διάσκεψη του 2011

.ένατη υπουργική διάσκεψη στο Μπαλί το Δεκέμβριο του 2013

5.2 Οι Στόχοι του Γύρου της Ντόχα για τα Αγροτικά

Η τέταρτη υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ που έγινε στη Ντόχα (Κατάρ) της 14ης Νοεμβρίου 2001 θέσπισε ένα νέο παγκόσμιο πρόγραμμα διαπραγματεύσεων. Η τελική δήλωση της διάσκεψης επιβεβαίωσε τους στόχους των αρχικών εργασιών,αποσαφήνισε το γενικό πλαίσιο των διαπραγματεύσεων οι οποίες πραγματοποιούνται στα πλαίσια του "αναπτυξιακού προγράμματος της Ντοχα" (AIPN/PDD) -και έθεσε νέο χρονοδιάγραμμα. (Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

Σε αυτό το πλαίσιο ,η υπουργική διάσκεψη του Μπαλί του Δεκεμβρίου 2013 ενέγραψε μερικά γεωργικά ζητήματα ,για να ετοιμάσει επί μέρους συμφωνίες πριν από την ολοκλήρωση του Κύκλου.

Η Υπουργική Σύνοδος του ΠΟΕ στην Doha του Qatar ενέταξε την γεωργική διαπραγμάτευση στο πλαίσιο του νέου γύρου πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων. Συνεπώς, η γεωργία αποτελεί πλέον αναπόσπαστο μέρος του ενιαίου συνόλου των διαπραγματεύσεων οι οποίες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Υπουργική Διακήρυξη της Doha, θα πρέπει να ολοκληρωθούν την 1/1/2005.

Οι παράγραφοι 13 και 14 της διακήρυξης αναφέρονται στην γεωργία και προσδιορίζουν τους στόχους και το χρονοδιάγραμμα. Ειδικότερα, βάση των

διαπραγματεύσεων αποτελεί αφενός μεν το άρθρο 20 της συμφωνίας για την γεωργία και αφετέρου οι διαπραγματευτικές προτάσεις των Κ-Μ. Οι στόχοι των διαπραγματεύσεων, χωρίς να προδικάζεται το τελικό αποτέλεσμα, βασίζεται στη βάση τριών πυλώνων: (PCFS, www.foodson.org)

- η ουσιαστική βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά,
- η μείωση - με προοπτική την σταδιακή τους εξάλειψη - όλων των μορφών εξαγωγικών επιδοτήσεων, και
- η ουσιαστική μείωση της εσωτερικής στήριξης που προκαλεί στρεβλώσεις στο εμπόριο.

Οι τρεις παραπάνω πυλώνες εντάχθηκαν στα προς διαπραγμάτευση στοιχεία με την ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσόμενων χωρών και λαμβάνοντας υπόψη τις μη εμπορικές πτυχές που περιλαμβάνονται στις προτάσεις διαπραγμάτευσης που έχουν υποβληθεί από τα κράτη μέλη του ΠΟΕ ή κατά την κοινοτική ορολογία ,ο πολυλειτουργικός χαρακτήρας της γεωργίας ,ο οποίος αναφέρεται στην συμβολή της γεωργίας στην ανάπτυξη της υπαίθρου και την απασχόληση ,στην προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου ,στην επισιτιστική ασφάλεια κλπ.

Από πλευράς χρονοδιαγράμματος, η διακήρυξη προέβλεπε ότι μέχρι τις 31 Μαρτίου 2003 θα έπρεπε να έχει επιτευχθεί συμφωνία για τις μεθόδους διαπραγμάτευσης, περιλαμβανομένων και των ποσοστών μειώσεων (modalities) ενώ στην 5^η Υπουργική του ΠΟΕ στο Cancun του Μεξικού θα γινόταν η υποβολή των συγκεκριμένων σχεδίων καταλόγων δεσμεύσεων (schedules) από κάθε μέλος του ΠΟΕ. Όπως είναι γνωστό όχι μόνο κανένα από τα ανωτέρω χρονοδιαγράμματα δεν τηρήθηκε αλλά και η Υπουργική Σύνοδος στο Cancun κατέληξε επίσης σε πλήρη αποτυχία

Ο γύρος της Ντόχα ξεκίνησε 'διακόπηκε', επ'αόριστον το 2006. Ωστόσο σημαντικές προσπάθειες αναβίωσης εξακολούθησαν μέχρι το 2008 ,ενώ εκδηλώνεται ενδιαφέρον

ακόμη το 2009 από τους δρώντες στα πλαίσια της άτυπης διακυβέρνησης G20 ,λόγω της κρίσης.

Οι βασικοί της σταθμοί ήταν η διάσκεψη στην Κανκούν,το 2003 ,όπου σημειώθηκε πλήρης αδιέξοδο ,μετά το 2004 στη Γενεύη ,όπου ο γύρος συνομιλιών σώθηκε με την συμφωνία σε ένα πακέτο μέτρων επί τεχνικών θεμάτων που είχε ετοιμάσει ο ΠΟΕ.Στην συνέχεια ,με τη διάσκεψη του Χονγκ -Κονγκ,το 2005 ,επιτεύχθηκε συμφωνία για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων που αφορούν τις LDC's και για την υιοθέτηση ενός συγκεκριμένου μαθηματικού τύπου για τον υπολογισμό των δασμολογικών συντελεστών.Μετά υπήρξε αντίστοιχο' πακέτο' του 2006 και 2008 , με νέες προτάσεις για τα αγροτικά προϊόντα και η τελική πρόσφατη διάσκεψη του Μπαλί.

Απώτεροι στόχοι ήταν να εξαλειφθούν τα μη-δασμολογικά εμπόδια (NTB),επίσης ,να αντιστραφούν τα προστατευτικά μετρά τουλάχιστον στα επίπεδα του 1994 (ίδρυση του ΠΟΕ) και να δοθεί μεγαλύτερη ευκαιρία στις αναπτυσσόμενες χώρες ,όπως με πρωτοβουλία της ΕΕ ,τονίστηκε στη Διυπουργική Δήλωση(WTO,Doha Ministerial Declaration,2001)

5.3 Βασικές επιδιώξεις - Σημεία τριβής μεταξύ των βασικών εμπορικών εταίρων.

Η προσέγγιση της ΕΕ μπορεί να αποδοθεί με τον όρο «*σταδιακή προσαρμογή*», και έχει διπλό στόχο:

- α) να λειτουργήσει ως άξονας για την εξεύρεση των αναγκαίων συμμαχιών και συγκλίσεων σε επίπεδο ΠΟΕ και
- β) να δώσει ένα θετικό μήνυμα προς την κοινότητα των ευρωπαϊών αγροτών.

Τα βασικά της σημεία συνοψίζονται ως εξής:

Βάση για τις διαπραγματεύσεις αποτελεί το άρθρο 20 της συμφωνίας για τη γεωργία, στο σύνολό του.

Κεντρικό στοιχείο αποτελεί η ισορροπία ανάμεσα στις εμπορικές (πρόσβαση στην αγορά, ανταγωνισμός στις εξαγωγές, εσωτερική στήριξη) και στις μη-εμπορικές (πολυλειτουργικός χαρακτήρας της γεωργίας) πτυχές.

Επιδιώκει τη διατήρηση όλων των βασικών ρυθμίσεων που περιλαμβάνονται ήδη στη συμφωνία για την γεωργία, όπως για παράδειγμα η δομή στον πυλώνα της εσωτερικής στήριξης, δηλαδή κεχριμπαρένιο, μπλε και πράσινο κουτί. Συνδέει τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά με τη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των *γεωγραφικών ενδείξεων*.

Επιδιώκει επιβολή πειθαρχίας *σ' όλες τις μορφές* εξαγωγικών επιδοτήσεων. Δηλαδή, όχι μόνο στις άμεσες εξαγωγικές επιδοτήσεις με τη μορφή που τις χορηγεί η Ε.Ε., αλλά και στις έμμεσες, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εξαγωγικές πιστώσεις, η επισιτιστική βοήθεια και οι ενισχύσεις επιχειρήσεων κρατικού εμπορίου (STE), μέτρα που συνήθως χρησιμοποιούν οι ΗΠΑ και άλλες μεγαλοεξαγωγικές χώρες για να παρακάμψουν τις δεσμεύσεις μείωσης των άμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων.

Αναφέρεται στην *ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσομένων χωρών*, δίνοντας έμφαση στη διατήρηση των προνομίων που απολαμβάνουν οι αναπτυσσόμενες χώρες στο διεθνές εμπόριο, μέσα από τις ειδικές συμφωνίες και ρυθμίσεις που έχουν.

Η προσέγγιση των ΗΠΑ βρίσκεται στον αντίποδα της ΕΕ. Η προσέγγισή τους μπορεί να χαρακτηριστεί ως «*δραστική μεταρρύθμιση*» ή «*προσέγγιση εναρμόνισης*».

Τα βασικά σημεία συνοψίζονται ως εξής: ***Βασικό στόχο αποτελεί η εξάλειψη των άμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων*** και δεν δέχονται ως προϋπόθεση την πειθαρχία στις έμμεσες εξαγωγικές επιδοτήσεις.

Στην εσωτερική στήριξη επιδιώκουν ενσωμάτωση του μπλε και του κεχριμπαρένιου κουτιού, και υποστηρίζουν δραστικές μειώσεις. Όπως και η Ε.Ε., δεν δέχονται περιορισμούς και αλλαγή στο πράσινο κουτί. Αναγνωρίζουν την ύπαρξη μη-εμπορικών

πτυχών, αλλά δεν συμφωνούν να αποτελέσουν αυτόνομο αντικείμενο διαπραγματεύσεων και υποστηρίζουν αντιμετώπισή τους μόνο με μέτρα στο πράσινο κουτί.

Για την πρόσβαση στην αγορά επιδιώκουν δραστικές μειώσεις των δασμών, με τελικό στόχο την πλήρη κατάργησή τους, στοχεύοντας στο σημαντικό άνοιγμα των αγορών τόσο των αναπτυγμένων όσο και των αναπτυσσομένων χωρών. Απορρίπτουν κάθε ιδέα διασύνδεσης της γεωργικής διαπραγμάτευσης με θέματα όπως η επέκταση και ισχυροποίηση προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων, η σήμανση τροφίμων που μπορεί να οδηγήσει σε μέτρα που θα βοηθούν στον έλεγχο της υγιεινής των τροφίμων κ.α

G-20

Ανάλογη, αλλά ακόμη πιο φιλόδοξη προσέγγιση με αυτή των ΗΠΑ έχουν και *οι χώρες της ομάδας Cairns* (χώρες που είναι καθαροί εξαγωγείς αγροτικών προϊόντων) οι οποίες ωστόσο, επιδιώκουν επιπλέον μειώσεις της εσωτερικής στήριξης ανά προϊόν, να γίνουν πιο αυστηρά τα κριτήρια για την ένταξη των μέτρων στο πράσινο κουτί και επιβολή οροφής σε ορισμένες πολιτικές που εμπίπτουν στο πράσινο κουτί. Στην ομάδα Cairns περιλαμβάνονταν μέχρι και την Υπουργική Σύνοδο του Κανκούν οι ακόλουθες χώρες: Αργεντινή, Αυστραλία, Βολιβία, Βραζιλία, Καναδάς, Χιλή, Κολομβία, Κόστα Ρίκα, Γουατεμάλα, Ινδονησία, Μαλαισία, Ν. Ζηλανδία, Παραγουάη, Φιλιππίνες, Ν. Αφρική, Ταϊλάνδη, Ουρουγουάη.

Λίγο πριν την Υπουργική Σύνοδο του Κανκούν, που έγινε το Σεπτέμβριο του 2003, οι αναπτυσσόμενες χώρες, με προεξάρχουσες τη Βραζιλία και την Ινδία, δημιούργησαν μία νέα ομάδα χωρών, τη λεγόμενη *ομάδα G-20* (στην οποία ανήκουν ουσιαστικά όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες που ήταν μέλη της ομάδας Cairns με την προσθήκη της Ινδίας, της Κίνας και του Μεξικού) διαλύοντας ουσιαστικά την ομάδα χωρών Cairns (που πλέον περιλαμβάνει μόνο την Αυστραλία, τη Ν. Ζηλανδία και τον Καναδά). Η ομάδα αυτή πόλωσε τις διαπραγματεύσεις με μία αντιπαράθεση πλουσίων □ φτωχών, προβάλλοντας υπερβολικές απαιτήσεις, από τη μία, χωρίς να παραχωρούν σχεδόν τίποτα οι ίδιες από την άλλη. Η προσέγγιση αυτή μπορεί να χαρακτηριστεί "εξτρεμιστική" ή "διχοτομική",

καθώς βασική της επιδίωξη είναι η δημιουργία δύο εντελώς διαφορετικών συνόλων κανόνων: Ένα σύνολο εξαιρετικά χαλαρό για τις αναπτυσσόμενες χώρες και ένα δεύτερο εξαιρετικά περιοριστικό και αυστηρό για τις αναπτυγμένες χώρες.

5.4 Εξέλιξη των διαπραγματεύσεων

Ο γύρος Doha μπορεί να χαρακτηριστεί, συνολικά και όχι μόνο σε ότι αφορά τη γεωργική διαπραγμάτευση, ως ο γύρος των χαμένων προθεσμιών και χρονοδιαγραμμάτων. Δεδομένων των διαφορών που αναφέρθηκαν και παραπάνω, στη διαπραγματευτική προσέγγιση των μελών του ΠΟΕ, δεν αποτελεί έκπληξη η αποτυχία επίτευξης συμφωνίας στις διαπραγματευτικές μεθόδους μέχρι το τέλος Μαρτίου 2003. Είναι γεγονός ότι τα μέλη του ΠΟΕ προτίμησαν να αφήσουν την επίλυση διαφορών για την Υπουργική Σύνοδο του Κανκούν, η οποία και απέκτησε με αυτό τον τρόπο πολύ μεγάλη σημασία.

Η προηγούμενη εμπειρία δείχνει ότι δύο είναι οι ειδικοί παράγοντες που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την διαμόρφωση μιας βάσης για την τελική συμφωνία. Η εξέλιξη της πολιτικής των ΗΠΑ απ' την μία μεριά και η εξέλιξη της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) της Ε.Ε. από την άλλη.

Οι ΗΠΑ προσφάτως αναθεώρησαν δραστικά τη γεωργική τους πολιτική. Ο νέος γεωργικός νόμος των ΗΠΑ (FSRIA), κατά γενική ομολογία, κινείται σε κατεύθυνση εντελώς αντίθετη απ' αυτήν που επιβάλλει η συμφωνία για τη γεωργία του Γύρου Ουρουγουάης, αλλά ακόμα και από τους στόχους που οι ΗΠΑ είχαν θέσει για το νέο γύρο. Αυξάνει σημαντικά τα επίπεδα στήριξης που προσφέρονται στους αμερικανούς αγρότες και επαναφέρει σε πλήρη ισχύ το σύστημα στήριξης μέσω των τιμών. Για το λόγο αυτό άλλωστε αντιμετώπισαν σφοδρότατη κριτική και στις διαπραγματεύσεις της Γενεύης.

Η Ε.Ε. από την άλλη, με το συμβιβασμό που επετεύχθη στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας τον Ιούνιο του 2003 επί ελληνικής προεδρίας, προχώρησε σε μία ιστορική αναθεώρηση της ΚΑΠ στοχεύοντας στον προσανατολισμό της ευρωπαϊκής γεωργίας προς την αγορά αλλά

και προς τα ενδιαφέροντα των καταναλωτών και των φορολογουμένων. Με την «ενιαία ενίσχυση», που θα τεθεί σε ισχύ το 2005, η συντριπτική πλειοψηφία των επιδοτήσεων πλέον δεν θα είναι συνδεδεμένη με τον όγκο παραγωγής, ούτε με τις τιμές των γεωργικών προϊόντων, αλλά μετατρέπονται σε ουδέτερες εκτατές ενισχύσεις στη βάση ιστορικών και μόνο στοιχείων. Κατά συνέπεια, με κανένα τρόπο δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι προκαλούν στρεβλώσεις στο διεθνές εμπόριο των αγροτικών προϊόντων. Στην ουσία, το μέγιστο μέρος των ενισχύσεων που μέχρι σήμερα κατατάσσονταν στο κεχριμπαρένιο και το μπλε κουτί □ που δέχονται και τη μεγάλη κριτική στις διαπραγματεύσεις □ θα μπορούν πλέον να θεωρούνται μέρος του πράσινου κουτιού. Αυτή η αναθεώρηση, σίγουρα αύξησε τις δυνατότητες ελιγμών από πλευράς Ε.Ε. στη γεωργικές διαπραγματεύσεις του ΠΟΕ.

5.5 Κοινή θέση Ε.Ε. – ΗΠΑ

Τα παραπάνω δεδομένα επέτρεψαν στην Ε.Ε. να αναζητήσει κοινό έδαφος με τις ΗΠΑ. Άλλωστε μετά την απώλεια του χρονοδιαγράμματος της 31/3/2003, πολλά μέλη του ΠΟΕ πίεσαν τους δύο κύριους παίκτες της διαπραγμάτευσης προς την κατεύθυνση της εξεύρεσης κοινού εδάφους, ώστε να τονώσουν τη διαπραγματευτική διαδικασία. Έτσι τον Αύγουστο του 2003 υπήρξε μία γενική συμφωνία - πλαίσιο μεταξύ ΗΠΑ και Ε.Ε., που οδήγησε στη δημοσιοποίηση μιας κοινής θέσης σε πολλά θέματα, αφήνοντας βέβαια ανοιχτά και ορισμένα σημεία, στα οποία δεν βρέθηκε κοινό έδαφος.

Τα βασικά σημεία της κοινής αυτής θέσης, η οποία και ουσιαστικά αυτή τη στιγμή αποτελεί τη θέση της Ε.Ε. στη γεωργική διαπραγμάτευση, είναι τα εξής:

Σημαντική μείωση του κεχριμπαρένιου κουτιού, καθώς και περιορισμός του μπλε κουτιού στο 5% της αξίας της παραγωγής, ενώ τα κριτήρια του πράσινου κουτιού δεν διαφοροποιούνται. Δεσμεύσεις μείωσης και για το άθροισμα των τριών κουτιών. Ουσιαστικά δηλαδή πρόκειται για τη διατήρηση της ίδιας δομής σε ότι αφορά τον τρόπο στήριξης, με το κεχριμπαρένιο και το μπλε κουτί να καθορίζονται σε επίπεδα που να μη δημιουργούν προβλήματα στην Ε.Ε., λαμβάνοντας υπόψη και την αναθεώρηση της

ΚΑΠ.

Μείωση δασμών για ορισμένα προϊόντα με την ίδια *φόρμουλα του γύρου της Ουρουγουάης*, που προβλέπει κατά μέσο όρο μειώσεις στους δασμούς των προϊόντων και κατά συνέπεια δίνει την ευελιξία στα κράτη να επιλέγουν τα ποσοστά μείωσης ανάλογα με τη σημασία του κάθε προϊόντος στο εμπόριο τους. Για ορισμένα άλλα προϊόντα, μείωση δασμών με τη λεγόμενη *ελβετική φόρμουλα*, σύμφωνα με την οποία καθορίζεται ένα μέγιστο ύψος επιτρεπτού δασμού και μετά μειώνονται οι δασμοί, έτσι ώστε όλοι να είναι μικρότεροι από αυτό το μέγιστο ύψος. Η μέθοδος αυτή μειώνει ουσιαστικά την προστασία. Τέλος, για τα υπόλοιπα προϊόντα προβλέπεται *μηδενισμός των δασμών*. Με αυτό τον τρόπο η Ε.Ε. θεωρεί ότι θα έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει να προστατεύει τα προϊόντα που διατρέχουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο στην εσωτερική της αγορά.

.Κατάργηση των εξαγωγικών επιδοτήσεων για ορισμένα προϊόντα ενδιαφέροντος αναπτυσσόμενων χωρών και μειώσεις για τα υπόλοιπα προϊόντα. Αντίστοιχη πειθαρχία και για τις εξαγωγικές πιστώσεις.

Η πλέον εντυπωσιακή και μη αναμενόμενη εξέλιξη που προκάλεσε η κοινή αυτή θέση ήταν η «αναγέννηση» μιας αντιπαράθεσης και διαμάχης βορρά - νότου, σε θέματα παγκοσμίου εμπορίου. Η δημιουργία της ομάδας G-20 ήταν ακριβώς το αποτέλεσμα αυτής της κοινής θέσης.

5.6 Η Σύνοδος του Κανκούν

Η αντιπαράθεση αυτή ήταν ιδιαίτερα έντονη στην υπουργική σύνοδο που έγινε στο Κανκούν, στο Μεξικό, το Σεπτέμβριο του 2003.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες, με τη συμπαράσταση και την ενεργό συμμετοχή μεγάλου αριθμού Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) και κινήσεων πολιτών, πόλωσαν την ατμόσφαιρα και προσπάθησαν με αυτό τον τρόπο να πιέσουν την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ ώστε να υποχωρήσουν ακόμα περισσότερο από την κοινή τους θέση, θέση που εξαρχής είχε τονιστεί ότι αποτελεί την κόκκινη γραμμή, πίσω από την οποία δεν είναι δυνατή καμία

υποχώρηση.

Τελικά η σύνοδος του Κανκούν δεν κατέρρευσε λόγω των γεωργικών διαπραγματεύσεων □ τουλάχιστον δεν πρόλαβε να καταρρεύσει λόγω αυτών □ αλλά λόγω των λεγόμενων θεμάτων Σιγκαπούρης (ανταγωνισμός, κρατικές προμήθειες, διευκόλυνση εμπορίου και επενδύσεις) που δεν αφορούν το γεωργικό τομέα, αλλά που αναδεικνύονται ως σημαντικότερα της γεωργίας θέματα του διεθνούς εμπορίου. Παρά την ευελιξία που επέδειξε η Ε.Ε. στα θέματα αυτά, αποδεικνύοντας την καλή της πρόθεση για την επίτευξη συμφωνίας σε ό,τι αφορά τον γεωργικό τομέα, η κοινοτική θέση ήταν σαφής: Με την αναθεώρηση της ΚΑΠ, η Ε.Ε. προσδιόρισε μέχρι ποιου σημείου μπορεί να διαπραγματευτεί και έδειξε τη θέληση της για συμφωνία και ότι πλέον έπρεπε και οι εταίροι της να δείξουν τη δική τους καλή θέληση.

5.7 Το θέμα του βαμβακιού

Το θέμα δεν περιλαμβάνεται στην διακήρυξη της Doha, αλλά προέκυψε κατόπιν πρωτοβουλίας τεσσάρων αφρικανικών χωρών (Benin, Burkina-Faso, Mali, Chad), πρώην γαλλικών αποικιών, η οικονομία των οποίων στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στην παραγωγή βάμβακος (Ιούνιος 2003).

Η πρωτοβουλία υποστηρίχθηκε θερμά από τις μη-κυβερνητικές οργανώσεις και από σημαντικό αριθμό χωρών αναπτυσσόμενων και αναπτυσσομένων, περιλαμβανομένων και ορισμένων Κ-Μ της Ε.Ε. - κυρίως της Γαλλίας - η συναφής βιομηχανία της οποίας έχει «μεταναστεύσει» στις συγκεκριμένες πρώην αποικίες.

Τα βασικά σημεία της εν λόγω πρωτοβουλίας συνοψίζονται ως εξής:

.Αναγνώριση της στρατηγικής σημασίας του βάμβακος για την ανάπτυξη και την καταπολέμηση της φτώχειας στις Ελάχιστα Αναπτυσσόμενες Χώρες.

.Εξάλειψη όλων των μέτρων στα σύνορα, στην εσωτερική στήριξη και των εξαγωγικών επιδοτήσεων στο βαμβάκι (προσέγγιση τριπλού μηδέν).

Άμεσα, και προκειμένου να αποκατασταθεί η πλήρης λειτουργία της διεθνούς αγοράς, οι

ενδιαφερόμενες χώρες είχαν προτείνει:

Λήψη απόφασης στο Cancun για επιταχυνόμενη μείωση της στήριξης στον τομέα και ταυτόχρονα καθορισμό της τελικής ημερομηνίας κατάργησης. Μέχρι την πλήρη κατάργηση της στήριξης, χορήγηση οικονομικής αποζημίωσης στους παραγωγούς των πιο φτωχών χωρών, για τις απώλειες εισοδήματός τους εξαιτίας της μείωσης των διεθνών τιμών, η οποία είναι το αποτέλεσμα της στήριξης που χορηγούν οι πιο πλούσιες χώρες.

Ουσιαστικά δηλαδή, οι χώρες αυτές ζητούσαν να καταργηθούν οι επιδοτήσεις στο βαμβάκι από τις αναπτυσσόμενες χώρες και μέχρι την κατάργησή τους να τους δοθούν χρήματα που θα αντισταθμίσουν τα προβλήματα που τους δημιουργούν αυτές οι επιδοτήσεις.

Η Ελλάδα στο Cancun, σχεδόν απομονωμένη, με μοναδική σύμμαχο την Ισπανία, βρέθηκε σε πολύ δυσχερή θέση εξ αιτίας της πρότασης αυτής. Γύρω από αυτό το θέμα, στο Cancun αλλά και προ Cancun, έγιναν πολλές συζητήσεις και παρεμβάσεις, τόσο από ορισμένους εταίρους μας στην Ε.Ε. όσο και από άλλες τρίτες χώρες και μη-κυβερνητικές οργανώσεις, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα το θέμα να αποτελέσει σημαία και κεντρικό σημείο αναφοράς για την καταπολέμηση της φτώχειας.

Η ελληνική θέση συνοψίζεται στο ότι το πρόβλημα της φτώχειας σε αυτές τις χώρες δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποκλειστικά με εμπορικά μέσα και ότι απαιτούνται πιο ολοκληρωμένες δράσεις. Η θέση αυτή, γινόταν πολύ δύσκολα κατανοητή, όχι γιατί τα επιχειρήματα δεν ήταν δίκαια και ορθά, αλλά επειδή:

α) το όλο θέμα έχει συνδεθεί με τη φτώχεια, πράγμα που έφερνε τη χώρα μας ηθικά και πολιτικά σε δυσχερή θέση και

β) επειδή στο στόχαστρο της πρωτοβουλίας είναι η πολιτική των ΗΠΑ. Στην τελευταία περίπτωση βεβαίως οι Έλληνες παραγωγοί θα αποτελούσαν τις "παράπλευρες απώλειες" που συνεπάγεται η επίθεση στην πολιτική των ΗΠΑ.

Με αυτά τα δεδομένα, η αποτυχία της συνόδου □απάλλαξε□ την ελληνική πλευρά από

τις συγκεκριμένες πιέσεις τη δεδομένη στιγμή.

Πρόσφατα, η Ε.Ε. αποφάσισε την αναθεώρηση του καθεστώτος του βάμβακος στα πλαίσια της ΚΑΠ. Το νέο καθεστώς προβλέπει αποδέσμευση σε ποσοστό 65%, ενώ το υπόλοιπο 35% των ενισχύσεων θα χορηγούνται με βάση την καλλιεργούμενη έκταση (ανά στρέμμα). Έτσι, **οι ενισχύσεις του βαμβακιού «μεταφέρονται» από το κεκριμαπαρένιο κουτί στο πράσινο (αποδεσμευμένη ενίσχυση) και στο μπλε (στρεμματική ενίσχυση).** Με την αναθεώρηση αυτή, η Ε.Ε. διευκολύνεται να αντιμετωπίσει πιο αποτελεσματικά τις διεθνείς πιέσεις στο θέμα αυτό και της δίνει την ευχέρεια να μεταβάλλει την μέχρι τώρα στάση της, σε επίπεδο ΠΟΕ, στη βάση του αναθεωρημένου καθεστώτος.

Σημειώνεται ότι πρόσφατα βγήκε μία απόφαση από panel, (διαδικασία που ουσιαστικά λειτουργεί ως «δικαστήριο» του ΠΟΕ),εις βάρος των ΗΠΑ για την πολιτική που εφαρμόζουν στο βαμβάκι. Η Βραζιλία, που είχε προσφύγει κατά των ΗΠΑ, υποστήριξε ότι οι ΗΠΑ, με την πολιτική τους, χτυπούν τα συμφέροντα των βραζιλιάνων παραγωγών και το «δικαστήριο» του ΠΟΕ την δικαίωσε. Όσο και αν η οριστική απόφαση θα αργήσει λόγω της έφεσης που θα ασκήσουν οι ΗΠΑ, αποδεικνύει την αναγκαιότητα και τη σημασία της αναθεώρησης του καθεστώτος που αποφάσισε η Ε.Ε., ενώ επίσης αποτελεί μία ακόμα απόδειξη του τρόπου με τον οποίο οι παγκόσμιες διαπραγματεύσεις και συμφωνίες σε επίπεδο ΠΟΕ, επηρεάζουν και τελικά διαμορφώνουν τις εσωτερικές πολιτικές.

5.8 Γεωγραφικές Ενδείξεις

Οι γεωγραφικές ενδείξεις αποτελούν ένα σημαντικό ζήτημα που έχει τεθεί στη διάρκεια του γύρου και ενδιαφέρει άμεσα τη χώρα μας.

Πρόκειται για τη δυνατότητα που υπάρχει για ορισμένες γεωγραφικές περιοχές να παράγουν αποκλειστικά ένα προϊόν με κάποια ονομασία. Για παράδειγμα, η χώρα μας πρόσφατα πέτυχε να κατοχυρώσει σε επίπεδο Ε.Ε. την ονομασία «φέτα» η οποία παράγεται αποκλειστικά σε ορισμένες περιοχές της χώρας. Έτσι, κανένα άλλο κράτος της

Ε.Ε. δεν έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί την ίδια ονομασία για την παραγωγή ομοειδούς προϊόντος.

Η προσπάθεια της Ε.Ε. στις διαπραγματεύσεις είναι ακριβώς να υπάρξει τέτοιου είδους «αποκλειστικότητα» στην παραγωγή και χρήση των ονομάτων σε παγκόσμιο επίπεδο, για μία σειρά από ονομασίες προϊόντων της Ε.Ε., οι οποίες αυτή τη στιγμή κακώς χρησιμοποιούνται από άλλα κράτη. Σε αυτά τα προϊόντα περιλαμβάνονται από ελληνικής πλευράς *η φέτα* και *το ούζο*.

5.9 Προοπτικές

Η αποτυχία στο Κανκούν ουσιαστικά πάγωσε τις διαπραγματεύσεις. Παρόμοιες αποτυχίες έχουν παρατηρηθεί σε πολλούς γύρους διαπραγματεύσεων στο παρελθόν (π.χ. σύνοδος Βρυξελλών 1990 που επιμήκυνε το γύρο Ουρουγουάης κατά 3 χρόνια).

Η γεωργία εξακολουθεί να αποτελεί το αγκάθι των διαπραγματεύσεων, παρά το γεγονός ότι δεν ήταν αυτή που οδήγησε στην κατάρρευση της συνόδου του Κανκούν. Οι χώρες G-20 στήριξαν τη στρατηγική τους στην προσδοκία ότι η Ε.Ε. θα υποχωρούσε στη γεωργία για να κερδίσει άλλα θέματα που την ενδιαφέρουν, κάτι που τελικά αποδείχθηκε εσφαλμένο.

Μετά από την αποτυχία στο Κανκούν, υπήρξε έντονος προβληματισμός και ερωτηματικά για το μέλλον των πολυμερών διαπραγματεύσεων. Είναι σαφές ότι το πολυμερές εμπορικό σύστημα είναι αυτό που ωφελεί την περαιτέρω ανάπτυξη όλων των χωρών, ιδιαίτερα των αναπτυγμένων. Σε ό,τι αφορά την Ε.Ε., η θέση αυτή σίγουρα σχετίζεται με την ύπαρξη πολλών ευρωπαϊκών κολοσσών στους διάφορους κλάδους της βιομηχανίας, την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε τομείς των υπηρεσιών και φυσικά τη σταδιακή υποχώρηση της γεωργίας.

Όμως, η δυνατότητα για τη διενέργεια ουσιαστικών διαπραγματεύσεων μέσα στο 2004 φαίνεται περιορισμένη. Μια σειρά από παράγοντες, όπως οι προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ το Νοέμβριο του 2004 και η λήξη της θητείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο τέλος του τρέχοντος έτους, μειώνουν τα περιθώρια ελιγμών για τους σημαντικότερους

εταίρους των διαπραγματεύσεων.

Οι ΗΠΑ εμφανίζονται, με διάφορες παρεμβάσεις που έκαναν μέσα στο 2004, να απομακρύνονται από την κοινή θέση με την Ε.Ε., σε μία προσπάθεια προφανώς να μην απομονωθούν από τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, με τις οποίες επιθυμούν να δημιουργήσουν τη ζώνη ελευθέρων συναλλαγών της αμερικανικής ηπείρου. Όμως, οι παρεμβάσεις αυτές περισσότερο ως προσπάθεια εντυπωσιασμού μπορούν να χαρακτηριστούν παρά ως παρεμβάσεις ουσίας.

Από την άλλη, η Ε. Επιτροπή επιθυμούσε εξ αρχής, μετά την αποτυχία του Κανκούν, να υπάρξει πρόοδος πριν το καλοκαίρι του 2004, για να μπορέσει να διαπραγματευθεί χωρίς να έχει το βάρος της αλλαγής της σύνθεσης της.

Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης ξεκίνησε με στόχο την επίτευξη μίας συμφωνίας □ πλαίσιο μέχρι τον Ιούλιο του 2004. Η συμφωνία αυτή δεν μπορεί να είναι ειδική, αλλά πρέπει να είναι τέτοιου είδους, που θα μπορεί να δώσει ώθηση στις διαπραγματεύσεις.

Με βάση, όμως τους περιορισμούς που αναφέρθηκαν για τις ΗΠΑ και την Ε.Ε., είναι μάλλον βέβαιο ότι μια ενδεχομένως εσπευσμένη συμφωνία δεν θα μπορεί να είναι εξειδικευμένη. Το πιθανότερο είναι να καταλήξει σε ένα γενικό κείμενο, που θα δίνει σε όλους τη δυνατότητα να απομολήσουν τις ευθύνες μιας ενδεχόμενης νέας αποτυχίας και ταυτόχρονα θα παρέχει το πλαίσιο για να ξαναμπούν σε ουσιαστικές διαπραγματεύσεις μετά το τέλος των σημαντικών εσωτερικών εξελίξεων που θα λάβουν χώρα το 2004.

Επομένως, **η τήρηση του χρονοδιαγράμματος της Υπουργικής Διακήρυξης της Doha που προβλέπει ολοκλήρωση του γύρου στις 31/12/2004, ήταν αδύνατη. Ήταν βέβαιο ότι οι διαπραγματεύσεις θα παραταθούν.** Ουσιαστικές διαπραγματεύσεις θα πρέπει να αναμένονται πλέον μέσα στο 2005 και πιθανότερο έτος επίτευξης συμφωνίας να θεωρείται το 2007.

5.10 Από το Κανκούν στην συμφωνία -πλαίσιο της Γενεύης :2004

Η αποτυχία στο Κανκούν, ουσιαστικά πάγωσε τις διαπραγματεύσεις, δεν αποτέλεσε όμως το τέλος του κόσμου.

Παρά τα ερωτηματικά που υπήρξαν για το μέλλον των πολυμερών διαπραγματεύσεων, φαίνεται ότι όλες οι χώρες, αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, αντιλαμβάνονται ότι το πολυμερές εμπορικό σύστημα είναι αυτό που τελικά τις ωφελεί. Αυτό είναι αλήθεια ιδίως για τις αναπτυσσόμενες χώρες για τις οποίες το πολυμερές εμπορικό σύστημα, παρά την όποια μεροληψία των κανόνων του, αποτελεί προτιμότερη λύση από την εξάρτησή τους από διμερείς διαπραγματεύσεις.

Συνεπώς, ύστερα από μία σχετικά σύντομη περίοδο εσωστρέφειας η διαπραγματευτική διαδικασία ξεκίνησε και πάλι στην Γενεύη παρά το ότι η δυνατότητα διεξαγωγής ουσιαστικών διαπραγματεύσεων μέσα στο 2004 είναι περιορισμένη για μία σειρά από λόγους οι οποίοι περιορίζουν τα περιθώρια ελιγμών των σημαντικότερων εταίρων των διαπραγματεύσεων όπως είναι για παράδειγμα: οι προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ το Νοέμβριο του 2004 και, η λήξη της θητείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επίσης τον Νοέμβριο του τρέχοντος έτους.

Ως βασικός στόχος τέθηκε η επίτευξη, μέχρι το τέλος Ιουλίου 2004, «συμφωνίας πλαισίου», δηλαδή συμφωνίας γενικού χαρακτήρα, για ένα πολύ περιορισμένο σύνολο των υπό διαπραγμάτευση τομέων που θα επιτρέψει την αναζωογόνηση του συνόλου των διαπραγματεύσεων. Η μικρή αυτή δέσμη περιλαμβάνει τους ακόλουθους τέσσερις τομείς: γεωργία, πρόσβαση στην αγορά μη-γεωργικών προϊόντων, διευκόλυνση εμπορίου από τα θέματα «Σιγκαπούρης», και τις αναπτυξιακές πτυχές. Η όλη διαδικασία στηρίζεται στην παραδοχή ότι η ενιαία δέσμη διαπραγματεύσεων που προσδιορίστηκε με την διακήρυξη της Doha παραμένει ισχυρή, εξαιρουμένων των τριών θεμάτων «Σιγκαπούρης» (ανταγωνισμός, επενδύσεις, κρατικές προμήθειες) τα οποία, με την συναίνεση της ΕΕ, ρητώς αφαιρούνται από την ενιαία δέσμη των διαπραγματεύσεων.

Η διαμόρφωση ενός αποδεκτού συμβιβασμού ήταν εξαιρετικά δύσκολη υπόθεση. Οι

δυσκολίες δεν αφορούσαν μόνο στην γεωργία η οποία, καλώς ή κακώς, ανακηρύχθηκε σε τομέα κλειδί αλλά και τους άλλους τομείς και ιδίως την πρόσβαση στην αγορά για τα βιομηχανικά προϊόντα, την διευκόλυνση του εμπορίου και ευρύτερα τα λεγόμενα θέματα Σγκαπούρης.

Από την πλευρά της η Ε.Ε. προσπάθησε να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες απεμπλοκής από τον φαύλο κύκλο προσφέροντας την συναίνεσή της στην εξάλειψη των άμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων, ένα θέμα που συγκεντρώνει τα πυρά των εμπορικών εταίρων της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ικανοποιητικών ρυθμίσεων στην εσωτερική στήριξη, στην πρόσβαση στην αγορά καθώς και ισοδύναμης πειθαρχίας και δεσμεύσεων στις έμμεσες εξαγωγικές επιδοτήσεις.

Η προσφορά αυτή της ΕΕ έγινε ευμενώς δεκτή από τους εταίρους της ΕΕ αλλά από πολλούς δεν θεωρήθηκε επαρκής.

Υστερα από εντατικές διαπραγματεύσεις που κράτησαν όλο το δίμηνο Ιουνίου-Ιουλίου και διεξήχθησαν τόσο σε τεχνικό αλλά και πολιτικό επίπεδο επιτεύχθηκε τελικά η πολυπόθητη «συμφωνία-πλαίσιο» για την μικρή δέσμη.

Τα βασικά σημεία της εν λόγω συμφωνίας που αφορούν στις γεωργικές πτυχές μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- **Πρόσβαση στην αγορά:** Πρόκειται για τον πυλώνα που παρουσιάζει τις περισσότερες δυσκολίες για τούτο και η συμφωνία παραμένει σε επίπεδο γενικών αρχών και συγκριτικά με τους άλλους πυλώνες παρουσιάζει το μικρότερο βαθμό εξειδίκευσης. Από πλευράς γενικών αρχών συμφωνήθηκε ότι: α) όλες οι χώρες, με εξαίρεση τις ελάχιστα αναπτυγμένες, θα μειώσουν τους δασμούς τους από τα δεσμευμένα επίπεδα μέσω μιάς προσέγγισης κατά ζώνες που θα λαμβάνει υπόψη τις διαφορές στις δασμολογικές δομές, β) για τα «ευαίσθητα προϊόντα» το άνοιγμα της αγοράς θα επιτευχθεί με συνδυασμού δασμολογικών μειώσεων και

δασμολογικών ποσοστώσεων και, γ) οι αναπτυσσόμενες χώρες θα έχουν επιπλέον το πλεονέκτημα των «ειδικών προϊόντων» και του «ειδικού μηχανισμού διασφάλισης». Ωστόσο, όλες οι λεπτομερείς ρυθμίσεις και παράμετροι για τα βασικά θέματα όπως είναι: α) η μέθοδος μείωσης των δασμών περιλαμβανομένης της κλιμακώσεως των δασμών και της μεταροπής των ειδικών δασμών σε κατ' αξίαν, β) η ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση των αναπτυσσομένων χωρών περιλαμβανομένων των «ειδικών προϊόντων» και του «ειδικού μηχανισμού διασφάλισης», γ) η τύχη της «ειδικής ρήτρας διασφάλισης», παραπέμπονται στην επομένη φάση των διαπραγματεύσεων.

- Εσωτερική στήριξη: Ο βαθμός εξειδίκευσης εδώ είναι σημαντικά μεγαλύτερος. Επί της αρχής συμφωνήθηκε ότι το σύνολο της στρεβλωτικής του εμπορίου στήριξης (κεχριμπαρένιο κουτί+μπλε κουτί+ρήτρα ελαχίστου) θα πρέπει να μειωθεί δραστικά με κατεύθυνση μεγαλύτερες μειώσεις για τα υψηλότερα επίπεδα στήριξης (εναρμόνιση). Ειδικότερα, για το κεχριμπαρένιο κουτί οι μειώσεις, με αναφορά τα δεσμευμένα επίπεδα, θα είναι ανάλογες του ύψους της στήριξης, ενώ θα επιβληθεί «οροφή» στην στήριξη ανα προϊόν. Προβλέπεται επίσης μείωση της «ρήτρας ελαχίστου» για όλες τις χώρες εκτός των αναπτυσσομένων χωρών που χρησιμοποιούν την ρήτρα για την στήριξη των resource-poor and subsistence farmers. Τα κριτήρια στο «μπλε κουτί» διευρύνονται ώστε να καλυφθούν οι αντικυκλικές πληρωμές των ΗΠΑ αλλά παράλληλα, επιβάλλεται οροφή ίση με το 5% της αξίας της παραγωγής με βάση μία ιστορική περίοδο αναφοράς. Τέλος, προβλέπεται επανεξέταση των κριτηρίων στο «πράσινο κουτί» χωρίς να τίθενται σε αμφισβήτηση οι βασικές του αρχές και η αποτελεσματικότητά του.
- Ανταγωνισμός στις εξαγωγές: Ο βαθμός εξειδίκευσης στον πυλώνα αυτό είναι σχετικά ικανοποιητικός και καλύπτει όλες τις μορφές εξαγωγικών ενισχύσεων τόσο τις άμεσες όσο και τις έμμεσες (εξαγωγικές πιστώσεις και επισιτιστική βοήθεια). Η γενική κατεύθυνση είναι η σταδιακή, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, κατάργηση όλων των μορφών εξαγωγικών ενισχύσεων. Για τις εξαγωγικές πιστώσεις προβλέπεται η σταδιακή κατάργηση όλων όσων έχουν

περίοδο αποπληρωμής ανω των 180 ημερών καθώς και αυτών με μικρότερη περίοδο αποπληρωμής αλλά που δεν συνάδουν με την πειθαρχία που θα καθοριστεί για παραμέτρους όπως: επιτόκια, ελάχιστη προκαταβολή κλπ. Για τις εταιρείες κρατικού εμπορίου προβλέπεται η σταδιακή κατάργηση των πρακτικών που στρεβλώνουν το εμπόριο περιλαμβανομένων και των κρατικών ενισχύσεων και της διαγραφής χρεών, ενώ το η κατάργηση των μονοπωλειακών προνομίων παραμένει προς διαπραγμάτευση. Οσον αφορά στην επισιτιστική βοήθεια ο στόχος είναι η αποτροπή της υποκατάστασης των εμπορικών ροών (commercial displacement) περιλαμβανομένης της δωρεάν χορηγήσεως και του ρόλου των διεθνών οργανισμών.

- Βαμβάκι: Η αρχική επιδίωξη των ενδιαφερομένων χωρών ήταν μια επείγουσα λύση εκτός γεωργικών διαπραγματεύσεων και εκτός χρονοδιαγράμματος Doha. Με την «συμφωνία πλαίσιο» οριστικά πλέον το θέμα εντάσσεται στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για την γεωργία. Δεν πρόκειται για γνήσια ταμειακή πρωτοβουλία καθώς δεν προβλέπονται επί της ουσίας (τρεις πυλώνες) ξεχωριστές ρυθμίσεις για το προϊόν αυτό αλλά μόνο ορισμένες διαδικαστικού χαρακτήρα ρυθμίσεις όπως είναι για παράδειγμα η συγκρότηση ειδικής υποεπιτροπής που θα παρακολουθεί την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων για το προϊόν αυτό.
- Λοιπά θέματα: Τρία ειδικότερα θέματα, επί των οποίων δεν υπάρχει συμφωνία, περιλαμβάνονται εδώ: οι γεωγραφικές ενδείξεις, οι ταμειακές πρωτοβουλίες και οι διαφοροποιημένοι φόροι εξαγωγών. Το πρώτο που αφορά στην αποτροπή πειρατείας των προστατευομένων γεωγραφικών ενδείξεων και επομένως στην διασφάλιση δίκαιων όρων ανταγωνισμού είναι θέμα επιθετικού ενδιαφέροντος της ΕΕ. Το δεύτερο είναι θέμα επιθετικού ενδιαφέροντος των ΗΠΑ. Τέλος για το τρίτο θέμα αμυντικό ενδιαφέρον έχει η Αργεντινή και επιθετικό οι ΗΠΑ.

- **Η Σημασία της Συμφωνίας Πλαίσιο για την ΕΕ και την Ελλάδα**

Η «συμφωνία πλαίσιο» σηματοδοτεί το τέλος της πρώτης φάσης των

διαπραγματεύσεων και ανοίγει τον δρόμο για την δεύτερη και δυσκολότερη φάση αυτήν του καθορισμού των αναλυτικών διαπραγματευτικών μεθόδων περιλαμβανομένων των ποσοστών μειώσεως, των κανόνων και λοιπών νομικού χαρακτήρα δεσμεύσεων.

Το τελικό αποτέλεσμα τόσο στο σύνολό του όσο και ειδικότερα όσον αφορά στην γεωργία κρίνεται ικανοποιητικό για την ΕΕ αλλά και για την Ελλάδα. Η ΕΕ είχε ως βασικό στόχο την διασφάλιση της αναθεωρημένης ΚΑΠ και παράλληλα την επιβολή πειθαρχίας στους εμπορικούς της εταίρους και ιδίως στις ΗΠΑ. Οι βασικές επιδιώξεις και προτεραιότητες της Ελληνικής πλευράς, στον τομέα της γεωργίας, επικεντρώνονται στους πυλώνες της εσωτερικής στήριξης και της πρόσβασης στην αγορά και μπορούν να συνοψισθούν ως εξής: α) Αποτροπή κάθε λύσης που θα μπορούσε να δημιουργήσει κινδύνους για την εσωτερική στήριξη καθώς κάτι τέτοιο θα υπονόμει τόσο την επαρκή και αποτελεσματική στήριξη του γεωργικού εισοδήματος όσο και τις πολιτικές ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου. β) Διατήρηση συνθηκών σχετικής σταθερότητας στην εσωτερική αγορά σε συνδυασμό με την δημιουργία συνθηκών δίκαιου ανταγωνισμού. γ) Ειδικότερα για το βαμβάκι, αποφυγή κάθε λύσης που είτε θα έθετε το προϊόν εκτός γεωργίας είτε θα οδηγούσε σε εξατομικευμένη λύση όσον αφορά στην εσωτερική στήριξη αυτού.

Για την ΕΕ και για την προστασία της ΚΑΠ η επίτευξη συμφωνίας είχε μεγάλη σημασία. Ο λόγος είναι σχετικά απλός αφού όσο απομακρυνόμαστε χρονικά από το σημείο ολοκλήρωσης της αναθεώρησης τα διαπραγματευτικά πλεονεκτήματα που αυτή προσέφερε περιορίζονται και ο κίνδυνος πρόσθετων αλλαγών της ΚΑΠ λόγω των διαπραγματεύσεων στον ΠΟΕ γίνεται ορατός. Οι ρυθμίσεις για την εσωτερική στήριξη προσφέρουν πλέον μεγαλύτερη βεβαιότητα ότι δεν θα θιγεί η αναθεωρημένη ΚΑΠ και ότι η ΕΕ δεν θα κληθεί να πληρώσει διπλό τίμημα (ένα μέσω της αναθεώρησης και ένα μέσω των δεσμεύσεων στον ΠΟΕ). Γίνεται σαφές ότι δεν θα υπάρξουν μειώσεις της εσωτερικής στήριξης ανα προϊόν, δεν ενοποιούνται το μπλε κουτί και η ρήτρα ελαχίστου.

Οι ΗΠΑ, παρά την αλλαγή των κριτηρίων στο μπλε κουτί φαίνεται ότι θα υποχρεωθούν σε κάποιες αλλαγές της πολιτικής τους. Η επισκόπηση των κριτηρίων του «πράσινου κουτιού» μπορεί να λειτουργήσει θετικά ή αρνητικά αναλόγως του προσανατολισμού της και του περιεχομένου της.

Στην πρόσβαση στην αγορά, διασφαλίζεται αυτονομία όσον αφορά στον προσδιορισμό των «ευαίσθητων προϊόντων» τα οποία αποδεσμεύονται από τα προϊόντα με δασμολογικές ποσοστώσεις, γεγονός που δημιουργούσε πρόβλημα όσον αφορά στα φρούτα και λαχανικά. Παραμένει βεβαίως ανοικτό το θέμα της «ειδικής ρήτρας διασφάλισης». Η συνέχισή της, ιδίως σε ένα περιβάλλον μειούμενης δασμολογικής προστασίας, είναι ζωτικής σημασίας για την αποφυγή απότομων διαταραχών στην αγορά. Δεν επέρχεται βελτίωση ως προς τις γεωγραφικές ενδείξεις. Αυτές εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται από κοινού με άλλα δύο θέματα (τομεακές πρωτοβουλίες, διαφοροποιημένοι φόροι επί των εξαγωγών) επι των οποίων δεν υπάρχει συναίνεση. Αυτά θα αντιμετωπισθούν στην συνέχεια των διαπραγματεύσεων. Το θέμα των γεωγραφικών ενδείξεων δεν πρέπει να θεωρείται οριστικά χαμένο. Η τύχη του θα κριθεί από κοινού με την τύχη των άλλων δύο θεμάτων με την έννοια ότι ή θα υπάρξει λύση και για τα τρία θέματα ή για κανένα.

Στον ανταγωνισμό στις εξαγωγές, ικανοποιείται σε μεγάλο βαθμό η βασική επιδίωξη της ΕΕ για την διασφάλιση ισότιμης μεταχείρισης των άμεσων και των έμμεσων εξαγωγικών επιδοτήσεων.

Τέλος όσον αφορά στο βαμβάκι γίνεται πλέον σαφές ότι το όλο θέμα θα αντιμετωπισθεί εντός των διαπραγματεύσεων για την γεωργία. Αποφεύγεται έτσι ο βασικότερος κίνδυνος, να ετίθετο εκτός γεωργικών διαπραγματεύσεων, και συνεπώς να ετίθετο σε αμφισβήτηση το κατά πόσον αποτελεί ή όχι γεωργικό προϊόν. Επιπλέον, οι σχετικές προβλέψεις για τις μειώσεις της εσωτερικής στήριξης

περιορίζουν σημαντικά τον κίνδυνο να έχουμε λύσεις εξειδικευμένες που θα αφορούν μόνο στο βαμβάκι, γεγονός που θα καθιστούσε το προϊόν αυτό ευάλωτο στις μελλοντικές διαπραγματεύσεις. Ασφαλώς υπάρχουν μιά σειρά λεπτομέρειες κατ' αρχάς διαδικαστικού χαρακτήρα, που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν στην συνέχεια. Συνεπώς το ότι έχουμε μιά ικανοποιητική λύση τώρα προσφέρει κάποια άνεση αλλά δεν επιτρέπει εφησυχασμό.

5.11 Διάσκεψη Χονγκ Κόνγκ (2005)

Οι διαστάσεις απόψεων μεταξύ των μελών μπόρεσαν να απαμβλυνθούν περαιτέρω κατά την **υπουργική διάσκεψη του Χονγκ Κονγκ τον Δεκέμβριο του 2005** αλλά ορισμένες διαφορές παράμενουν αγεφύρωτες.

Αγροτικά προϊόντα

Στην υπουργική συνδιάσκεψη στο Χόνγκ Κόνγκ συζητήθηκαν μείζονος σημασίας θέματα για τη γεωργία εκ των οποίων τα πιο σημαντικά έχουν να κάνουν με:

.τη βελτίωση της πρόσβασης στις ξένες αγορές, που αναφέρεται ουσιαστικά στη μείωση ή στην πλήρη εξάλειψη των όποιων δασμολογικών μέτρων επιβάλλουν οι χώρες για την προστασία της εγχώριας παραγωγής

.στον περιορισμό των μέτρων εξωτερικής στήριξης, απώτερος στόχος των οποίων είναι η πλήρης εξάλειψη όλων των μορφών επιδοτήσεων των εξαγωγών που στρεβλώνουν το διεθνές εμπόριο. Οι επιδοτήσεις αυτές χορηγούνται στους αγρότες προκειμένου να μπορούν να διαθέσουν τα πλεονάσματά τους στις διεθνείς αγορές. Με τις επιδοτήσεις αυτές καλύπτεται στην ουσία η διαφορά μεταξύ εγχώριας και διεθνούς τιμής. Η διεθνής τιμή είναι συνήθως χαμηλότερη από την εγχώρια και έτσι τα εγχώρια προϊόντα γίνονται ανταγωνιστικότερα στη διεθνή αγορά,

Πριν τη συνδιάσκεψη του Χόνγκ Κόνγκ δεν υπήρχε κάποιο ανώτατο όριο όσον αφορά στις ενισχύσεις που υπάγονται στο μπλε κουτί. Πολλές χώρες επιθυμούσαν να

παραμένει το μπλε κουτί ως έχει, προκειμένου να δοθεί έμφαση στην οριστική εξάλειψη των επιδοτήσεων του πορτοκαλί κουτιού. Άλλες χώρες επιθυμούσαν την εισαγωγή ορίων ή κάποιες έστω υποχρεώσεις μείωσης της ενίσχυσης, ενώ άλλες υποστήριζαν ότι οι ενισχύσεις του μπλε κουτιού θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στο πορτοκαλί κουτί.

Θέσεις των κύριων πρωταγωνιστών # Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ)

Η ΕΕ έδινε ανέκαθεν μεγάλη βαρύτητα στον γεωργικό της τομέα. Οι στόχοι, οι υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις που έχει διατυπώσει εκφράζονται μέσα από την ιδιαίτερα προστατευτική Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ), η οποία απορροφάει γύρω στο 40% του κοινοτικού προϋπολογισμού. Στόχος της ΚΑΠ είναι να εξασφαλίσει από τη μία πλευρά ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης για τους Ευρωπαίους αγρότες και από την άλλη να διασφαλίσει ποιοτικά και σε λογικές τιμές αγροτικά προϊόντα για τους Ευρωπαίους καταναλωτές. Κατά τις δεκαετίες του 40 και του 50 οι ελλείψεις σε βασικά είδη διατροφής καθιστούσαν επιτακτική την ανάγκη προστασίας του ευρωπαϊκού αγροτικού τομέα. Σήμερα, το πρόβλημα αυτό έχει πια ξεπεραστεί και οι Ευρωπαίοι πολίτες αντιλαμβάνονται ότι ο ισχυρός βαθμός προστασίας που οι Ευρωπαίοι αγρότες απολαμβάνουν συνεπάγεται τεράστιο κόστος για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Επίσης, η αύξηση των μελών της Ένωσης από δεκαπέντε σε είκοσι πέντε μέλη μετά την πρόσφατη διεύρυνση επιβάλλει την ριζική αναμόρφωση της ΚΑΠ. Άλλωστε, αν συνεχίσει η Ευρώπη να ξοδεύει τέτοια υπέρογκα ποσά σ' αυτή την προβιομηχανική δραστηριότητα, θα είναι σχεδόν αδύνατο να επιτύχει το στόχο δημιουργίας της πιο ανταγωνιστικής οικονομίας στον κόσμο, βασισμένης στη γνώση.

Όλα αυτά οδήγησαν τους Ευρωπαίους ηγέτες να προχωρήσουν σε μεταρρυθμίσεις που τουλάχιστον, για τα δεδομένα πολλών κρατών μελών θεωρούνταν εκτεταμένες. Έτσι, το **2003 η ΕΕ συμφώνησε να αντικαταστήσει μία σειρά από επιδοτήσεις άμεσα συνδεδεμένες με την παραγωγή και τις τιμές των αγροτικών προϊόντων με άλλες, οικονομικά πιο ουδέτερες, χωρίς όμως να προχωρήσει σε καμία μεταρρύθμιση όσον αφορά τα επίπεδα των δασμών που επικρατούν στην Ευρωπαϊκή ήπειρο για τα αγροτικά προϊόντα. Το τελευταίο ζήτημα δε, φαντάζει πολύ δύσκολο να τεθεί εκ νέου**

επί τάπητος μετά και από την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου του 2005 να διατηρήσει τις δαπάνες για την Κοινή Αγροτική Πολιτική στα ίδια επίπεδα μέχρι το 2013, αν και η συζήτηση για τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ μπορεί να αρχίσει και νωρίτερα, εάν συμφωνήσουν όλα τα κράτη μέλη. Το ύψος, όμως, των δασμών αυτών θα αποτελούσε ακριβώς το κύριο ζήτημα αντιπαράθεσης μεταξύ της ΕΕ και των υπόλοιπων εμπορικών της εταίρων στη συνδιάσκεψη του Χονγκ Κονγκ. Μετά την απόφαση αυτή του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου οι πιθανότητες να προχωρούσε η ΕΕ σε περαιτέρω παραχωρήσεις στο ζήτημα των δασμών για τα αγροτικά προϊόντα ήταν πολύ μικρή.

Παρόλα αυτά, **οι προτάσεις της Ε.Ε.** όσον αφορά στα αγροτικά προϊόντα κάλυπταν όλο το φάσμα των ζητημάτων στα οποία αναφέρεται η επίσημη διακήρυξη της Ντόχα και ήταν οι εξής:

Πρόσβαση στις ξένες αγορές

- **Προοδευτική μείωση δασμών:** η ΕΕ πρότεινε μια μείωση των δασμών κατά 35-60% για τις αναπτυγμένες χώρες και μια μείωση 25-40% για τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- **Ανώτερο ποσοστό δασμού:** ως "δασμολογική οροφή" η Ε.Ε. πρότεινε ανώτερο ποσοστό δασμού επί της αξίας του εισαγόμενου αγαθού, 100% για τις αναπτυγμένες χώρες και 150% για τις αναπτυσσόμενες.
- **Ειδική και διαφορετική μεταχείριση:** Καθιέρωση ανώτερου δασμού ως 150% για τις αναπτυσσόμενες χώρες και μικρότερες δασμολογικές μειώσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Επίσης, οι πενήντα ελάχιστα αναπτυγμένες χώρες του ΠΟΕ να απαλλάσσονται από οποιοδήποτε υποχρέωση μείωσης δασμών.
- **Ευαίσθητα προϊόντα:** Η Ε.Ε., αν και είχε προχωρήσει σε αρκετές και σημαντικές προτάσεις για μείωση δασμών, λόγω του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος που δείχνει για τα ευαίσθητα προϊόντα, επιθυμούσε το 8% των δασμών της να υπαχθεί στους ευαίσθητους τομείς με ηπιότερη μεταχείριση.

Μέτρα εξωτερικής στήριξης

- **Εξαγωγικές επιδοτήσεις:** Η Ε.Ε. πρότεινε την πλήρη εξάλειψη των εξαγωγικών της επιδοτήσεων μέχρι μίας συγκεκριμένης ημερομηνίας η οποία αναμένεται να συμφωνηθεί, εφ' όσον και αν τα υπόλοιπα μέλη εκπλήρωναν τις δικές τους υποχρεώσεις που απορρέουν από το πλαίσιο συμφωνίας του Ιουλίου του 2004.

Μέτρα εσωτερικής στήριξης

- **Πορτοκαλί κουτί:** Σύμφωνα με την Ε.Ε., η μείωση της ΑΜΣ θα έπρεπε να λάβει χώρα σε τρεις ζώνες ανάλογα και με τις απαιτήσεις των διαφόρων χωρών. Η Ε.Ε. πρότεινε να μειώσει κατά 70% τη δική της ΑΜΣ συμμετέχοντας έτσι στην πρώτη ζώνη. Ταυτόχρονα συναίνεσε με την πρόταση των ΗΠΑ που επιθυμούν να συμμετάσχουν στη δεύτερη ζώνη μειώνοντας τη δική τους ΑΜΣ κατά 60%. Στην τρίτη ζώνη, τέλος, θα συμπεριλαμβάνονταν χώρες που θα υποχρεούνταν να μειώσουν τη δική τους ΑΜΣ ακόμα λιγότερο, δηλαδή κατά 50%. Όσον αφορά στο ανώτατο όριο εγχώριας στήριξης (de minimis), η Ε.Ε. πρότεινε μια μείωση του κατά 80% όσον αφορά τις αναπτυγμένες χώρες.

- **Μπλέ κουτί:** Η Ε.Ε. σύμφωνα και με τις αρχές του πλαισίου συμφωνίας του Ιουλίου του 2004, πρότεινε την εισαγωγή ανωτάτου ορίου στις ενισχύσεις που επιτρέπονται μέσω του μπλε κουτιού. Η Ένωση ζητούσε το όριο αυτό να κυμανθεί στο 5% της αξίας της εγχώριας αγροτικής παραγωγής.

- **Πράσινο κουτί:** Η Ε.Ε. πρότεινε τα μέτρα στήριξης που εντάσσονται στο πράσινο κουτί να παραμείνουν ως έχουν και δήλωσε έτοιμη να εξετάσει περαιτέρω τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία ένα μέτρο ενίσχυσης εντάσσεται στην κατηγορία αυτή προκειμένου να εξακριβώσει, αν όντως τα μέτρα αυτά δεν επιφέρουν καμία στρέβλωση στο εμπόριο.

Ηνωμένες Πολιτείες

Οι ΗΠΑ είναι ένα από τα σημαντικότερα μέλη του ΠΟΕ και σίγουρα η στάση της είναι βαρύνουσας σημασίας για το παγκόσμιο εμπορικό σύστημα. Στη δεδομένη χρονική

στιγμή και όσον αφορά το αγροτικό ζήτημα οι ΗΠΑ ήταν αναγκασμένες να ακολουθήσουν την Ε.Ε. που ουσιαστικά ηγήθηκε της προσπάθειας για μια επιτυχή κατάληξη των διαπραγματεύσεων. Το γεγονός το ότι παρατάθηκε έως το 2007, η εξουσία που παρέχεται μέσω του Κογκρέσου στον Αμερικανό Πρόεδρο να διαπραγματευθεί τα θέματα του διεθνούς εμπορίου και να υποβάλλει τα αποτελέσματα σί αυτό προς έγκριση, εντός ενενήντα ημερών (fast track authority), έκανε ακόμα πιο επιτακτικό για τις ΗΠΑ αλλά και για τους υπόλοιπους εμπορικούς της εταίρους το στόχο μιας επιτυχούς κατάληξης των διαπραγματεύσεων στο Χονγκ Κονγκ. Οποιαδήποτε ανανέωση της εξουσίας αυτής του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών πέραν του 2007 θεωρείται εξαιρετικά αμφίβολη και κατί αυτόν τον τρόπο, δικαιολογείται πλήρως η πίεση που ασκούσαν οι ΗΠΑ προς την Ε.Ε. να δεχθεί να προχωρήσει σε ακόμα μεγαλύτερες μειώσεις σε δασμούς και επιδοτήσεις, προκειμένου οι διαπραγματεύσεις να μην κατέληγαν σε μια νέα αποτυχία ανάλογη μί εκείνη του Κανκούν.

Το πακέτο μέτρων των ΗΠΑ για τα αγροτικά

Οι ΗΠΑ στηριζόμενες στις υποχρεώσεις που ανέκυψαν μετά τον Γύρο της Ουρουγουάης αλλά και στο πλαίσιο των συζητήσεων του Ιουλίου 2004 για τα αγροτικά προϊόντα, παρουσίασαν ένα περιεκτικό πακέτο μέτρων, με το οποίο επιθυμούσαν να βοηθήσουν, ώστε οι διαπραγματεύσεις στη κινεζική πόλη να έχουν μια θετική κατάληξη τόσο για τις ίδιες, όσο και για τον Γύρο γενικότερα. Η προσφορά των ΗΠΑ δεν ήταν μονόπλευρη αλλά στηριζόταν στην πεποίθηση ότι και οι υπόλοιποι εμπορικοί της εταίροι θα προχωρήσουν σε ανάλογες υποχωρήσεις όσον αφορά στον αγροτικό τομέα. Σύμφωνα με τις προτάσεις των ΗΠΑ, το πακέτο των μέτρων θα μπορούσε να υλοποιηθεί διαδοχικά σε δύο περιόδους :

Α΄ Περίοδος: σημαντική μείωση στις στρεβλώσεις που προκαλούνται στο εμπόριο μέσω της εσωτερικής στήριξης και των δασμών και ταυτόχρονη εξάλειψη των εξαγωγικών επιδοτήσεων μέσα σε μία περίοδο πέντε ετών.

Β΄ Περίοδος: μετά την εφαρμογή των μέτρων της πρώτης περιόδου, θα υπάρξει μια

επιπλέον πενταετής περίοδος στο διάστημα της οποίας θα εξαλειφθούν οποιεσδήποτε εναπομένουσες πολιτικές στρεβλωτικές για το εμπόριο.

Στο μεσοδιάστημα μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης περιόδου θα ήταν δυνατό να υπάρξει ουσιαστικά μια εκτίμηση του κατά πόσο τα μέτρα της πρώτης περιόδου θα είχαν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Πρόσβαση στις ξένες αγορές

- **Προοδευτική μείωση δασμών:** Οι αναπτυγμένες χώρες θα έπρεπε να μειώσουν τους δασμούς τους από 55 μέχρι 90%. Οι χαμηλότεροι δασμοί θα έπρεπε να μειωθούν κατά 55% και οι υψηλότεροι κατά 90%.
- **Ανώτερο ποσοστό δασμού:** Καθιέρωση ενός "δασμολογικού καπέλου" που θα εγγυάται ότι δεν θα υπάρχει δασμός υψηλότερος του 75% της αξίας του εισαγόμενου αγαθού.
- **Ειδική και διαφορετική αντιμετώπιση:** Καθιέρωση ανώτατου δασμολογικού καπέλου 100% για τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- **Ευαίσθητα προϊόντα:** Οι ΗΠΑ επιθυμούσαν το 1% των δασμών τους να υπαχθούν στην κατηγορία των ευαίσθητων τομέων με ευνοϊκότερη μεταχείριση.

Μέτρα εξωτερικής στήριξης

- **Επιδότησεις εξαγωγών:** Πλήρης εξάλειψη των εξαγωγικών επιδοτήσεων για όλα τα αγροτικά προϊόντα μέχρι το 2010

Μέτρα εσωτερικής στήριξης

- **Πορτοκαλί κουτί:** Οι ΗΠΑ πρότειναν μία μείωση κατά 60% της ΑΜΣ για τις ίδιες, ενώ ταυτόχρονα ζητούσαν από την ΕΕ και την Ιαπωνία να μειώσουν τη δική τους κατά 83%. Πρότειναν επίσης μείωση του ανώτατου ορίου εσωτερικής στήριξης κατά 50%. Έτσι, σύμφωνα τις ΗΠΑ, το ανώτατο όριο εγχώριας

ενίσχυσης για τις αναπτυσσόμενες χώρες θα έπρεπε να μειωθεί από 5% σε 2,5% της συνολικής αξίας της αγροτικής παραγωγής.

- **Μπλέ κουτί:** Οι ΗΠΑ πρότειναν την εισαγωγή ανωτάτου ορίου στις ενισχύσεις που επιτρέπονται μέσω του μπλέ κουτιού. Για τις ΗΠΑ το όριο αυτό θα έπρεπε να κυμανθεί στο 2,5% της αξίας της αγροτικής παραγωγής σε σχέση με το 5% που συμφωνήθηκε τον Ιούλιο του 2004.
- **Πράσινο κουτί:** Οι ΗΠΑ δεν πρότειναν κάποια σημαντική αλλαγή στα ήδη ισχύοντα κριτήρια και κανενός είδους ανώτατο όριο στα μέτρα στήριξης που συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν την κατηγορία.

G-20

Οι χώρες αυτές χαρακτηρίζονται ως αναπτυσσόμενες και κατά τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν σημαντικά ποσοστά οικονομικής ανάπτυξης στηριζόμενες σε σημαντικό βαθμό στον αγροτικό τους τομέα. Για παράδειγμα η Βραζιλία, μια από τις ηγετικές χώρες της ομάδας, χαρακτηρίζεται ως μια χώρα-θαύμα στην αγροτική παραγωγή, με τεράστια δυνατότητα ανάπτυξης, αν και εφόσον, μειωθούν αισθητά οι δασμολογικοί φραγμοί μεταξύ των χωρών. Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, υπό συνθήκες πλήρους απελευθέρωσης του εμπορίου των αγροτικών αγαθών, το εισόδημα της Βραζιλίας θα αυξανόταν κατά 3,6 δις. δολάρια ανά έτος. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο οι εμπορικές διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ντόχα ήταν βαρύνουσας σημασίας για τις χώρες αυτές. Το G-20 είναι μία πολύ ισχυρή ένωση που έχει ως στόχο να προωθήσει τις δικές του προτάσεις απέναντι στις αντίστοιχες προτάσεις των ΗΠΑ και της ΕΕ. Το γεγονός ότι οι χώρες της ομάδας των αντιπροσωπεύουν το 60% του συνόλου των αγροτών της παγκόσμιας γεωργίας, τις κάνει να έχουν ένα ρόλο ιδιαίτερα σημαντικό στις διαπραγματεύσεις για τα αγροτικά προϊόντα. **Οι προτάσεις τους λοιπόν ήταν αρκετά σημαντικές και ελήφθησαν σοβαρά υπό όψιν στις τελικές αποφάσεις που πάρθηκαν στο Χόνγκ Κόνγκ.**

Πρόσβαση στις ξένες αγορές

- **Προοδευτική μείωση δασμών:** Οι G-20 στόχευαν στη μείωση των δασμών κατά 45-75% για τις αναπτυγμένες χώρες και 25-40% για τις αναπτυσσόμενες.
- **Ανώτερο ποσοστό δασμού:** Οι προτάσεις της ομάδας ταυτίζονταν με αυτές της ΕΕ δηλαδή ανώτερο ποσοστό δασμού επί της αξίας του εισαγόμενου προϊόντος 100% για τις αναπτυγμένες χώρες και 150% για τις αναπτυσσόμενες.
- **Ειδική και διαφορετική αντιμετώπιση:** Οι χώρες του G-20 επισήμαιναν την ιδιαίτερη σημασία που έχει γι αυτές μια ειδική και διαφορετική αντιμετώπιση των αναπτυσσόμενων χωρών που θα είχε ως κύριο σκοπό την προώθηση της διατροφικής ασφάλειας και την περιφερειακή ανάπτυξη των χωρών αυτών.
- **Ευαίσθητα προϊόντα:** χώρες, όπως η Βραζιλία, που θεωρείται, όπως αναφέρθηκε προηγούμενα εκ των ηγετών της ομάδας, πρότειναν να μην υπάρξει ηπιότερη μεταχείριση για τους ευαίσθητους τομείς της αγροτικής παραγωγής γιατί κάτι τέτοιο δεν θα συνιστούσε πραγματικό άνοιγμα της αγοράς.
- **Λιγότερο αναπτυγμένες χώρες:** Οι G-20 προς ένδειξη ενδιαφέροντος γι αυτές τις χώρες, πρότειναν κάποια μέτρα που θα έπρεπε να ληφθούν υπί όψιν στις διαπραγματεύσεις. Αυτά είναι:
 - . Οι χώρες αυτές θα έπρεπε να εξαιρεθούν από τις υποχρεώσεις μείωσης των δασμών
 - . Οι αναπτυγμένες χώρες θα έπρεπε να παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση σε αγαθά εξαγωγικού ενδιαφέροντος των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών

Όλα τα κράτη θα έπρεπε να συμβάλλουν στο να γίνουν βήματα προώθησης των εξαγωγικών τους δυνατοτήτων που θα οδηγήσει στην περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Μέτρα Εξωτερικής στήριξης:

Οι G-20 πρότειναν οι άμεσες επιδοτήσεις εξαγωγών να εκλείψουν εντός μιας περιόδου πέντε ετών, μέχρι το 2010. Η μείωση αυτή επιθυμούσαν να γίνει σε τρία στάδια που θα

έχουν ως εξής:

- 60% μείωση μέχρι το τέλος του πρώτου έτους.
- 20% επιπλέον μείωση μέχρι το τέλος του τρίτου έτους και
- Εξάλειψη του υπολειπόμενου 20% έως το τέλος της περιόδου. Όλοι οι άλλοι τύποι εξαγωγικών επιδοτήσεων πρότειναν να υπαχθούν σε ισότιμα μέτρα μείωσης με απώτερο στόχο την πλήρη εξάλειψή τους.

Μέτρα Εσωτερικής Στήριξης

- **Πορτοκαλί κουτί:** εισηγήθηκαν η τελική μείωση της ΑΜΣ να είναι σημαντική και να διακρίνεται σε τρεις ζώνες. Χώρες με ΑΜΣ αξίας υψηλότερης από 25 εκατομμύρια δολάρια θα έπρεπε να την μειώσουν κατά 80%. Χώρες με ΑΜΣ αξίας 15-25 εκατομμύρια δολάρια, κατά 70% και τέλος χώρες με ΑΜΣ αξίας 0-15 εκατομμύρια δολάρια, κατά 60%.
- **Μπλέ κουτί:** προτάθηκε εκτός από το ποσοστό της αξίας της παραγωγής που θα πρέπει να ορισθεί ως ανώτερο όριο υποστήριξης των μέτρων αυτών, να υπολογίζονταν κάθε χρόνο οι πληρωμές της κατηγορίας, ώστε να συγκρίνονται με ένα έτος που θα έχει ορισθεί ως βάση.
- **Πράσινο κουτί:** Δεν προτάθηκε κάποια ουσιαστική αλλαγή στα κριτήρια που απαιτούνται για να συμπεριληφθεί ένα μέτρο εσωτερικής στήριξης στην κατηγορία αυτή. Εκείνο που ζήτησαν ήταν να επανεξεταστούν τα κριτήρια αυτά ώστε να είναι βέβαιο ότι τα μέτρα της κατηγορίας αυτής δεν θα δημιουργούν στρεβλώσεις στο εμπόριο και την παραγωγή.

Βαμβάκι

Οι διαπραγματεύσεις γύρω από το βαμβάκι, παράλληλα με το υπόλοιπο αγροτικό ζήτημα, είχαν τον δικό τους ξεχωριστό ρόλο στη διάσκεψη του Χόνγκ Κόνγκ.

Οι πιο πρόσφατες προτάσεις για το βαμβάκι έγιναν από τις τέσσερις αφρικανικές χώρες

(Μπενίν, Μπουρνίκα Φάσο, Τσαντ, Μαλί) και την ΕΕ τον Νοέμβριο του 2005. Σύμφωνα με τις αφρικανικές χώρες:

- – οι εξαγωγικές επιδοτήσεις θα έπρεπε να εξαλειφθούν πλήρως μέχρι το τέλος του 2005
- – το 80% για το βαμβάκι εγχώριας στήριξης θα έπρεπε να μειωθεί έως το τέλος του 2006, ενώ το υπόλοιπο 20% μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2009
- – σημαντικές βελτιώσεις στην πρόσβαση αγορών με εξάλειψη δασμών και ποσοτώσεων για το βαμβάκι και τα προερχόμενα από αυτό προϊόντα, από τις αναπτυσσόμενες χώρες.
- – τεχνική και οικονομική ενίσχυση για τον τομέα του βαμβακιού στην Αφρική. Η Ε.Ε. από την άλλη πλευρά πρότεινε οι αποφάσεις που θα ληφθούν για το ζήτημα του βαμβακιού να είναι πιο αποφασιστικές και άμεσες από ότι στο υπόλοιπο αγροτικό ζήτημα και στους τρεις βασικούς τομείς. Συγκεκριμένα: – εξάλειψη ποσοτώσεων και άλλων ποσοτικών περιορισμών των εισαγωγών από τις χώρες
 - – εξάλειψη της εγχώριας στήριξης (ΑΜΣ)
 - – εξάλειψη όλων των επιδοτήσεων στις εξαγωγές βαμβακιού.

Οι διαπραγματεύσεις γύρω από το αγροτικό ζήτημα συγκέντρωσαν, όπως αναμενόταν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον καθί όλη τη διάρκεια της 6ης υπουργικής συνδιάσκεψης του ΠΟΕ. Δε μπορούμε να ισχυριστούμε πως το τελικό αποτέλεσμα χαρακτηρίζεται ως απόλυτα επιτυχές για τον Γύρο ως σύνολο, ωστόσο έστω και την ύστατη στιγμή τα μέλη του ΠΟΕ κατάφεραν να αποτρέψουν οι διαπραγματεύσεις να οδηγηθούν σε αδιέξοδο. Η συμφωνία των 149 μελών του ΠΟΕ στο Χόνγκ Κόνγκ που ουσιαστικά αποτελεί ορόσημο, ήταν η μείωση των εξαγωγικών επιδοτήσεων, εκ μέρους των πλουσίων χωρών, μέχρι το 2013.

Ρόλο “κλειδί” για τα αγροτικά ζητήματα διαδραμάτισε η Ε.Ε. η οποία καθί όλη τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων δέχθηκε ασφυκτική πίεση για την κατάργηση των δικών της εξαγωγικών επιδοτήσεων.

Οι Βρυξέλλες ωστόσο, αντιστάθηκαν στις πιέσεις μέχρι την τελευταία στιγμή, απορρίπτοντας μάλιστα πρόταση για κατάργηση των επιδοτήσεων έως το 2010, έπειτα από τη σταθερή επιμονή της Γαλλίας. Η τελευταία είχε θέσει θέμα υποβολής αρνησικυρίας σε οποιαδήποτε απόφαση έθιγε τα συμφέροντα των Γάλλων αγροτών, όπως αυτά προήλθαν μέσω της αναθεώρησης της ΚΑΠ, η οποία εκπνέει το 2013. Έτσι λοιπόν η Γαλλία που μια μέρα πριν είχε πρωτοστατήσει στην συμφωνία για τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό της περιόδου 2007-2013, κατάφερε να περάσει τη δική της γραμμή στον ΠΟΕ. Γι αυτό το λόγο η απόφαση για μείωση των επιδοτήσεων έως το 2013 έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από τον ευρωπαϊκό επίτροπο εμπορίου Πήτερ Μάντελσον, αφού αποτέλεσε για τους Ευρωπαίους μια νίκη έναντι των χωρών του G-20 που πίεζαν να οριστεί τελική ημερομηνία το 2010.

Όσον αφορά στο ζήτημα του βαμβακιού, αυτό που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις ήταν η κατάργηση των εξαγωγικών επιδοτήσεων έως το 2006. Οι ΗΠΑ που η πολιτική τους γύρω από το βαμβάκι βασίζονταν στην παροχή υψηλών εξαγωγικών επιδοτήσεων στους εγχώριους βαμβακοπαραγωγούς, είχε αντιρρήσεις σχετικά με την κατάργηση τους. Ωστόσο μετά από διαπραγματεύσεις κυρίως με τις βαμβακοπαραγωγές χώρες της Αφρικής συμφώνησε ως προθεσμία κατάργησης το 2006.

Η συμφωνία της 18ης Δεκεμβρίου του 2005 δίνει στα μέλη του ΠΟΕ προθεσμία έως τις 30 Απριλίου 2006 ώστε να υπάρξει μια συμφωνία που να θέτει τις βάσεις για μια τελική συμφωνία γύρω από το αγροτικό ζήτημα. Οι μόνες συγκεκριμένες αναφορές σε χρονοδιαγράμματα αποτελούν το 2008, όπου η Ε.Ε. αναμένεται να κάνει μια ουσιαστική μείωση των επιδοτήσεων της καθώς και το 2006 που αναμένεται η οριστική κατάργηση των επιδοτήσεων στο βαμβάκι. Όσον αφορά τα άλλα ζητήματα που απασχόλησαν τις χώρες πριν από τη διάσκεψη του Χόνγκ Κόνγκ δεν είχαμε μια τελική συμφωνία. Ορίστηκαν μόνο κάποια πλαίσια μέσα στα οποία οι διαπραγματευτές θα κινηθούν για να καταλήξουν σε μια τελική συμφωνία μέσα στο 2006.

Χρησιμοποιώντας, τα λόγια του Pascal Lamy ,νον προεδρου του ΠΟΕ ,ο οποίος σημείωσε ότι εάν μέχρι την έναρξη της διάσκεψης του Χονγκ Κονγκ ο Γύρος της Ντόχα είχε ολοκληρωθεί κατά 55% ,μετά το τέλος αυτής το ποσοστό αυτό έφτασε το 60%.

Τελος , υπεβλήθησαν **νεα αναθεωρημενα σχεδια ορων** το 2008, ενα ειδος προσχεδιου ενοψει τελικης Συμφωνίας που θα απόφασιζοταν στη Γενευη.

5.12 Η ``ΔΕΣΜΗ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ`` 2008 (ΓΕΝΕΥΗ)

Η ``δέσμη του Ιουλίου 2008`` αφορά τα ακόλουθα σημεια :(Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

A . Η εγχώρια στήριξη

_Η ``καθολική εγχώρια στήριξη με στρεβλωτικές επιπτώσεις επί του εμπορίου``

(πορτοκαλί κουτί + μπλε κουτί +ρήτρα ήσσοнос σημασίας) θα μειωθεί κατά 75- 85% για την ΕΕ,κατά 66 - 73% για τις ΗΠΑ και την Ιαπωνια ,κατά 50 - 60% για τα υπολοιπα μέλη(εντος πεντε ετων για τις αναπτυγμενες χώρες ,εντος οκτω ετων για τις ΑΧ).Θα ισχύσει αμεση μείωση κατά 33% για τις ΗΠΑ,την ΕΕ και την Ιαπωνια , και κατά 25% για τις υπολοιπες χώρες.

_Το **“πορτοκαλί κουτί”** (η ΑΜΕ) θα μειωθεί συνολικά κατά 70% για την ΕΕ ,κατά 60% για τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία ,κατά 45% για τις άλλες χώρες.Για τις τιμές και τις ενισχύσεις ανα προϊόν θα θεσπίσει ανώτατο όριο σύμφωνα με τον μεσο ορο του πορτοκαλί κουτιού της περιόδου 1995- 2000.

_Το **“μπλε κουτί”** θα διευρυνθεί μεν,αλλά θα περιοριστεί στο 2,5 % της παραγωγής για τις αναπτυγμένες χώρες και στο 5% για τις ΑΧ ,με ανώτατα όρια για κάθε προϊόν.

_Η **“ρήτρα ήσσονος σημασίας”** θα εξακολουθεί να έχει ως ανώτατο όριο το 2,5 % της παραγωγής για τις αναπτυγμενες χώρες και το 6,7% για τις ΑΧ (αλλά χωρίς μείωση εαν η ενισχύση αφορά κυρίως παραγωγούς που ασκουν γεωργία για την επιβίωση τους).

Οι οροι του **“πράσινου κουτίου”** θα καταστούν πιο αυστηροί.

B. Πρόσβαση στις αγορές

_Οι **δασμοί** θα μειωθουν σύμφωνα με τύπο που θα καθορίσει μειώσεις για τους υψηλούς δασμούς.Για τις αναπτυγμένες χώρες ,οι μειώσεις θα είναι κατά 50% για τους δασμους κατω του 20% ,κατά 66- 73% για τους δασμους ανω του 75% ,με ελαχιστη μεση μείωση κατά 54% για τις αναπτυγμενες χώρες και κατά 33,3 εως 44-48% για τις αναπτυσσόμενες.Οι λιγοτερο αναπτυγμενες χώρες (ΛΑΧ) θα απαλλαγούν από κάθε ειδους μείωση.

_Τα **ευαίσθητα προϊόντα** (για ολες τις χώρες) και τα **“ειδικά προϊόντα”** (για τις αναπτυσσόμενες χώρες) θα αποτελέσουν αντικείμενο μικροτερων μειωσεων.Οι

μειώσεις ,ωστοσο,των ευαισθητων προϊόντων θα μπορούν να αντισταθμιστούν με δασμολογικές ποσοτώσεις σε προτιμησιακές τιμές και τα ειδικά προϊόντα θα μπορούν να απαλλαγούν από κάθε είδους μείωση.

Η **''ρήτρα ειδικής διασφάλισης''** θα καταργηθεί σταδιακά στις αναπτυγμένες χώρες.Οι αναπτυσσόμενες χώρες θα διαθέτουν ένα νέο μηχανισμό ειδικής διασφάλισης (ΜΕΔ/ ΜSΣ) για το 2,5% των δασμολογικών κλάσεων που θα τους επιτρέπουν να αυξάνουν προσωρινά τους δασμούς ώστε να αντιμετωπίζουν τις αυξήσεις των εισαγωγών και τις μειώσεις των τιμών.

Γ. Εξαγωγικός ανταγωνισμός

Οι **εξαγωγικές επιδοτήσεις** θα καταργηθούν έως το τέλος του 2013,περιλαμβανομένων των επιδοτήσεων με μανδύα εξαγωγικών πιστώσεων ,ρυθμίσεων για της κρατικής ιδιοκτησίας εμπορικές επιχειρήσεις ή επισιτιστικής βοήθειας μη επείγουσας .

Αντιδράσεις μετά τη λήξη της « Δέσμης Ιουλίου 2008»

Στις 6 Δεκεμβρίου 2008 , ο πρόεδρος των διαπραγματεύσεων για την γεωργία διένειμε το τελευταίο αναθεωρημένο σχέδιο **''όρων''**.Οι **διαφορές σχετικά με τον μηχανισμό ειδικής προστασίας (ΜSΣ) για τις αναπτυσσόμενες χώρες δεν μπόρεσαν να ξεπεραστούν**.Σε γενικές γραμμές ,η διάσταση απόψεων έφερε αντιμέτωπους εκείνους (ειδικότερα τις ΗΠΑ) που επιθυμούσαν σημαντική αύξηση των εισαγωγών (40%) για να ενεργοποιούνται οι συμπληρωματικοί δασμοί και εκείνους (ειδικότερα την Ινδία και την Κίνα)που επιθυμούσαν χαμηλότερο όριο ενεργοποίησης (10%) για ευκολότερη χρήση

του ΜΕΔ/ΜΣΣ. Πέραν του μέτρου ειδικής διασφάλισης ,υπήρχαν και άλλα σημεία προς διαπραγμάτευση τη στιγμή της διακοπής των διαπραγματεύσεων το βαμβάκι (στρατηγικής σημασίας προϊόν για ορισμένες αφρικανικές χώρες εξαγωγείς) τα ζητήματα τα σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις και τη βιοποικιλότητα η μπανάνα (προς ρύθμιση μέσω συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ ,των παραγωγών χωρών της Λατινικής Αμερικής και των χωρών ΑΚΕ) τα ευπαθή προϊόντα και η απλοποίηση των δασμών.

Για να ξεπεράσει το ``νεκρό σημείο`` ,η όγδοη υπουργική διάσκεψη του 2011 άλλαξε τρόπο θεώρησης και αποφάσισε ότι τα μέλη θα πρέπει να επιλέγουν ζητήματα επί των οποίων μπορούν να συμφωνήσουν ταχύτερα απο ό,τι άλλα ,με δεδομένο ότι η υπόλοιπη δέσμη του Κύκλου της Ντόχα θα συμφωνηθεί μεταγενέστερα.

Κεφάλαιο 6ο

Πορεία των Διαπραγματεύσεων

ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ -ΘΕΣΕΙΣ ΔΡΩΝΤΩΝ -ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ -ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ- ΕΝΔΙΑΜΕΣΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

6.1 Το αδιέξοδο της Ντόχα

Το ζητούμενο στον Γύρο της Ντόχα ,ήταν ,κυρίως ,να θεσπιστούν μέτρα εμπορικής πολιτικής που θα ευνοούσαν την ανάπτυξη (μέσω εμπορίου) των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών.Τούτο προήλθε τόσο από τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων χωρών ,όσο και από την ανάγκη επέκτασης των αγορών των ανεπτυγμένων.

Εξάλλου ,**το αδιέξοδο της Ντόχα ανάγεται στην απόσταση μεταξύ εμπορικής πολιτικής και θεωρίας του εμπορίου** όπως το αντιλαμβάνεται η φιλελεύθερη προσέγγιση.Δηλ.με την ιδεολογική φόρτιση υπέρ της ελεύθερης από κρατικό παρεμβατισμό αγοράς ,η οποία όμως ,όταν εφαρμόζεται στο σύγχρονο περιβάλλον της αλληλεξάρτησης και των κυμαινόμενων ισοτιμιών ,προκαλεί περισσότερα προβλήματα.Η προαναφερόμενη απόσταση υπήρχε παλαιότερα στην GATT ,αλλά αναδεικνύεται εντονότερα στον αναπτυξιακό Γύρο της Ντόχα,επειδή **ανάπτυξη σημαίνει συστημικός κίνδυνος**. Ο τελευταίος συνεπάγεται απειλή για ορισμένα κράτη ,όσον αφορά τη θέση τους στην ιεραρχία ,δηλ. Στη δομή ισχύος ,του διεθνούς συστήματος .Αυτό είναι **a priori ένα παίγνιο μηδενικού αθροίσματος** και όχι θετικού όπως διατείνεται η παραδοσιακή θεωρία του 'έλεύθερου εμπορίου',για τα αποτελέσματα επί της ευημερίας.Η μεγάλη απόσταση από τις αρχικές προσδοκίες ,δηλ.της δημιουργίας συνθηκών ανάπτυξης μέσω

του εμπορίου ιδιαίτερα των αναπτυσσόμενων χωρών, περιπλέκει τις συνομιλίες της Ντόχα. Το κύρος του ΠΟΕ θα υποστεί ένα σοβαρό πλήγμα αν δεν μπορέσει να ολοκληρώσει τον Γύρο της Ντόχα και να επιτύχει τη μείωση του προστατευτισμού. Μαζί με αυτό κι η αξιοπιστία της νεοφιλελεύθερης θεωρίας για τον ρόλο και την αποτελεσματικότητα ενός διεθνούς οργανισμού και του ανάλογου εμπορικού καθεστώτος, στη συνεργασία των κρατών.

Διαπιστώνεται, ότι η ρεαλιστική σχολή προσφέρει ικανοποιητικότερες απαντήσεις επειδή το κριτήριο της ισχύος και της αναζήτησης σχετικών κερδών εξηγούν καλύτερα και πληρέστερα τις συμπεριφορές των κρατών, σε σύγκριση με τα απόλυτα οφέλη του νεοφιλελευθερισμού. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των αναπτυσσόμενων χωρών που αναζητούσαν μεγαλύτερα σχετικά οφέλη, δομική αναπροσαρμογή και δεν απέβλεπαν σε απόλυτα κέρδη.

6.2 Θέσεις δρώντων

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Στηριζόμενη κατά καιρούς σε μια ομάδα χωρών (τους λεγόμενους "φίλους της πολυλειτουργικότητας"), η ΕΕ επιδιώκει κυρίως τη δημιουργία ενός πιο αγορακεντρικού πολυμερούς συστήματος συναλλαγών, αλλά το οποίο θα μεριμνά για την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Βασίζεται σε προσπάθειες που έγιναν στους τομείς της εγχώριας στήριξης (μεταρρυθμίσεις της ΚΓΠ) και της πρόσβασης στις αγορές. Όντως, οι προβλεπόμενες μειώσεις της εσωτερικής στήριξης δεν θέτουν μείζονα προβλήματα. Το 2009-2010, το σύνολο της στήριξης του κίτρινου και του μπλε κουτιού και της ρήτρας ήσσονος σημασίας της ΕΕ έφτασε τα 15 δις ευρώ περίπου, δηλαδή είναι κάτω από το κατώτατο όριο που προβλέπει το τελευταίο σχέδιο των όρων για το σύνολο της εσωτερικής στήριξης που έχει στρεβλωτικές επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Αφετέρου ,στις πρόσφατες προτάσεις για τους όρους των δεσμεύσεων ,η ΕΕ απεδέχθη μια μέση μείωση των δασμών κατά 60% στο πλαίσιο της πρόσβασης στις αγορές ,που είναι αναμφίβολα το πιο λεπτό ζήτημα για την κοινοτική γεωργία.Οι προτάσεις αυτές υπόκεινται σε διευκρινίσεις από άλλες αναπτυγμένες χώρες σχετικά με την κατάργηση των διαφόρων μορφών στήριξης των εξαγωγών (επισιτιστική βοήθεια και αμερικανικές εξαγωγικές πιστώσεις, κρατικές εμπορικές επιχειρήσεις της Αυστραλίας ,της Νέας Ζηλανδίας και του Καναδά).Η ΕΕ επίσης επανέλαβε τη βούληση της για ισόρροπη ειδική μεταρρύθμιση για τις αναπτυσσόμενες χώρες ,συγκεκριμένες δεσμεύσεις υπέρ των λεγόμενων ευπαθών προϊόντων ή ακόμη και ουσιαστική συνεκτίμηση ζητημάτων μη εμπορικής φύσεως.

2.Οι Ηνωμένες Πολιτείες

Αγνοώντας τις επικρίσεις για τις αντικυκλικές πληρωμές τους, φαίνεται να είναι πρόθυμες να προβούν σε ουσιαστική μείωση της εγχώριας στήριξης στο πλαίσιο του νέου νόμου Farm Bill του 2014.Η τελευταία πρόταση των ΗΠΑ στον ΠΟΕ αποσκοπούσε σε μείωση των γεωργικών ενισχύσεων σε ποσό μικρότερο των 15 δισεκατομμυρίων δολαρίων ετησίως ,βελτιώνοντας ελαφρα την προηγούμενη προσφορά ύψους 17 δισ. Το τελευταίο σχέδιο του προέδρου των γεωργικών διαπραγματεύσεων καλεί τις ΗΠΑ να περιορίσουν τις επιδοτήσεις τους σε μια 'ψαλίδα' μεταξύ 13 και 16,4 δισ.δολαρίων.

3.Η ομάδα Cairns

Η ομάδα αυτή ,εκφράζει έντονη πικρία έναντι των εύπορων χωρών που διατηρούν υψηλό επίπεδο επιδοτήσεων.Σταθερά υπέρ της κατάργησης των εξαγωγικών επιδοτήσεων ,εκφράζει έντονες επιφυλάξεις ως προς την έννοια της πολυλειτουργικότητας της γεωργίας ,την οποία προωθούν οι Ευρωπαίοι.

4.Οι αναπτυσσόμενες χώρες

Αντιπροσωπεύοντας τα τρία τέταρτα των μελών του ΠΟΕ ,οι αναπτυσσόμενες χώρες επιδιώκουν να υπερασπισθούν τη γεωργική παραγωγή τους και τις μη εμπορικές πτυχές που τις ενδιαφέρουν (επισιτιστική ασφάλεια ,πόροι επιβίωσης,φτώχεια,απασχόληση στον γεωργικό τομέα κ.λ.π.).Ζητούν επίσης ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση ,προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες συνθήκες τους.Οργανώθηκαν σε νέες συμμαχίες ,για να υπερασπισθούν καλύτερα τα συμφέροντα τους.

- Περίπου 20 τον αριθμό G20 ,το 2006 ,22 μέλη ,υπό την ηγεσία της Κίνας και της Ινδίας ,συνασπίστηκαν για να προστατεύσουν τα εκατομμύρια μικρογεωργών και τις αναδυόμενες βιομηχανίες τους από τις υπερβολικές μειώσεις των δασμών.

-Μία νέα συμμαχία διαμορφώθηκε το 2003 μεταξύ της Αφρικανικής Ένωσης των χωρών ΑΚΕ και των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών G90 σε σχέση με μια σειρά διαπραγματευτικών θέσεων σχετικά με τη γεωργία ,την πρόσβαση μη γεωργικών προϊόντων στις αγορές ,τα ``ζητήματα της Σιγκαπούρης`` και ζητήματα ανάπτυξης.

-Τέλος ,μια συμμαχία αναπτυσσόμενων χωρών G33 διαμόρφωθηκε για την αναγνώριση στρατηγικών προϊόντων (που ορίζονται από τους ίδιους τους δικαιούχους και απαλλάσσονται απο περιορισμούς)και ενός ειδικού μηχανισμού διασφάλισης αποκλειστικά για τις αναπτυσσόμενες χώρες.

ΤΟ ΠΑΖΛ ΤΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ - ΕΠΙΔΙΩΞΕΩΝ		
ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΙΚΤΕΣ	ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ - ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	
	ΕΠΙΘΕΤΙΚΑ	ΑΜΥΝΤΙΚΑ
ΗΠΑ	Πρόσβαση στην Αγορά: Γεωργικά, Μη Γεωργικά & Υπηρεσίες	Εσωτερική Στήριξη Διακίνηση Ανιδείκευτου Εργατικού Δυναμικού Γεωγραφικές Ενδείξεις
Ε.Ε	Πρόσβαση στην Αγορά: Μη-Γεωργικά & Υπηρεσίες Εσωτερική Στήριξη Γεωγραφικές Ενδείξεις	Πρόσβαση στην Αγορά: Γεωργικά Διακίνηση Ανιδείκευτου Εργατικού
G-20	Εσωτερική Στήριξη Πρόσβαση στην Αγορά: Γεωργικά, Διακίνηση Ανιδείκευτου Εργατικού Δυναμικού.	Πρόσβαση στην Αγορά: Γεωργικά, Μη Γεωργικά & Υπηρεσίες Γεωγραφικές Ενδείξεις

(Δ.Ι.Μουτσάτσος)

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) έχει επανειλημμένα εκφράσει την άποψη του

σχετικά με τις διαπραγματεύσεις της Ντόχα.Μεριμνώντας για τον σεβασμό της διαπραγματευτικής εντολής που έχει δοθεί στην Επιτροπή ,το Κοινοβούλιο πάντα στήριζε τις προσπάθειες των ευρωπαϊών εκπροσώπων για την ευόδωση του γύρου και την επίτευξη δίκαιης συμφωνίας(ψηφίσματα της 4 Απριλίου 2006,της 9.8.2008,της 16.12.2009 και της 14.9.2011.

6. 3 «Ενδιάμεσα Αποτελέσματα»

6.3.1 Το ζήτημα των επιδοτήσεων

Στο Γύρο της Ντόχα η προώθηση της φιλελευθεροποίησης του εμπορίου συνδυάστηκε εκτός από το βραδυφλεγές θέμα της Ανάπτυξης και με τα Αγροτικά Προϊόντα.Όπως προκύπτει από τη προηγηθήσα ερευνητική μας προσπάθεια η αρχική πρόθεση ήταν να μειωθούν οι τιμές των αγροτικών προϊόντων στον καταναλωτή ,ενώ θα βοηθούνταν οι παραγωγοί των αναπτυσσόμενων και φτωχών χωρών.Έτσι εξηγείται και οι επισημάνσεις μέσω του Τύπου κατά την κρίση ακρίβειας των τροφίμων το 2007:να ολοκληρωθεί ο γύρος της Ντόχα ώστε να μειωθούν οι τιμές τροφίμων με την κατάργηση των επιδοτήσεων.Το μέσον θα ήταν η απελευθέρωση του εμπορίου αγροτικών προϊόντων και η κατάργηση των σχετικών NTB.

Ποιοί όμως οφελούνται από τις εξαγωγικές επιδοτήσεις ;

Οι εξαγωγικές επιχειρήσεις κυρίως και λιγότερο οι παραγωγοί.Γι αυτό το λόγο ,η ΕΕ επιδιώκει να επιτραπούν και να μετατραπούν όσες επιδοτήσεις μπορούν να εκληφθούν ως κοινωνικό επίδομα του αγρότη ,ανεξάρτητο από την παραγωγή του χωραφιού ,και να κατατάσσεται έτσι ,στο 'πράσινο κουτί 'στο ζήτημα της πρόσβασης στην αγορά.(market-

access). Η γεωργία άπτεται της κρατικής ασφάλειας και τροφικής αυτάρκειας σε περίοδο κινδύνου ,τη σημασία της οποίας επισείει η ρεαλιστική σχολή ,ενώ ο ιδεαλισμός του φιλελευθερισμού επέμενε να αντιμετωπίσει τα αγροτικά προϊόντα όπως και τα άλλα.

Η αμέλεια υπολογισμού των ρεαλιστικών παραμέτρων της γεωργίας σε διαπραγματεύσεις φιλελευθεροποίησης αγροτικών προϊόντων είναι ένας παράγοντας που προκάλεσε τα σημερινά αδιέξοδα. Η αγροτική αυτάρκεια έχει στρατιωτική σπουδαιότητα .Παράλληλα στο εσωτερικό του ``μαύρου κουτιού`` του κράτους ,που συνεξετάζει ο νεοφιλελευθερισμός ,οι αγροτικές ομάδες πίεσης στα προηγμένα κράτη επιδιώκουν τον προστατευτισμό:π.χ. Η θέση της Γαλλίας στις αγροτικές επιδοτήσεις υπερίσχυσε ως θέση της ΕΕ,στις διαπραγματεύσεις της Ντόχα για τον καθορισμό των χρονικών περιθωρίων εξάλειψης των αγροτικών επιδοτήσεων(2013).

Συμπερασματικά και συμφωνώντας με τον Κότιο (2005) θα συνοψίζαμε ότι οι συστημικοί λόγοι που δημιουργούσαν εμπόδια στις εμπορικές διαπραγματεύσεις πριν τη Ντόχα εξακολουθούν να ισχύουν και αφορούν τον μεγάλο αριθμό μελών και τις μεταξύ τους δομικές σχέσεις ,τη μείωση της αμερικανικής ισχύος και την διεθνή οικονομική τάξη ,τα προστατευτικά μέτρα που γίνονται όλα και περισσότερο δυσδιάκριτα (εξαιρέσεις GATT),τις θεσμικές διαφορές κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης μεταξύ των κρατών.

Η απόφαση για κατάργηση όλων των εξαγωγικών επιδοτήσεων μέχρι το 2013 είναι σίγουρα ότι πιο σημαντικό έχει να επιδείξει αυτή η διάσκεψη.*Οι εξαγωγικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις αποτελούν σίγουρα μία απο τις πιο στρεβλωτικές πρακτικές για το ελεύθερο εμπόριο πολιτικές.*

Τέτοιου είδους μέτρα νοθεύουν τον ανταγωνισμό στις διεθνείς αγορές εις βάρος των

αναπτυσσόμενων καθώς και των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών και είναι σίγουρο ότι η συμφωνία για την κατάργηση των εξαγωγικών επιδοτήσεων έχει να προσφέρει πολλά στις χώρες του κόσμου ,ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες των οποίων η ευημερία εξαρτάται σημαντικά από τον αγροτικό τους εξαγωγικό τομέα.Το γεγονός ,βέβαια ,ότι οι αναπτυσσόμενες οικονομίες προσδοκούσαν η μείωση αυτή να επέλθει μέχρι το 2010 ,άφησε μία μικρή γεύση απογοήτευσης στους εκπροσώπους των χωρών αυτών η οποία πάντως σε καμία περίπτωση δεν μειώνει τη σημασία της συμφωνίας αυτής.

6.3.2 Το ζήτημα των δασμών

Ακόμα πιο σημαντικό ,όμως ,είναι το γεγονός ότι δεν επήλθε καμία συμφωνία όσον αφορά στη μείωση των δασμών στα αγροτικά προϊόντα από τις ανεπτυγμένες χώρες.Σύμφωνα με τις τελευταίες έρευνες της Παγκόσμιας Τράπεζας τα οφέλη πλούτου για τις αναπτυσσόμενες χώρες που θα απαλλάσσονται από τη μείωση των δασμών είναι κατά πολύ περισσότερα από αυτά που προέρχονται από την εξάλειψη των εξαγωγικών επιδοτήσεων.Για το λόγο αυτό ,θα ήταν ίσως ευτυχές οι διαπραγματευόμενες πλευρές να προχώρησουν περισσότερο στη συνέχεια όσον αφορά στο ζήτημα αυτό ,παρά τις δυσμενείς επιπτώσεις που θα υπάρξουν στον αγροτικό τομέα πολλών ανεπτυγμένων χωρών.Είναι πάντως αναγκαίο να τονισθεί εδώ ότι είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί κάποια συμφωνία όσον αφορά τους δασμούς στα αγροτικά προϊόντα στο άμεσο μέλλον μιας και το ζήτημα αυτό σχετίζεται άμεσα με την προοπτική αναπροσαρμογής της Ευρωπαϊκής Κοινής Αγροτικής Πολιτικής για την οποία οι Ευρωπαίοι ηγέτες αποφάσισαν ότι θα παραμείνει ως έχει μέχρι το 2013.

Κεφάλαιο 7ο

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΤΟ ΠΑΚΕΤΟ ΤΟΥ ΜΠΑΛΙ - ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

7.1 Τα κείμενα για τη Γεωργία

Σε αυτή τη βάση η **ένατη υπουργική διάσκεψη** που έγινε στο Μπαλί το Δεκέμβριο 2013 ενέκρινε **πέντε κείμενα** για τη γεωργία.

.Την ενίσχυση των **“υπηρεσιών γενικού χαρακτήρα”**, με την προσθήκη κάποιων προγραμμάτων με την έγγαιο μεταρρύθμιση και την εξασφάλιση των πόρων επιβίωσης στην ύπαιθρο.

.Τη δημιουργία ενός προσωρινού μηχανισμού για τη **“διακράτηση δημοσίων αποθεμάτων για σκοπούς επισιτιστικής ασφάλειας”** στις αναπτυσσόμενες χώρες, για να μην αμφισβητηθούν νομικώς. Η προσωρινή αυτή λύση, προς έγκριση από την ενδέκατη υπουργική διάσκεψη, αναμένεται να διατηρηθεί μέχρις ότου συμφωνηθεί μια μόνιμη λύση.

.Τη **“διαχείριση των δασμολογικών ποσοτώσεων”** εντός των οποίων οι ποσότητες υπόκεινται σε χαμηλότερο δεσμό.

.Τις **“εξαγωγικές επιδοτήσεις και τα άλλα μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος”**. Η δήλωση ορίζει ότι τα μέλη θα λάβουν μέριμνα ώστε να σημειωθεί πρόοδος στην κατάργηση κάθε μορφής εξαγωγικών επιδοτήσεων.

.Τη βελτίωση της ``πρόσβασης στις αγορές για τα προϊόντα βαμβακιού`` που προέρχονται από λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες και την αναπτυξιακή βοήθεια υπέρ της παραγωγής σε αυτές τις χώρες.

Λόγω των υφιστάμενων διαστάσεων απόψεων ,απομένει να δούμε πότε οι συμφωνίες του Μπαλί θα επισημοποιηθούν και εάν στο σύνολό του ο Κύκλος της Ντόχα θα μπορέσει μεσοπρόθεσμα να ολοκληρωθεί.

Η αυξημένη πηκτικότητα των διεθνών τιμών των γεωργικών προϊόντων υποσκάπτει στην ελευθέρωση του εμπορίου.Αφετέρου ,στο μέτρο που η χρηματοπιστωτική κρίση οδηγεί σε επιβράδυνση της οικονομίας και σε ανεργία ,κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην ΕΕ ,παρατηρείται ενίσχυση των τάσεων προστατευτισμού.

7.2 Σημεία για τα οποία διεξήχθη συζήτηση (ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ/3277η σύνοδος του Συμβουλίου:ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Πρώτη δέσμη συμπερασμάτων:

Συνεδριάζοντας στις 3 Δεκεμβρίου, κατά την έναρξη της διάσκεψης, το Συμβούλιο ενέκρινε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

«1. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη δέσμευση της ΕΕ υπέρ του πολυμερούς εμπορικού συστήματος και την κρίσιμη σημασία της επίτευξης μιας φιλόδοξης και ισόρροπης συμφωνίας στην 9η υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ. Η επίτευξη μιας τέτοιας συμφωνίας θα αποτελέσει έναυσμα για την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων σχετικά με τα

υπόλοιπα ζητήματα του αναπτυξιακού προγράμματος της Ντόχα στη διάρκεια του 2014.

2. Προσδοκείται ότι η διάσκεψη θα καταλήξει σε πολιτική συναντίληψη επί του κειμένου μιας φιλόδοξης και νομικά δεσμευτικής συμφωνίας διευκόλυνσης του εμπορίου, η οποία θα εξασφαλίσει σημαντικά οφέλη για όλα τα μέλη του ΠΟΕ και θα προαγάγει το παγκόσμιο εμπόριο και την ανάπτυξη. Η εν λόγω συμφωνία διευκόλυνσης του εμπορίου πρέπει να υπογραφεί το συντομότερο δυνατόν μετά τη διάσκεψη στη διάρκεια του 2014.
3. Η συμφωνία διευκόλυνσης του εμπορίου θα ωφελήσει ιδιαίτερος τις αναπτυσσόμενες χώρες, μέσω της καλύτερης ενσωμάτωσής τους στο διεθνές εμπόριο και στην παγκόσμια αλυσίδα αξίας. Η ΕΕ εμμένει στη δέσμευσή της να συνδράμει τις αναπτυσσόμενες χώρες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, και κυρίως τις «λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες», κατά την εφαρμογή της συμφωνίας διευκόλυνσης του εμπορίου. Αναγνωρίζει την ανάγκη να προβλεφθούν χρονικά περιορισμένα περιθώρια ευελιξίας για ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες. Οι περισσότερο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να δεσμευτούν ότι δεν θα εκμεταλλευτούν αυτά τα περιθώρια ευελιξίας ή ότι θα τα εκμεταλλευτούν σε πολύ περιορισμένο βαθμό, κυρίως στη διάρκεια σύντομων μεταβατικών περιόδων έως την πλήρη εφαρμογή της συμφωνίας.
4. Η επιτυχής έκβαση των συζητήσεων για τη συμφωνία διευκόλυνσης θα επιτρέψει στην ΕΕ να συνυπογράψει το σύνολο των μέτρων, συμπεριλαμβανομένων και άλλων πτυχών του αναπτυξιακού προγράμματος της Ντόχα, όπως παρουσιάζονται στη συνέχεια.
5. Η γεωργία είναι βασική συνιστώσα του αναπτυξιακού προγράμματος της Ντόχα και μπορεί να τεθεί επί τάπητος μόνον στο πλαίσιο μιας ευρύτερης συμφωνίας που θα καλύπτει και τους υπόλοιπους τομείς του προγράμματος. Υπάρχουν ωστόσο ορισμένα άλλα θέματα που θα μπορούσαν να ενταχθούν στα αποτελέσματα της επικείμενης διάσκεψης. Η επισιτιστική ασφάλεια είναι προτιμότερο να ρυθμιστεί μέσω μιας χρονικά περιορισμένης «ρήτρας ειρήνης», με συγκεκριμένες

προϋποθέσεις και δικλείδες ασφαλείας που θα συμφωνηθούν από τα κράτη μέλη του ΠΟΕ προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια και να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του εμπορίου. Η ΕΕ θα μπορούσε επίσης να δεχθεί τη βελτίωση της κατανομής δασμολογικών ποσοτώσεων, με τη διευκρίνιση ότι το όφελος θα ήταν μεγαλύτερο εάν συμμορφώνονταν όλα τα μέλη του ΠΟΕ.

6. Στον τομέα του εξαγωγικού ανταγωνισμού, η ΕΕ έχει ήδη καταβάλει τεράστιες προσπάθειες τα τελευταία χρόνια για τη μείωση της χρήσης εξαγωγικών επιδοτήσεων από την πλευρά της, προσπάθειες οι οποίες δεν έχουν βρει ανταπόκριση από άλλα μέλη του ΠΟΕ σε όλες τις πτυχές του εξαγωγικού ανταγωνισμού. Η ΕΕ είναι πρόθυμη να υποστηρίξει μια πολιτική δήλωση της υπουργικής διάσκεψης η οποία θα σημειώνει την έως τώρα πρόοδο, θα υπογραμμίζει τη σημασία της διαφάνειας και θα επαναλαμβάνει την ανάγκη όλα τα επιμέρους ζητήματα που άπτονται του εξαγωγικού ανταγωνισμού να τεθούν επί τάπητος με ισορροπημένο τρόπο στο πλαίσιο μελλοντικών διαπραγματεύσεων του αναπτυξιακού προγράμματος της Ντόχα.

7. Επιπλέον της σημαντικής αναπτυξιακής διάστασης της συμφωνίας διευκόλυνσης του εμπορίου, ο μηχανισμός παρακολούθησης για την ειδική και διαφορική μεταχείριση θα μπορούσε να συμβάλει στην ενσωμάτωση των αναπτυσσόμενων χωρών στον πολυμερές εμπορικό σύστημα. Όσον αφορά τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) και σε συνδυασμό με τις αποφάσεις που έχουν ήδη ληφθεί σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές προσχώρησης των ΛΑΧ και την παράταση της μεταβατικής περιόδου της συμφωνίας TRIPS, τα σχέδια αποφάσεων της υπουργικής διάσκεψης του ΠΟΕ σχετικά με τη θέση σε εφαρμογή της παρέκκλισης για την παροχή υπηρεσιών, τους προτιμησιακούς κανόνες καταγωγής, την πρόσβαση στην αγορά χωρίς δασμούς και ποσοτώσεις και σχετικά με το βαμβάκι θα μπορούσαν να αποτελέσουν ουσιαστική και φιλόδοξη αναπτυξιακή δέσμη για την υπουργική διάσκεψη.

8. Σε αυτό το πλαίσιο, το Συμβούλιο εκφράζει τη χαρά του για την προσχώρηση της Υεμένης στον ΠΟΕ και υπενθυμίζει τη δέσμευσή του να διευκολύνει την εισδοχή των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στον ΠΟΕ.

9. Η ΕΕ τονίζει τη σημασία μιας ισόρροπης αναθεώρησης της Συμφωνίας για την τεχνολογία των πληροφοριών (ΙΤΑ). Η ΕΕ προσδοκά ότι η αναθεωρημένη Συμφωνία περί των δημόσιων συμβάσεων θα τεθεί γρήγορα σε ισχύ, κάτι που θα οδηγήσει κυρίως σε διαφανέστερους κανόνες και σε νέες ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά.

10. Το Συμβούλιο στηρίζει την Επιτροπή στις προσπάθειές της να στεφθεί με επιτυχία η υπουργική διάσκεψη. Θα αξιολογήσει την πρόοδο που θα σημειωθεί ως προς την επίτευξη ενός ισόρροπου αποτελέσματος που να συνάδει με τα παρόντα συμπεράσματα. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα ενημερώνει τακτικά το Συμβούλιο σχετικά με την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και θα υποβάλλει όποτε απαιτείται σχέδια για τις διαπραγματευτικές θέσεις της ΕΕ επί των κειμένων που συζητούνται στους κόλπους του ΠΟΕ. Θα υποβάλλει στο Συμβούλιο τα κείμενα στα οποία καταλήγουν οι διαπραγματεύσεις εντός του ΠΟΕ πριν από την τελική τους έγκριση από τα όργανα του ΠΟΕ.»

Δεύτερη δέσμη συμπερασμάτων:

Κατά τη συνεδρίασή του στις 6 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο ενέκρινε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Το Συμβούλιο ενημερώθηκε από την Επιτροπή σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στην 9η υπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ. Συμμερίζεται τη θετική εντύπωση της Επιτροπής όσον αφορά την γενική έκβαση της διάσκεψης.

2. Πιο συγκεκριμένα, η ΕΕ εκφράζει ικανοποίηση για τα αποτελέσματα σχετικά με το σχέδιο συμφωνίας για τη διευκόλυνση του εμπορίου. Το Συμβούλιο έλαβε υπό σημείωση το γεγονός ότι η διάταξη συμφωνίας για τη διευκόλυνση του εμπορίου

σχετικά με τη διαμετακόμιση δεν θίγει τις ισχύουσες εθνικές διατάξεις ή τους διμερείς ή πολυμερείς διακανονισμούς για τις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων των απαιτήσεων για την άδεια κυκλοφορίας. Το Συμβούλιο ενέκρινε επίσης το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης για τον μηχανισμό παρακολούθησης, τη διαχείριση των δασμολογικών ποσοτώσεων και την επισιτιστική ασφάλεια, καθώς και τα σχέδια υπουργικών αποφάσεων του ΠΟΕ σχετικά με τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (προτιμησιακοί κανόνες καταγωγής, βαμβάκι, θέση σε εφαρμογή της παρέκκλισης για την παροχή υπηρεσιών και πρόσβαση χωρίς δασμούς και ποσοτώσεις).

3. Η ΕΕ θεωρεί ότι η έκδοση των τριών αποφάσεων για τον μηχανισμό παρακολούθησης, τη διαχείριση των δασμολογικών ποσοτώσεων και την επισιτιστική ασφάλεια, είναι μέρος συνολικών αποτελεσμάτων της δέσμης του Μπαλί που αποτελείται από τρεις πυλώνες, σχετικά με τη συμφωνία για τη διευκόλυνση των εμπορικών συναλλαγών και των αποφάσεων σχετικά με τη γεωργία και την ανάπτυξη. Η διαδικασία αυτή θα ολοκληρωθεί σε εύθετο χρόνο με τη θέσπιση περαιτέρω αποφάσεων, όπου αρμόζει.
4. Η ΕΕ θα δώσει την προβλεπόμενη συνέχεια στα αποτελέσματα της διάσκεψης σύμφωνα με τις εσωτερικές της διαδικασίες και σεβόμενη την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της.
5. Το Συμβούλιο ενέκρινε το σχέδιο υπουργικής δήλωσης για το πρόγραμμα εργασίας μετά το Μπαλί, και ιδίως τον γενικό στόχο της για την ολοκλήρωση του γύρου. Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι προέχει η επίτευξη ενός συνολικού, φιλόδοξου και ισορροπημένου τελικού αποτελέσματος εντός όλων των τομέων του Αναπτυξιακού Προγράμματος της Ντόχα, σύμφωνα με τα σχετικά συμπεράσματα του Συμβουλίου. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη να διερευνηθεί περαιτέρω το έδαφος για τη φιλελευθεροποίηση των συναλλαγών στα περιβαλλοντικά αγαθά και τις υπηρεσίες.»

Κεφάλαιο 8ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

8.1 Συμπεράσματα

Σε μια περίοδο ,κατά την οποία η ΕΕ εξετάζει το μέλλον της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής ,η εξασφάλιση της συνοχής μεταξύ της γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής εξωτερικού εμπορίου καθίσταται έτι περαιτέρω ουσιώδης.

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) αποτελεί ένα σύμβολο της ευρωπαϊκής ενοποίησης αντιπροσωπεύοντας μία από τις περισσότερο ανεπτυγμένες μορφές υπερεθνικής λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ.Οι διαδοχικές μεταρρυθμίσεις της ΚΓΠ έχουν πραγματοποιηθεί υπό το πρίσμα διαφόρων εσωτερικών και εξωτερικών πιέσεων.Πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις και οι κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για τις αγροτικές πολιτικές αποτέλεσαν τη μείζονα κατευθυντήρια δύναμη της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ.

Η γεωργία και το εμπόριο είναι δύο θεματολόγια πολιτικής που διασταυρώνονται ,τα οποία επηρεάζονται απο κανονιστικές ρυθμίσεις στο πολυμερές ,διαπεριφερειακό,περιφερειακό και διμερές επίπεδο.Η ποικιλία κανονισμών ,τα διαφορετικά εμπορικά συμφέροντα ,οι εμπορικές εντάσεις και διαφορές αντανακλούν πολυπλοκότητα των εγχώριων γεωργικών πολιτικών και του διεθνούς εμπορίου.

Εφόσον η γεωργία δεν είναι απλώς μια οικονομική δραστηριότητα ,αλλά οι

πολιτικές στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων θα πρέπει να εξυπηρετήσουν βασικούς στόχους ,όπως είναι η επισιτιστική ασφάλεια και η ασφάλεια των τροφίμων ,η κύρια πρόκληση συνίσταται στον αποτελεσματικό συνδυασμό εμπορικών και μη εμπορικών παραμέτρων.Αυτός ο συνδυασμός ,ανάλογα με το επίπεδο ενοποίησης των συστατικών μερών ενός νομικού συστήματος (το οποίο κυμαίνεται από ,σε χαμηλότερο επίπεδο ,την πλήρη διαφοροποίηση ,μέσω της αμοιβαίας αναγνώρισης ,στην ομοιογένεια)θέτει λιγότερες δυσκολίες εντός της ΕΕ από ό,τι σε πολυμερές επίπεδο.Στον ΠΟΕ ,η αρνητική ενοποίηση με το άνοιγμα της αγοράς μέσω της κατάργησης εμπορικών φραγμών ,δεν συνδυάζεται επαρκώς με τη θετική ενοποίηση μέσω της κανονιστικής σύγκλισης.

Μία μεγάλη δυσκολία στις γεωργικές διαπραγματεύσεις στο Γύρο της Ντόχα είναι ότι συμμετέχουν ομάδες με πολύ διαφορετικά γεωργικά πρότυπα και συμφέροντα.Οι μη εμπορικές παράμετροι της ΕΕ και άλλων μελών του ΠΟΕ με πολυλειτουργικά γεωργικά πρότυπα δεν λαμβάνονται δεόντως υπόψη.Κατά τη διάρκεια αυτών των διαπραγματεύσεων ,η ΕΕ τήρησε επί μακρόν ,και ως ένα βαθμό εξακολουθεί να τηρεί ,αμυντική στάση όσον αφορά τη γεωργία.

Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος παγκόσμιος εισαγωγέας γεωργικών προϊόντων από τις αναπτυσσόμενες χώρες ,εισάγοντας περισσότερα γεωργικά προϊόντα από ό,τι οι ΗΠΑ,η Ιαπωνία ,ο Καναδάς ,η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία μαζί. Οι συνεχείς πιέσεις για περαιτέρω άνοιγμα της αγοράς της ΕΕ προέρχεται κυρίως απο ανταγωνιστές εξαγωγείς γεωργικών προϊόντων.Η χορήγηση μεγαλύτερης πρόσβασης στην αγορά στις χώρες αυτές δεν θα έχει μόνο μια πιθανή αρνητική επίπτωση στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων της ΕΕ ,αλλά επίσης σε εκείνες τις αναπτυσσόμενες χώρες που

έχουν μεγαλύτερη ανάγκη ,και των οποίων θα διαβρωθεί το προτιμησιακό περιθώριο.

Επιπλέον ,η ΕΕ έχει μειώσει σημαντικά ,σε αντίθεση με άλλους καίριους εταίρους ,τις ενισχύσεις που οδηγούν σε στρέβλωση του εμπορίου ,μέσω της αποσύνδεσης των άμεσων ενισχύσεων από την παραγωγή ,και μέσω μιας γενικής στροφής προς παρέμβαση που λειτουργεί ως δίχτυ ασφαλείας ,αφήνοντας σε λιγότερα αποτελεσματικά μέσα να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη αστάθεια της αγοράς.

Στο πλαίσιο του ΠΟΕ ,η ΕΕ υπήρξε ο ‘‘καθ’ου’’ σε μείζονες περιπτώσεις επίλυσης διαφορών,κυρίως των ‘‘γενετικά τροποποιημένων οργανισμών ‘‘,τις ‘‘γεωγραφικές ενδείξεις ‘‘,τις ‘‘ορμόνες στα βοοειδή ‘‘ και στην περίπτωση των ‘‘χλωριωμένων πουλερικών’’ .

Υποστηρίχθηκε ότι ο ‘‘δικαστικός ακτιβισμός ‘‘των ‘‘δικαιοδοτικών οργάνων’’ του ΠΟΕ στην επίλυση ορισμένων διαφορών θέτει ένα σοβαρό ερώτημα ως προς την νομιμότητα του ΠΟΕ απο άποψη δημοκρατίας.

Πρέπει να επισημανθεί ότι ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών του ΠΟΕ θεωρείται ευρέως ως το πλέον σημαντικό συστημικό αποτέλεσμα του Γύρου της Ουρουγουάης ,σημειώνοντας μία μεταστροφή παραδείγματος στο νομικό πεδίο με υπογεωτική έκδοση δικαστικών αποφάσεων και δεσμευτικά αποτελέσματα.

Η καθίδρυση του ΠΟΕ έχει διευρύνει την εμβέλεια των κανονιστικών θεμάτων, τα οποία επηρεάζουν άμεσα την εγχώρια νομοθεσία και πολιτικές, με τη μετατόπιση της προσοχής από τους φραγμούς που ευρίσκονται «επί των συνόρων» στους φραγμούς που υφίστανται «εντός των συνόρων». Αυτή η μετατόπιση αμφισβητεί τα περιθώρια για τα μέλη του

ΠΟΕ να ασκήσουν νομοθετική εξουσία και να ορίσουν πρότυπα (δημόσια υγεία, περιβαλλοντική προστασία, επισιτιστική ασφάλεια) που ενδεχομένως περιορίζουν το εμπόριο. Οι συμφωνίες του ΠΟΕ προσδιορίζουν τους στόχους που επιδιώκονται από τα μέλη του (π.χ. άρθρο XX της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, οι Συμφωνίες SPS και TBT). Σύμφωνα με τη συμφωνία SPS, τα εγχώρια πρότυπα θεωρούνται ότι είναι συμβατά με εκείνα του ΠΟΕ εάν βασίζονται σε διεθνή πρότυπα (όπως διατυπώνεται π.χ. στον Codex Alimentarius), ενώ τα πρότυπα που τοποθετούνται υψηλότερα από το διεθνές επίπεδο θα πρέπει να δικαιολογηθούν επιστημονικά με αξιολόγηση του κινδύνου.

Λόγω του αδιεξόδου στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, η ΕΕ έχει συνεχίσει τη διαπραγμάτευση διμερών και διαπεριφερειακών εμπορικών συμφωνιών, ως συμπλήρωμα και όχι ως υποκατάστατο του πολυμερούς πλαισίου. Μερικοί ενδεχομένως να υποστηρίζουν ότι η σύναψη αυτού του τύπου των συμφωνιών θα καθιστούσε την επίτευξη συμφωνίας στο πλαίσιο του ΠΟΕ λιγότερο ελκυστική για τους εμπορικούς εταίρους, εφόσον επιτυγχάνουν την επιθυμητή πρόσβαση στις αγορές-στόχους. Διαβλέπουν επίσης έναν κίνδυνο στον πολλαπλασιασμό αυτών των συμφωνιών που θα υπονόμει το πολυμερές εμπορικό σύστημα με τη δημιουργία κλειστών ανταγωνιστικών εμπορικών σχηματισμών. Άλλοι ίσως να αντιπαραβάλλουν το γεγονός ότι οι συμφωνίες παρέχουν μια ευκαιρία, η οποία δεν προσφέρεται επί του παρόντος στο πλαίσιο του ΠΟΕ, για τη διαπραγμάτευση της αειφόρου ανάπτυξης και άλλων ρητρών, και την εξάρτηση των παραχωρήσεων από το σεβασμό κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων. Η προτίμηση υπέρ των διμερών συμφωνιών μπορεί απλώς να οφείλεται στον λιγότερο περίπλοκο χαρακτήρα τους και στην πεποίθηση ότι εξυπηρετούνται καλύτερα τα συμφέροντα μέσω μιας επιλεκτικής προσέγγισης των εμπορικών εταίρων. Επί του παρόντος υπάρχει «ανταγωνισμός» μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ ως προς το ποιος θα εισέλθει πρώτος -και υπό ποιούς όρους- στις νέες αγορές.

Υπάρχει σαφής ανάγκη για την ΕΕ, στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων αυτών, να εξασφαλισθεί μια περισσότερο ισορροπημένη προσέγγιση μεταξύ των διαφόρων τομέων και να προωθηθούν τόσο τα αμυντικά όσο και τα επιθετικά ευρωπαϊκά γεωργικά

συμφέροντα. Η συνοχή μεταξύ της ΚΓΠ και της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου εξασφαλίζει την προστασία του ευρωπαϊκού γεωργικού προτύπου, καθώς επίσης ίσους όρους ανταγωνισμού για τους παραγωγούς της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά.

Ο πολυλειτουργικός ρόλος του ευρωπαϊκού γεωργικού τομέα μπορεί να χρησιμεύσει ως καταλύτης για νέα παραδείγματα, εφόσον προμηθεύει δημόσια αγαθά μείζονος σημασίας στις κοινωνίες μας, ο εφοδιασμός των οποίων δεν μπορεί να εξασφαλισθεί μέσω της αγοράς: επισιτιστική ασφάλεια, ασφάλεια και ποιότητα των τροφίμων σε προσιτές τιμές για τους πολίτες της ΕΕ. Σε παγκόσμια κλίμακα υπάρχει αυξημένη ζήτηση τροφίμων σε συνθήκες υψηλότερου κόστους παραγωγής, σοβαρής αστάθειας των γεωργικών αγορών, λιγότερης γης, λιγότερων υδάτινων πόρων και μειωμένων ενεργειακών εισροών. Μία ισχυρή ΚΓΠ είναι επίσης θεμελιώδης για την διαφύλαξη της περιβαλλοντικής αειφορίας και της οικονομικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών της ΕΕ έναντι της απειλής της εγκατάλειψης της γης και της συρρίκνωσης του πληθυσμού της υπαίθρου.

Η οικονομική γεωγραφία της ΚΓΠ συνδέεται με άλλους κοινωνικούς και πολιτικούς στόχους. Ο ευρωπαϊκός γεωργικός τομέας έχει μια καθαρή προστιθέμενη αξία και έναν μείζονα ρόλο στη στρατηγική της ΕΕ του 2020 για την αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ΕΕ τόσο στο εσωτερικό της όσο και ως ηγέτιδα παγκόσμια δύναμη. Η εμπορική πολιτική της ΕΕ διαδραματίζει αποφασιστικό ρόλο στο κατά πόσον η γεωργία θα εξακολουθήσει να έχει μια πλήρη θετική συνεισφορά στους στόχους αυτούς. Η εμπορική πολιτική δεν πρέπει να υπονομεύει τη δυναμική του γεωργικού τομέα της ΕΕ. Αντίθετα, η εμπορική πολιτική και η γεωργική πολιτική μπορούν και πρέπει να αλληλοϋποστηρίζονται.

8.2 Προοπτικές (OECD -FAO Agricultural Outlook :2006-2015)

Η παγκόσμια γεωργική παραγωγή προβλέπεται ότι θα αυξηθεί σταθερά κατά την επόμενη δεκαετία, αλλά με αργότερο ρυθμό σε σύγκριση με τα δέκα προηγούμενα έτη. Η κατά κεφαλή κατανάλωση τροφίμων σημειώνει άνοδο χάρη στην αύξηση των εισοδημάτων και τη μεγέθυνση του εμπορίου. Η αύξηση της τοπικής παραγωγής και

η συρρίκνωση του κόστους ως αποτέλεσμα των αποτελεσματικότερων συστημάτων μεταφοράς και διανομής των προϊόντων, καθώς και οι μεταβολές στην κατανάλωση, λόγω της αστικοποίησης και των αλλαγών στις διατροφικές συνήθειες, είναι παράγοντες που συμβάλλουν στην εξέλιξη αυτή στις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι χώρες αυτές προσδίδουν πλέον μεγάλη έμφαση στα κτηνοτροφικά προϊόντα και τις ζωοτροφές σε σχέση με τα σιτηρά. Στις πιο αναπτυγμένες αγορές οι ανησυχίες για τη διαθεσιμότητα των τροφίμων αντικαταστάθηκαν από αυτές για τα χαρακτηριστικά και την ποιότητα τους.

- Οι αναπτυσσόμενες χώρες διαδραματίζουν όλο και σημαντικότερο ρόλο στην επέκταση της παγκόσμιας γεωργικής αγοράς. Η τάση αυτή αναμένεται να επιταχυνθεί κατά την περίοδο πρόβλεψης, καθώς οι επενδύσεις στην παραγωγική ικανότητα και υποδομή μετατοπίζουν την παραγωγή, κυρίως των γεωργικών χύδην προϊόντων, από τον αναπτυγμένο προς τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Η μεταρρύθμιση των πολιτικών στις αναπτυγμένες χώρες μεταβάλλει αργά τη φύση της στήριξης της γεωργικής παραγωγής επενεργώντας στο επίπεδο και τον τόπο της παραγωγής.
- Ενώ η συνολική παραγωγή των αναπτυσσομένων χωρών και των πρώην μεταβατικών οικονομιών αυξάνεται γρηγορότερα απ'όσο στις αναπτυγμένες χώρες, οι προβλέψεις υποδεικνύουν την αύξηση των καθαρών εισαγωγών των βασικών προϊόντων διατροφής στις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες. Οι χώρες αυτές, όπου η αύξηση της παραγωγικότητας δεν συμβαδίζει με την αύξηση του πληθυσμού, εξαρτώνται περισσότερο από τις παγκόσμιες αγορές για την ασφάλεια των τροφίμων και εκτίθεται περισσότερο στις διακυμάνσεις των τιμών των διεθνών αγορών.
- Ο ισχυρός ανταγωνισμός από ορισμένες αναπτυσσόμενες και πρώην μεταβατικές εξαγωγικές χώρες αντικατοπτρίζει το συγκριτικό τους πλεονέκτημα σε πολλά γεωργικά προϊόντα. Παράλληλα, οι νέες τεχνολογίες σε συνδυασμό με την

αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση και ένταξη του αγροτοβιομηχανικού τομέα θα συνεχίσουν να στρέφουν τις εμπορικές ροές προς τα πιο μεταποιημένα προϊόντα. Εντούτοις η προβλεπόμενη μεγέθυνση του εμπορίου γεωργικών προϊόντων αναμένεται να είναι χαμηλότερη του δυναμικού της, λόγω της διατήρησης σημαντικών εμπορικών φραγμών και κανονιστικών ελέγχων που σχετίζονται με την ασφάλεια των τροφίμων και το περιβάλλον.

- Αναμένεται μέτρια αύξηση των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών σίτου και δευτερευόντων δημητριακών, ενώ όσον αφορά το ρύζι οι συναλλαγές προβλέπεται ότι θα επεκταθούν με γρηγορότερο ρυθμό κατά την περίοδο πρόβλεψης. Οι εμπορικές συναλλαγές δευτερευόντων δημητριακών θα παραμείνουν στενά συνδεδεμένες με την αύξηση της εγχώριας ζωικής παραγωγής, ιδίως σε χώρες οι οποίες αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες τους σε ζωοτροφές. Η υψηλή ζήτηση εδώδιμων φυτικών ελαίων και πρωτεϊνούχων αλεύρων που χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφές αναμένεται να διατηρήσει τα μερίδια των εμπορικών συναλλαγών στην παγκόσμια παραγωγή ελαιούχων σπόρων και των προϊόντων τους σε επίπεδο πολύ υψηλότερο από αυτά του σίτου και των δευτερευόντων δημητριακών.
- Οι ενεργειακές τιμές αναμένεται να παραμείνουν υψηλές κατά την περίοδο πρόβλεψης, ευνοώντας την παραγωγή λιγότερο ενεργειοβόρων γεωργικών προϊόντων και τις επενδύσεις κεφαλαίου σε μονάδες παραγωγής βιοκαυσίμων. Συνεπώς, η προϊούσα παραγωγή αιθανόλης από αραβόσιτο στις Ηνωμένες Πολιτείες θα μετριάσει την αύξηση των εξαγωγών αραβοσίτου. Στη Βραζιλία, αντίθετα, η ισχυρή ανάπτυξη του τομέα παραγωγής αιθανόλης από ζαχαροκάλαμο, δεν αναμένεται να εμποδίσει τη χώρα να αυξήσει το μερίδιό της στην παγκόσμια αγορά ζάχαρης.
- Οι προοπτικές του παγκόσμιου εμπορίου κρέατος, ωθούμενες από τα αύξοντα κατά κεφαλή εισοδήματα σε πολλές εισάγουσες χώρες, κινδυνεύουν να αναθεωρηθούν προς τα κάτω λόγω των επαναλαμβανόμενων επιδημιών ζωικών ασθενειών και των ενδεχόμενων επιπτώσεών τους. Οι παγκόσμιες τιμές γαλακτοκομικών προϊόντων

αναμένεται να παραμείνουν σταθερές κατά την περίοδο πρόβλεψης, καθώς η αύξουσα ζήτηση στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδιαίτερα στην Ανατολική Ασία, τη Βόρειο Αφρική και τη Μέση Ανατολή, συνδυάζεται με την προβλεπόμενη περιορισμένη άνοδο των εξαγωγών των παραδοσιακών προμηθευτών από την Ωκεανία και την Ευρώπη.

- Οι κραδασμοί στην παραγωγή που οφείλονται στις κλιματικές συνθήκες, οι τάσεις των ενεργειακών τιμών, οι επενδύσεις στις ικανότητες παραγωγής βιοκαυσίμων, οι προοπτικές οικονομικής μεγέθυνσης και οι μελλοντικές εξελίξεις των γεωργικών πολιτικών είναι μερικοί από τους κύριους παράγοντες αβεβαιότητας που επηρεάζουν τις προοπτικές των παγκόσμιων γεωργικών αγορών. Μείζων παράγοντας αβεβαιότητας για τις «Προοπτικές» αυτές είναι η έκβαση των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Αναπτυξιακού Προγράμματος της Ντόχα. Οι προοπτικές των παγκόσμιων γεωργικών αγορών εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις οικονομικές εξελίξεις στη Βραζιλία, την Κίνα και την Ινδία, τους τρεις παγκόσμιους γεωργικούς γίγαντες.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

ΠΟΕ =Παγκοσμιος Οργανισμος Εμποριου,(World Trade Organisation)

URAA= Γυρος της Ουρουγουαης

LDC's=ελαχιστα ανεπτυγμενες χωρες

DDA =Doha Development Agenda.Η θεματολογία του γυρου των εμπορικων συνομιλιων της Ντοχα.

NTB=Non-tariff Trade Barries.Μη -δασμολογικα εμποδια.

ΠΕΚ= Πλεον Ευνοουμενου Κρατους

GATS=General Agreement on Trade in Services.Γενικη Συμφωνια για .το εμποριο υπηρεσιων.

TRIPS=Trade -related aspects of Intellectual Property Rights.Συμφωνια για τις εμπορικες πτυχες της πνευματικης ιδιοκτησιας.

SPS= Sanitary and Phytosanitary measures.Συμφωνια για τη γεωργια.

ΚΑΠ = ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΕ = Ευρωπαϊκη Ενωση

ΚΓΠ= ΚΟΙΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

SIRD.=Συστημα επιλυσης διαφορων

ΟΕΔ=Οργανο Επιλυσης Διαφορων

ΑΚΕ =περιφερειακη συνεργασια της ΕΕ με χωρες Αφρικης -Καραιβικης-Ειρηνικου.

MERCOSUR=RTA μεταξυArgentina ,Brazil, Paraguay,Uruguay

ΣΓΠ=Συστηματος Γενικευμενων Προτιμησεων

ΑΧ= Αναπτυσσομενες Χωρες

ΑΠΝ/ΡDD=Αναπτυξιακο Προγραμμα Ντοχα

ΑΜS= Agregate Measure of Support, 'Amber Box'=Αθροιστικη Μετρηση Στηριξης

ΑΜΕ/ΜGS=Αθροιστικη Μετρηση Ενισχυσεων

ΛΑΧ=Λιγοτερο Αναπτυγμενες Χωρες

ΜΕΔ/ΜSS= Μηχανισμος Ειδικης Διασφαλισης

ΙΤΑ= Τεχνολογια των Πληροφοριων

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2.1 - Γύροι της GATT

Πηγές

europarl.europa.eu

www.oecd.org/bookshop.

istologos.gr

OECD-FAO Agricultural

<http://el.m.wikipedia.org/wiki%>

www.minagric.gr

consilium.europa.eu

secretariat-pcfs-asia@foodsoy.org

Θεματολογικά Θέματα για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων

Ερωπαϊκό Κοινοβούλιο

europedia.moussis.eu

Stefan Tangermann Institute of Agricultural Economics University of Göttingen, Germany

Tim Josling Institute for International Studies Stanford University, USA

Alan Barkema, David Henneberry, Mark Drabentstott

World Trade Organization

Center for Global Development

WTO, World Trade Organization. www.wto.org

WTO,(1999). 'Subsidies and Countervailing Measures: Overview. Geneva,WTO. http://www.wto.org/english/tartop_smc_e/subs_e.htm. παρατίθεται σε: Rude,2007,p.291)

WTO, (2005). *Hong-Kong Ministerial Declaration*,WT/Min(05)/DEC, www.wto.org

WTO, (2001).*Doha Ministerial Declaration..* WT/MIN(01)DEC/I. www.wto.org WTO, (2002, 18 December). *Negotiations on Agriculture: Overview*. TN/AG/6. www.wto.org

WTO, (2002,November 4),Formula Approaches to Tariff Negotiations. Revision.TN/MA/S/3/Rev.1. Retrieved :20 Mars 2009, www.wto.org. WTO, (2003, February 17), Formula Approaches to Tariff Negotiations. Revision. *Addendum*. TN/MA/S/3.Rev.1/Add.1 Retrieved :20 Mars 2009, www.wto.org

WTO, (2003,November 4),Formula Approaches to Tariff Negotiations. Revision.TN/MA/S/3/Rev.2. Retrieved : October 2008, www.wto.org. WTO,(2003, February 13). *Negotiations on Agriculture. First draf of modalities,for the further commitments*. TN/AG/W/1. Retrieved, September 2008, www.wto.org

WTO,(2003, March 18). *Negotiations on Agriculture. First draf of modalities,for the further commitments. Revision*. TN/AG/W/1/Rev.1. Retrieved, September 2008,www.wto.org

WTO, (2003, September 4). *Agriculture-Framework Proposal from G20-Brazil*. WT/MIN(03)W/6. Retrieved, September 2008,www.wto.org. WTO,(2003,September 13).*Preparations for the Fifth Session of The Ministerial Conference. Draft Cancun Ministerial Text. Second revision*. JOB(03)/150/Rev.2. Retrieved, September 2008, www.wto.org

WTO, (2005). 'Tariff Negotiations in Agriculture: Reduction methods, Background fact Sheet'.

Βιβλιογραφία

Μέρμηγκας Γ., Μουτσάτσος Δ., «ΠΟΕ Γύρος Doha, Διαπραγματεύσεις Γεωργίας, ο Ρυθμιστής της Εσωτερικής Στήριξης και η Σημασία του για την Ε.Ε.», Μάιος 2008

Μουτσάτσος Δ., «Η Γεωργική Διαπραγμάτευση στο Πλαίσιο του Γύρου Doha», Αύγουστος 2004

Τόλιος Ι., «Περιβάλλον και Αγροτική Πολιτική σε Συνθήκες Παγκοσμιοποίησης», Εκδόσεις ΚΨΜ, 2009

Κονδύλης Π.,(1998) Από τον 20ο στον 21ο αιώνα:Τομές στην πλανητική πολιτική περί το 2000.Αθήνα :Θεμέλιο

Κότιος Α, (2005). 'Ο παγκόσμιος Οργανισμός εμπορίου στο νέο διεθνές οικονομικό περιβάλλον' στο Τσαρδανίδης ,&Κόντης(Eds),Διεθνής Πολιτική Οικονομία.Αθήνα:Παπαζήσης

Μουτσάτσος Δ,(2007). 'Η θεσμική διάσταση της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής'.Σε Μαραβέγιας&Τσινισιζέλης (Eds),Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση.Οργάνωση και Πολιτικές.Αθήνα:Θεμέλιο.

Ρουμελιώτης Π,(2002).Παγκόσμια διακυβέρνηση ή Ηγεμονική Παγκοσμιοποίηση ?Αθήνα : Λιβάνης.

Ρουμελιώτης Π,(2005). Ευρωπαϊκή Οικονομική Διακυβέρνηση.Αθήνα : Λιβάνης.

Ρουμελιώτης Π,(2006).Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση Αθήνα : Λιβάνης.

Ρουμελιώτης Π,(2009). Προς έναν Πολυπολικό Κόσμο.Αθήνα : Λιβάνης.

Μαρία Καλοφώνου ,Κείμενα Δημόσιας Πολιτικής
Συνοπτική παρουσίαση του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα Δυνατότητες και Προοπτικές

Hofreither, M. (2008). 'Cancun and beyond. A european perspective of agricultural issues'. In S. Griller (Ed), *At the Crossroads: The World Trading System and the Doha Round* (pp.339- 368). European Community Studies Association of Austria Publication Series. Vol. 8. New York: Springer.

Hoekman B. (2007). 'Doha, development and discrimination'. *Pacific Economic Review*, Vol.12:3, pp.267-292. Blackwell Publishing Ltd. (Σημ: ερευνητής σε ΠΤ και του CEPR).
Hoekman B.,Ng F & Olarreaga M. 2001. ' Eliminating excessive tariffs on exports of Least Developed Countries'. In : *The World Bank Economic Review* 16 (2002), No 1,pp.1- 21.Washington DC: World Bank.

Matthews, A. (2008). 'Agriculture after Cancun'. In S. Griller (Ed), *At the Crossroads: The World Trading System and the Doha Round* (pp.315-338). European Community Studies Association of Austria Publication Series. Vol. 8. New York: Springer.

Perdikis, N. (2007). 'Overview of trade agreements: regional trade agreements'. In W. Kerr & J. Gaisford (Eds), *Handbook on International Trade Policy* (pp. 82-93). Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Weib, W. (2008). 'GATS and domestic regulation: A threat to democracy?'. In S. Griller (Ed), *At the Crossroads: The World Trading System and the Doha Round* (pp.369-384). European Community Studies Association of Austria Publication Series. Vol. 8. New York: Springer.

Nassar,A., Arashiro, Z. & Jank,M.(2007). 'Tariff spikes and tariff escalation'. In W. Kerr & J. Gaisford (Eds), *Handbook on International Trade Policy* (pp. 222-236). Cheltenham, UK: Edward Elgar.

-Finger, J.M. & Schuler,P. (2000). 'Implementation of Uruguay Round Commitments: The development challenge'. *The World Economy*, 23, pp. 511-525. Παρατίθεται στον Stiglitz (2005).

Hertel T., Anderson K., Francois J., Martin W.(2000). *Agricultural Liberalization in the*

